

ARALIK 1998, SAYI 11

20.000 TL. (KDV dahil)

KERVAN

DÜNYA GÖNE

GÜNDEM YARINA

ALEVİLİK

İSLAMIN İÇİNDEDİR

Başyazarımız Rıza Yürükoğlu'nun Aktüel Söyleşisi

● Alevilik ve Materyalizm, *İsmail Kaygusuz*

Dr.Nejat Yazıcıoğlu'nu Mesareti Ve Neşesi İle Anacağız

● Çöpü Çilesi Bol İstanbul, *S.Günbudak*

İSMAİL SAÇLI

ŞERİAT

Ben Alevi felsefesini bir yaşam biçimi, kültür ve inanç birliği olarak kabul eden birisiyim. Son zamanlarda Alevilik sömürülüyor ve kullanılıyor. Alevilik üzerine yayın yapan bazı dergiler, çevreler gecelerine Dalan'ı dahi konuşmacı olarak çağırabiliyorlar. Alevilik adına kurulan dernek ve kişiler çıkıp "Aleviler adına" ya seçimleri boykot ediyor, ya da "Aleviler RP'ye oy verebilir" diyor.

Bu yetkiyi kimden alıyorlar? Bence dağınıklıktan faydalanıyorlar. Örneğin Pir Sultan Abdal "gelin canlar bir olalım" derken onun adına 3 ayrı dernek var... Bazı kişilerin, çıkar ve mevki sahibi olmak için bunu kullandıklarını zannediyorum.

Alevilik Türkiye'nin gündemine ve kitleler kültürel kimlik arayışına girdi.

Şeriat karşı sadece Aleviliğin öne çıkması çözüm değildir. Sünni köylüsü, işçisi de bu mücadelenin içinde. Yani mesele sınıf meselesidir.

OZAN KIZILGÜL

HESAP SORARDIM

Tanrı ile görüşseydim
Ona hesap sorar idim
Aşkı ile karışsaydım
Onu hayli yorar idim

Şu kurdüğün düzene bak
Ezilene ezene bak
Bir de dersin kendine bak
Hak-mak demez kırar idim

Efsanene biganeyim
Senden özge yeganeyim
Ben duayım dua neyim
Binbir kitap kurar idim

Sorup yanıt ister idim
Varsa kanıt ister idim
Aşka anıt ister idim
Aşkı aşka karar idim

Kızılgül'üm yek-bir vucut
Tanrı benim secde-sücut
Ben desem ki külli mevcut
Gene beni arar idim

H.TEKKEŞİNOĞLU DEDE

NE ARIYOR?

Geçen gün cumhurbaşkanı Ankara'da Hacı Bektaş Veli Kültür Sarayı'nı açtı. Doğrusu tuhafıma gitti. Yanmış ocak kalkmış baca mı arıyor? Bunca yıldır Alevilik-Bektaşilik torbada mıydı? Cumhurbaşkanı neredeydi? Böyle başı dara gelince Alevilere yağ çekildi mi olmuyor.

Bundan bir yıl önce, Sivas olaylarının hemen ardından, cuma namazından çıkanların nasıl olay yarattığını yazmıştım. 16 Temmuz'da dincilerin nereden selahiyeti aldıkları ile ilgili olarak yazmıştım. "Din terörü PKK'yı solda sıfır ediyor, devlet terörü kol geziyor" diye mektup yazdım. Hatta Alevi Dedesi olarak randevu istedim. İstanbul'da başpispokosların elini öpüp, diz çöküyor, ama bana cevap bile yazmadınız...

İstanbul gibi bir şehirde Alevilerin toplandığı yere tecavüz ediliyor, hiçbir şey yokmuş gibi tepki göstermiyorsunuz. Biz Aleviler bir camiye tecavüz ediyor muyuz? Sonra birden, Atatürk'ün "Aleviler cumhuriyetin sigortasıdır" dediğini hatırlıyorsunuz.

Ama camilerde Atatürk'e saldırılıyor. Daha çocuk yaşta delikanlılar, askerliğini yapmamış adamlar din adamı oluyor. Güzelim İstanbul mollalarla dolmuş, kara çarşaflılar kol geziyor. İkinin yıla böyle mi gireceğiz? "Önce kendini tanı, sonra ele nazareyle" denir. Bir başbakan bayrak, ezan derse, allaha sığınarak dini siyasete alet ederse, Erbakan da açıkça rejime karşı gelir.

Kim ne yaparsa yapsın, bizler Laik Cumhuriyet ve Atatürk Türkiye'sini kollamaya devam edeceğiz. Siz kendi dininizi sömürene dikkat edin.

Bilinmelidir ki bu vatan Hak Erenler yatağıdır. Karacaahmet İstanbul'un zaptında Göztepe'ye çıkıp gözcülük etmiştir. Biz Ayini Cem'de eline asayı alıp halkı idare edene "gözcü" deriz. İstanbul onun gibi bir zatı bağından çıkartmış. Ne mutlu O'nun yolundan yürüylene.

ALİ ERDOĞAN, BAĞCILAR

NEFSİNİN PEŞİNDE

Çok mal mülk ölürken etmezdi
Sen de tren gibi çıkarsın rayda
Eşin dostun, bir gün kalır
Nefsinin peşinde koşma ne olur

Komşun aç yataarken bakıp
Müslümanın hac yoluna yürürsün
Sen böyle mi divanında durursun
Böyle riya ile coşma ne olur

Dini çıkarına edersin alet
Böyle mi İslamık utanmaz velet
Yarın yüce allah edecek lanet
Cevap ver sözüme susma ne olur

Ali Erdoğan'a bir gün uymadın
Bağırdım çağırdım gene duymadın
Kanımızı emdin emdin doymadın
Gel konuş karşımda pusma ne olur

AŞIK ALİ METİNİ

DURUMUMUZ

Ehli Beyt asla dünya saltanatı için desiseye sapmamış, Resulullah'ın, Ali'nin faziletinden ayrılmamışlardır. Ali dostu Aleviler 1400 küsur yıldır ezilmişler, asılmışlar, yüzülmüşler, yine de yılmadan Muhammed Ali'nin ve Ehli Beyt'in yolundan ayrılmamışlardır.

Yanlış anlaşılmasın, Alevi-Sünni ayrımı yapmıyorum. Sünni kardeşlerimizden de aydın görüşe ve özgürlüğe sahip olanlar bizlerle beraberdir. Bizim felsefemizde din, dil, ırk, mezhep ayrımı yoktur. Her kim olursa olsun allahın kuludur, herkesin günahı da sevabı da kendisine aittir. Bizler Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu laiklik ilkelerine bağlıyız ve

bağlı kalacağız.

Dostlar, herşey, hakla batıl gözler önündedir. Bugün ne bir yazarımıza ne bir ozanımıza TRT'de program yapmak için yer verilmiyor. Ayrımcılığın nedeni Alevi olmamızdır.

Vergi veriyor, kendi vergilerimizle eziliyoruz, yakılıyoruz. Sivas'ta Pir Sultan anma törenlerinde, camide allah rızası için namaz kılan gerçek bir müslüman 37 masum canımızı diri diri yakar mıydı? Demokrasi, adalet, laiklik gerçekten olsaydı devlet bu olaylara seyirci kalır mıydı? Dostlar, bir tarafımız deniz, düşersek boğuluruz ve hiçbir dalgıç bizi kurtarmaz. Bir tarafımız ise ateş, düştük yandık, kimse bizi bu ateşten kurtarmadı. Gelin, bir daha bu ateşe düşmeyelim, örgütlenelim. Çoğunluğumuzun nerede olduğunu biliyorsunuz, oylarımızı bölmeyelim. Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli'nin buyurduğu gibi "İri olalım, diri olalım, bir olalım".

TAHİR ASLANDAŞ DEDE

HÜNKAR'IN RESMİ

İslamiyetin etkisiyle Türk dilinin konuşulmadığı, Arapça ve Farsça konuşulmasının yaygın olduğu bir çağda Hacı Bektaş-ı Veli Türkçe konuşuyor, ibadetini Türkçe yapıyor, Türkçe eserler yazıyordu. Yetiştirmiş olduğu dervişleri Türkçe eğitiyordu. Medreselerde Arapça ve Farsça eğitim görülürken, Hacı Bektaş Veli, yetiştirip icazet verdiği dervişler Anadolu'nun değişik yerlerine yerleşiyor ve tekkelerini açıyorlardı. Bu tekkelerde

DÜNYAYA TEK BAKARIZ

Biz dünyaya tek bakarız azizim
Her insan insandır bir bizim için
Gerçekleri görmek arzumuz bizim
Eğri elmas olsa kir bizim için

Hıristiyan İsa'sını zikreder
Davut seven Zebur'unu fikreder
Herkes öze mabuduna şükreder
Güle mani değil har bizim için

Yol uludur Hüseyin'i severim
Ne Sünniyim ne Şiiyim ne Pirim
Seyyit Nesimi'ye sevdalı serim
Kimi sever'isek kâr bizim için

Din dil ırk cinsiyet tefrik bilmeyiz
İnsandan gayrıya gönül vermeyiz
Şu gavurdur bu müslüman demeyiz
Enel'hak demişiz dar bizim için

Afrikalı zenci boşnak abaza
Ermeni yahudi süryani zaza
Araba aceme çerkeze laza
Her millete saygı var bizim için

Börlüce çarşıta Bedreddin darda
Pir Sultan'ı sevdiğim gönülmüz zarda
Mazlumların ahi kalır mı yerde
Kerbela'dan beri zar bizim için

Dağlı'nın özünde taşlanan araf
Kabe gelsin bizi eylesin tavaf
İblisi yurdundan sürmeyen sarraf
Filofozum dese kör bizim için

OSMAN DAĞLI M.

21 Eylül 1994, Çarşamba

Bektaşilik yayılıyor. Türkçe dili de yaygınlaşıyordu. Devlette ise Türkçe konuşanları dışlıyorlardı.

Atatürk, Sivas Kongresi'ni yapıp Ankara'ya yola çıktığı zaman, 27 Aralık'ta Hacı Bektaş Veli Dergahı'na uğruyor, bir gece orada misafir kalıyor. Alevi-Bektaşilerin lideri Cemalettin Çelebi ile görüşüyor, davasının desteklenmesini istiyor. Ve Kurtuluş Savaşı'nda büyük destek görmüştür.

Kısacası bugün, Türk milleti Hacı Bektaş-ı Veli'ye çok şey borçludur. Kendi benliğimizi, örf-adet, dilimizi, dinimizi yaşamak, yaşatmak ve gelecek nesillere bırakmak yönüyle Ulu Pir Hacı Bektaş-ı Veli'ye saygı duymamız gerekir.

Türk Lirası'nın üzerinde Mevlana'nın, Mimar Sinan'ın, Fatih Sultan Mehmet'in, Atatürk'ün, İstanbul Boğaz Köprüsü'nün, Afşin-Elbistan Termik Santrali'nin vb. resimleri varken niye Hünkar'ımızın resmi olmasın? Yetkili mercilerin, alakadar makamların bu görevin üzerinde durmasını ve uygulamasını canı gönülden istiyorum.

ALİ KILIÇ, STUTTGART

STUTTGART'TAN

Canlar ben Alevi halk ozanı Ali Kılıç. Tunceli Pülümür doğumluyum ve Almanya'nın Stuttgart şehrinde yaşıyorum. 1988 müzik ve sinema yarışmasını kazandım. Rıza Arslandoğan'dan müzik dersleri aldıktan sonra Hacı Bektaş Veli Kültür Geceleri adlı turneye çıktım. Rıza Arslandoğan, Özlem Özgür ve Aşık Gülabi ile, Almanya'nın yanı sıra İsviçre, Hollanda, Belçika'yı dolaştık.

Kasetler, sahne derken Türkiye'nin Aşık Mahzuni Şerif, Sabahat Akkiraz, Güler Duman, Sivas'ta kaybettiğimiz değerli Edibe Sulari ile Hasret Gültekin gibi tanınmış sanatçılarla tanıştım. Şu anda üçüncü kasedimin stüdyo çalışmasının yanı sıra konserler veriyorum.

Derginin aracılığıyla genç dostlarıma seslenmek istiyorum. Biz gençler, büyüklerimizin her türlü güçlüklerle, baskılarla bugüne getirdikleri kültürümüzü, inancımızı devralacağız. Yolumuzu, inancımızı, örf ve adetlerimizi öğrenmeliyiz. Büyüklerimizin yardımlarıyla araştırıp okumalıyız. Ben müziğe başlamadan önce Aleviliğin ne olduğunu pek bilmiyordum. Ama şimdi Stuttgart Alevi Kültür Derneği'nin gençlik kolundayım. Derneğin sanatçısıyım.

Bizler Alevi olduğumuzu saklamamalı, Aleviliği yanlış yorumlayanlara cevap vermeliyiz. Bizim inancımız-

felsefemiz sevgiye, hoşgörüyeye, barışa, eşitliğe ve insan haklarına saygıya dayalıdır. Türkiye'de bugün 20 küsur milyon Alevi yaşıyor. Vergi kesilirken kimsenin Alevi veya Sünni olduğuna bakılmıyor, ama Diyanet İşleri'nin bütçesi bu vergilerle oluşturuluyor. Maaşları bizim vergilerimizle ödenen müezzinler bize sövüyor, hocalar camilerde "namaz kılmayanın, oruç tutmayanın, camiye gelmeyen katli vaciptir" diyor.

Birileri çıkıp TV'de "Aleviler mum söndü yapıyor" diyor. Canlar, mumu kimler söndürüyor? Hz. Ali, İmam Hüseyin, Mansur, Şeyh Bedreddin, Pir Sultan, Nesimi, Sivas'ta diri diri yakılan 37 can... Mumcu'lar, Emec'ler vb. daha niceleri, hepsi birer mumdu. Bu mumları biz söndürmedik, şeriatçılar söndürdü. 21.yüzyılda insanları diri diri yakanlar, kara çarşafa bürünenler şeriatçılardır. Şeriatçıların Hitler'den farkı yoktur. Bir de bize "Aleviler örgütleniyorlar" diyorlar. Daha da mı örgütlenmeyelim! *Tek çaremiz örgütlenmektir.* Yeni yeni Maraş, Erzincan, Menemen, Çorumlar, Dersimler, Sivas'lar yaşamak istemiyorsak örgütlenmeliyiz. Bir genç sanatçı kardeşiniz olarak "Gelin Canlar Bir Olalım, Diri ve İri Olalım" diyorum.

AŞIK MEÇHULİ, FRANSA

DERGAHA BAĞLI

Dergahı Ali'den beklenen medet
Hak erenler yolu dergaha bağlı
Dergahın Pirinde beklenen himmet
Şahı Merdan kulu dergaha bağlı

Dergahı olmayan derviş olur mu
Dergahsız derviş ermiş olur mu
Hakkın cemalini görmüş olur mu
Aşık sadık ulu dergaha bağlı

Gönlünü dergaha bağlamayanın
Hak aşkıyla coşup bağlamayanın
Evladı Ali'ye ağlamayanın
Ayan beyan hali dergaha bağlı

Kırkların cem olup gittiği yerdir
Benliğin senliğin yittiği yerdir
Bektaş-ı Veli'nin yattığı yerdir
Şahi Merdan Ali dergaha bağlı

İkrar verip candan geçenler orda
Emek verip ekip biçenler orda
Dergah kaçkınları kaçanlar şurda
Eli cemi dalı dergaha bağlı

Oniki imanın veraseti bu
Ölmeden ölenin cesareti bu
Ermış evliyanın kerameti bu
Eli beli dili dergaha bağlı

Meçhuli mecaliz ahvalı ne ki
Bugünü yarına terk eden zeki
Sende de var olsun şu gönlümdeki
Aşireti ili dergaha bağlı

**Tüm Canların, Dostların
Yeni Yılına Candan Kutlar,
1995 Yılında "Laik-
Demokratik Türkiye"
yanlısı milyonların Birlik ve
Örgütlülüklerini
güçlendirerek başardan
başarıya koşmasını dileriz.**

KERVAN

GAZİOSMANPAŞA TEMSİLCİLİĞİMİZ AÇILDI

13 Kasım'da *Kervan* İstanbul Gaziosmanpaşa Temsilciliği'nin açılışını yaptık

Gaziosmanpaşa'da 3 yıldır abone dağıtımı var ve büromuzun faaliyetleri 4 aydır sürüyor. Bununla birlikte, Beşyüzevler, Zübeyde Hanım, Yıldız Tahya gibi yerlerden gelerek büroyu tıklım tıklım dolduran dostlarla 13 Kasım'da resmi açılışı, kutlamayı yaptık.

Temsilcilik bürosunun duvarlarını dergimizin doğru siyasetini anlatan yazılar süslüyordu. Açılış, temsilcimiz *Ayhan Yöle*'nin konuşmasıyla başladı. Konuşmasında Gaziosmanpaşa mahallesinde yükselen çalışmanın bölgedeki ablalarımızın, abilerimizin omuzlarında yükseldiğini belirten temsilcimiz, sonra özetle şunları dedi:

"4 ayda çok iş başardık. Karacaahmet'e yapılan alçakca saldırıya 9-10 otobüs in-

sanla giderek oradaki büyük Laik-Demokrat Kervan'la beraber olduk. Hacı Bektaş Veli'ye saygı gezisine büromuzu açtığımız ilk ayda 45 kişilik katılım sağladık. Akmayan sularımız için küçük de olsa bir eylem örgütledik. Hiçbir şeyi tek başına biz yapmadık... Abla ve ağabeylerimize güvendidik. Onların sınımsız ilgisi ve dostça uyarıları ile büyüdük.

"Bu yoz düzende sadece ve ancak, kendi içinde sevgiyi, dostluğu, vefayı yaratan işçi sınıfına ve emekçi halkımıza güvendidik. İşçiler bizi hiç yalnız bırakmadılar.

"Bir de Turan hocamızın yönetiminde saz kursu açtık, daha bir ay oldu ya da olmadı.

"Dergi satışı sadece Gaziosmanpaşa bölgesinde 10'dan 700'e tırmanmıştır. Satış elemanlarımızın gecesini gündüzüne birbirine katan çalışmalarını burada belirtmeden geçemeyiz. Önümüzdeki yıl bu rakamı da aşacağız. Çünkü halkımızı seviyoruz ve ona güveniyoruz. Bu Kervan,

kızıl bir bayrak olup insanlık yolunda bu topraklara dikilecektir..."

Ayhan Yöle'nin ardından Bedir yoldaş bir konuşma yaptı. Temsilciliğin açılmasının amacını anlattı, çalışmalarından, siyasetimizden örnekler verdi.

Daha sonra canlara ikramda bulunuldu. Ali Ekber Duygulu, saz hocamız Turan Yıldız ve Arzu Uçar ile gelen canlar, semahlar dönerek deyişler söyleyerek coştular. Açılışa katılan canların yüzünde mutluluk okunuyordu. Hatta temsilcilikte saz derisi almakta olan bir öğrencinin babası, bu sıcak ortamdan cesaret alarak, canları coşturan güzel bir de türkü okudu. Gaziosmanpaşa temsilciliğindeki arkadaşlara çalışmalarında başarılar dileriz.

Oruç Çoban

Yığın çalışmasının başarısı

Kervan Gaziosmanpaşa Temsilciliği'nin açılışı 13 Kasım Pazar günü yapıldı. Avrupa Genel Temsilciliği'nden, Esenyurt ve Okmeydanı Temsilciliklerinden, Güvenli Turizm, Yılmaz Tekstil, Can Dost Kasetçilik'ten, çeşitli dostlarımızla Saz Kursu öğrenci velilerinden mesajlar geldi. Yaklaşık 150 kişinin katıldığı açılışa sanatçı dostlarımız Arzu Uçar, Ali Ekber Duygulu ve saz öğretmenimiz Turan Yıldız'ın sazlı sözlü muhabbetleri ile semahlar dönölüp halaylar çekildi. Abone ve dergi okurla-

rımızın yaptıkları pasta ve börekler misafirlerimize ikram edildi.

Bu güzel güne katkıda bulunan tüm dostlara teşekkür ederken, yüzlerce insanı kucaklayan, maddi ve manevi desteklerini alan büronun bu düzeye gelmesinde doğru siyasetimizin ve yığın çalışmamızın büyük payı olduğuna inanıyorum. İsteyen okuyucularımız için, her pazar günü temsilciliğimizde verdiğimiz seminerlerimizin devam ettiğini bildirmek isterim.

Metin Sustam, Gaziosmanpaşa

KERVAN

■ Aylık dergi. ■ Sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü: Genel Ajans Ltd. Şti. adına Semih İra ■ Merkez yönetim bürosu: Piyerloti Cad. No:17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: (1)516 84 64 ■ Temsilcilikler: Esenyurt: Kazım Apıkgöz, Fatih Mah. Suyoluüstü Yaprak Sok. No:8 ■ Gaziosmanpaşa: Ayhan Yöle, Zübeyde Hanım Mah. Sultan İşhanı, No:4/2, Dörtöl Tel:0212-536 96 01 ■ Halkalı: Eyüp Barışık, Kuruçeşme Cad. Çiçek Sok. No:19/A Hasanoğlenderesi-Altuşçir ■ Kartal: Niyazi Şahin, Hamam Sok. İdeal İşmerkezi, No:4/4 Tel:0216-353 57 25 ■ Okmeydanı: Ahmet Yılmaz, Piyalepaşa Mah. Piyalepaşa Cad. No:148 Kat:2 ■ Unkapanı: Ali Haydar Göğercin, İ.M.Ç. 6. Blok, No: 6610 ■ Tuzla: Ahmet Karataş, Yayla Mah. Hatboyu Cad. Yıldız Sok. No:6 ■ Adana: Ali Güneşer, PTT Evleri, 1233/6 Sok. No:26, Yüreğir ■ Adıyaman: Aytekin Işık, Kayalık Mah. 131 Sok. No:9 ■ Adıyaman-Gölbasi: Niyazi Arslan, Asfalt Cad. Tam Elektronik, No:84/6, Gölbasi ■ Antakya: Alaeddin Baklaci, Meydan Mah. Anneplik Cad. B.Leyla Pasajı No:26/2 ■ Bolu: Nazım Güvenç, Aktaş Mah. Taşhancılar Sok. No:12 ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakır Hamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, No:39/3 ■ Eskişehir: Nurettin Çalikuşu, Büyükdere Mah. Kaplan Sok. No:69 ■ Erzincan: Özgür İhtiyar, Cami-i Şerif Mah. Sivas Cad. 24300 Refahiye ■ Gaziantep: Hüseyin Keskin, Seferpaşa Mah. Çamurcu Sok. No:45 27400 Şahinbey ■ Hacıbektaş: Kemal Seçkin, Bala Mah. Değirmen Sok. No:41 ■ İzmir-Kemalpaşa: Metin Bilir, İnönü Cad. No:15 ■ İzmir: Adnan Ayan, Eşrefpaşa Cad. No:269/1, Eşrefpaşa ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Fethiye Cad. Sabri Ekmen Sok. No:10/4 Tel:0262-331015023 ■ Malatya: Şevket Coşkun, Derme İlkokulu Yanı Derme Sok. No:10 ■ Söke: Av.Mustafa Apıcı, Yağcılar İşhanı, Kat:2, Söke ■ Tuzla: Aydın Koca: Yenibelediye Sitesi, No:426/4 ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. No:2/1, Turgutlu ■ Zile: Sadık Çıkrıkçıoğlu, Uzun Çarşı, Galer Sok. No:6 ■ Zonguldak: Ali Arı, Nizam Cad. Uzunçarşı, No:406 ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: ■ Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhof Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 85757 Karlsfeld. ■ Avusturya: İlhan Uçar, 1140 Wien, Kentler Str. 20/5 ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Avustralya: Adnan Öz, P.O.Box 647 Auburn 2144 NSW ■ Avustralya-Mildura: Feyzullah Karakurt, P.O. Box 302, Merbin 3505 Mildura ■ Rusya: Yevgeni Paşintsev, 29-2-215 General Belov St. Moscow 115563 ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: İlçak ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme/kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez.

■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 200 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL, İsviçre 65 SFr, Amerika 53 \$, Avustralya: 53 \$. ■ Havaleler: Fikriye Kaya, Posta Çeki Hesap No:650143

KERVAN'IN İÇİNDEN

- 4 "ALEVİLİK İSLAMIN İÇİNDEDİR" Başyazarımız *Rıza Yürükoğlu*, haftalık *Aktüel* dergisinin sorularını yanıtladı
- 7 ALEVİLİK VE MATERYALİZM Alevilik siyasetinin felsefesi materyalizmdir. *İsmail Kaygusuz*
- 10 İŞÇİLER SESLENİYOR İSD Zonguldak TTK Raporu / İgşaş işçileri / Belediye işçileri / İnşaat işçileri
- 12 NEJAT YAZICIOĞLU'NUN ARDINDAN 17 Kasım günü yitirdiğimiz TKP MK ve MYB üyesi *Dr.Nejat Yazıcıoğlu*'nu cesareti, neşesi ve coşkusu ile anacağız
- 16 ÇÖPÜ ÇİLESİ BOL İSTANBUL *S.Günbudak*'ın güzel röportajı
- 18 BİR GÜZEL MEKTUP *İ.H.Esenbuğa* can, Alevilikle Sünniliğin ayırım noktalarını hatırlatıyor
- 21 DERGAH-DEDE-CEM ZİNCİRİ ESASTIR *Şahkulu Sultan Vakfı*'nın Aleviliğin örgütlenme sorunları üzerine görüşü

“ALEVİLİK

Başyazarımız Rıza Yürükoğlu'nun haftalık Aktüel dergisinin sorularına verdiği yanıtların tam metnini veriyoruz

Araştırmacı Nejat Birdoğan bir süre önce Aleviliğin “İslam dışı” olduğunu ileri sürdü. Hem bu konuda sizin görüşlerinizi almak isteriz, hem de çeşitli başka siyasal konularda sorularımız olacak.

Bu konuyla ilgili söyleyeceklerimi söyleyeyim, sonra başka yönere geçebiliriz. Önce tartışmanın gidişi ve ana fikirleri üzerinde bir iki şey söyleyeyim.

Nejat Birdoğan'ın yazdıklarını, ona verilen yanıtları okuyunca, o tartışmada herşey birbirine karıştırılmış gibi geldi bana. Bir kez Birdoğan, “Alevilik İslam dışıdır, İslamdan öncedir” derken, mistisizm ile İslam mistisizmi ve onun da bir kolu olan Aleviliği karıştırıyor. İkincisi, Aleviliği İslamın içinde kabul etmeyi (ki, tüm Aleviler bunu böyle kabul ediyor) takiiyeye bağlıyor. Bu da son derece sakıncalı bir argüman. Üçüncüsü, tüm bunları söylüyor, ama hiçbir kanıt getirmiyor, “kanıtları ilerde yayınlayacağım” diyor. Bu tutum da konunun ciddiyetine uymuyor.

Fuat Bozkurt'un söyledikleri de çok ilginç. “Bilimsel bakımdan karşı çıkacaklar, bu savların yanlış olduğunu ispat etmek zorundadırlar” diyor. Bir kez, o savların yazarı kanıt getirmiyor ki, karşısında ispat zorunluluğu doğsun. Ama asıl önemli olan, bu konu çoktan kanıtlanmış bir konudur.

Bir de, Fuat Bozkurt'un çok ilginç

bir mantığı var. Aleviliğin İslam dışı oluşuna kanıt olarak, Alevilerin karşılarının argümanlarına sığınıyor. Sünni devlet ve ideoloji, Osmanlı'dan bu yana zaten Aleviliği İslam içinde kabul etmedi, Ebu Suud'un fetvaları buna örnektir diyor. Aleviliği, ona karşı olan bir devletin, egemen gücün bağnazlığıyla, zalimliğiyle, haksızlığıyla tanımlayamazsınız. Bozkurt'un yaptığı, karşıdaki gücün Aleviliği tanımlayışını doğru kabul etmek. Bu, metod açısından da son derece yanlış bir şey.

Sonra, Bozkurt da aynı şeyi söylüyor. “İslamdaki inançların birçoğunun İslam dışı olduğunu herkes biliyor ama kimse tartışmıyor” diyor. O da aynı takiiye noktasına geliyor. Yani, cesur olan bir tek bu insanlar var! Oysa, İslam'da da, Alevilikte de, tüm dinlerde de, kökeni başka yerlerde olan çok fikir vardır. Özellikle dinler bilimsel bir problematik sahibi olmadıysa, dinler tarihine baktığımızda, hepsinin hepsinden çok şey almış olduğunu görürüz. Fikirler öylesine içiçe geçmiş ki, ne nereden gelmiş seçebilmek bile artık son derece güçtür. Bunların bazılarını örnek gösterip, Alevilik İslam dışıdır demek çok yanlış olur. İslam da Yahudilikten ya da Hristiyanlıktan çok şey almıştır. O zaman, İslam'ın kendisi İslam dışıdır mı diyeceğiz?

Özetle, çok tutarsız bir açınıma var bu tartışmanın. Tartışmanın özüyle ilgili

söyleyeceklerime gelirim, burada 8 noktaya değineceğim.

1. Mistisizm, İslam'dan en az 1000 yıl önce ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, hem İslam'dan öncedir, hem de İslam'ın dışındadır. Mistisizmin özü, insanın kendisini pisliklerden arındırarak, giderek daha temiz insan olarak, öteki dünyanın bilgilerine sahip olabileceğine inanmaktır.

2. İslam'ın yayıldığı bölgelerde yoğun olarak varolan mistikler, asıl olarak kılıç zoruyla İslam'ı kabul ediyorlar. Kabul edince de, İslam'ın içindeki büyük muhalefet kolu olan Şii'liğin şemsiyesi altına giriyorlar. Böylece, İslam mistisizmi doğuyor. İslam mistisizmi, İslam düşüncesinin mistisizm ile birleşerek yarattığı bir din felsefesidir. Bu din felsefesinin İslam içindeki somut işlevi, İslam'ın içinde yeşerme nedeni, Sünni İslam'ın yasakladığı felsefi ve teolojik bilgiyi edinmenin, çeşitli felsefi soruların yanıtlarını aramanın ve zorba yönetimlere karşı halkı savunmanın yolu olmasıdır.

3. Türklere gelirse, Türkler arasında önceleri Budizm, kökü Brahmanizm'e dayanan Şamanizm, Hristiyanlık (ki, daha 4.yüzyılda Türkler arasında oldukça yaygın), Judaizm derece derece yaygın. İslam Hazar'ın kuzey ve doğusuna kılıçla geldiği zaman Türkler büyük bir direniş gösteriyorlar. O zaman 'Türkîş' devleti var. Arap-İslam ordularıyla Türkler arasında, 7.yüzyılın sonlarında, 20 yıl savaş sürüyor. Tarihini gördüğü büyük terörlerden biri. Öyle ki, Arap-İslam ordusu 5 km'lik bir yolun iki yanına Türk kafaları diziyor. Böyle bir mücadele sonunda Türkîş devleti dağılıyor. Türkler, bir yanda Çin, öte yanda Arap-İslam orduları arasında sıkışıyor ve Türkler açısından tarihin ne yöne gideceği, değineceğim dördüncü madde ile belirleniyor.

4. Türkler dağılıp iki büyük güç karşı karşıya gelince, 751 yılında Çin ile Arap-İslam orduları savaşa giriyor. Hangi taraf kazansa, Türkler o uygarlığın izinden hiç olmazsa belli bir süre gitmek zorunda kalacaklar. Bu savaşta Çin yeniliyor. Çin yenilince Türk boyları öbekler halinde İslam'ı kabul etmeye başlıyorlar. O tarihe kadar direnmişler, savaşmışlar, aşağı yukarı 70-80 yıl sorun çözülmemiş. Türkler, asıl olarak 751 savaşından sonra İslam'ı kabul ediyorlar. Önce Horasan'a, oradan Anadolu'ya kadar devam edecek göçler de o tarihten sonra başlıyor.

İslam'ı bu kabul ediş sürecine baktığımız zaman da, Türk egemen ailelerinin çoğunluğunun Sünni İslam'ı kabul ederken, halkın, özellikle göçerlerin Şii İslam altındaki mistisizmi yeğlediklerini görüyoruz.

5. Bu süreç içinde, 12 imamlardan bazıları ve onların çocukları, özellikle Zeynel Abidin soyu Horasan'da Türklerin arasına sığınıyorlar. Hallacı Mansur, ki İslam mistisizminin en büyük varlığıdır, 9.yüzyılda Çin'e kadar gidiyor ve

o bölgelerdeki Türkleri İslam mistisizmine kazanıyor, Türkler arasında çalışmaya yapıyor. Alevi deyimi de zaten ilk kez 9.yüzyıl kayıtlarında bulunuyor. İsmail Kaygusuz'un yakında yayınlanacak bir araştırmasına göre, Abu Dulah adlı bir seyyahı, Samanoğulları 941-2 yıllarında Çin'e gönderiyor. Bu kişi bir seyahatname yazıyor ve o seyahatnamede, Doğu Türkistan'ın Bagraç Türkleri arasında Aleviliğin varlığını belirtiyor. Türklerin, Ali'yi, “gökten inip tekrar göğe giden” diye tanımladıklarını söylüyor. Abu Dulah, seyahatnamesinde Alevileri de tasvir ediyor: Sakallarını kesmiş, aşağı sarkık pos bıyıklı adamlar! ... Dolayısıyla, Alevi deyiminin 10.yüzyıldan bu yana kullanıldığını, hem de Hz. Ali'yle bağlı olarak kullanıldığını görüyoruz. Aynı kayıt, Minorski'nin araştırmalarında var zaten. Belki bu tarihin öncesi de vardır, ama bugüne kadarki araştırmalar bu tarihe kadar uzanıyor.

6. Türklerin Anadolu'da noktalanar göçü yüzlerce yıl sürüyor. Bu göç döneminde Türkler arasında çeşitli Şii mistik akımları yayılıyor. (Bunlar arasında iki tane en güçlüsü var. Birî, 12 İmamcı mistisizm, ötekisi, İsmaili mistisizmi.) Alevilik, Türkler arasındaki tüm İslam mistisizmi akımlarının genel gender adı oluyor.

7. Babai ayaklanmalarının ardından Bektaşilik ortaya çıkıyor ve tüm öteki Alevi kollarını içine alıyor. O tarihten itibaren, Aleviliğin tarihsel temsilcisi oluyor. Ondan bu yana da, kullandığımız ad Alevi-Bektaşilik olarak geliyor.

8. Bir sonuç söylemek gerekirse, Alevilik, İslamın Şii görüşlerinin batınilikle yoğrulmasıyla ortaya çıkmış, asıl olarak Bektaşilik tarafından temsil edilen, İmam Cafer mezhebine bağlı bir mistik düşünce ve inanç sistemidir. İslam'ın tasavvufi bir yorumudur. Aleviliğin İslam dışı olduğunu ben de kesinlikle reddediyorum.

Kuşkusuz bu soru size defalarca sorulmuştur. Bundan sonra da, karşılaştığınız sorular arasında yeralacak. Dinsel bir akımla siyasal bir akımı, yani sosyalist düşüncüyü bağdaştıran bir fikir üretiyorsunuz ve bunu temsil ediyorsunuz. Bunu hangi nedenlere dayandırıyorsunuz, yani işçi-Alevi sentezinin gerekçeleri nelerdir?

Bir yanlış anlama olabilir diye düzeltiyim. Dinsel bir akımla siyasal bir akımı birleştirmek gibi bir amacımız yok. Öyle birşey değil. Buna biraz sonra döneyim. Şimdi unutmadan söyleyeyim ki, Alevilik, evet, İslam içinde gelişmiş bir tasavvuf akımıdır, ama orada bırakmak ve onu yalnızca bir din diye almak eksik olur. Tartışmanın uzatılması gerekir.

Marks'ın da, Engels'in de söyledikleri gibi, aşağı yukarı her ülkede bir egemen sınıfların dini vardır, heleki herşeyin din olduğu tarihlerde, bir de

İSLAMIN İÇİNDEDİR''

halkın kendi yaşam biçiminden, yaşam koşullarından çıkardığı ve egemenlere karşı mücadelesinde kullandığı, yine mecburen dinsel görüşleri vardır. Buna da halk dini deniyor. Bu halk dinleri, hepsi de, şu ya da bu derecede, içlerinde materyalist bir öz taşıyor, "komünistik" tohumlar taşıyor. Alevilik, bunlar arasında belki de en gelişmiş düşüncelerden biridir. Alevilikte güçlü bir materyalist öz var ve o nedenle eskimiyor, o nedenle her çağlardan bu yana gücünden birşey yitirmeden geliyor.

Zaman zaman şöyle sorular da geliyor: Mistik bir düşünce içinde materyalizm nasıl olabilir? Oysa, dünya tarihine baktığımız zaman, kapitalizmin ortaya çıkış yüzyıllarına kadar tüm düşünce akımları dinsel ve mitolojik sistemler içinde geliyor. İlk çağlardaki Yunan mitolojisine baktığımız zaman, hepsi tanrılarla anlatılan hikayelerin içinde o materyalizm. O tarihlerde dinin dışında başka bir üstyapı sistemi ne olanak yok. Dolayısıyla, materyalizmi de çağlar boyu taşıyıp getirmiş olan, o idealist düşüncelerdir, o mistik-dinsel düşüncelerdir. Alevilik de aynı biçimde gelmiştir.

Marksizmin de birdenbire ortaya çıktığını söylemek materyalizme ters olur. Taa Yunan'dan beri, "bir nehirde iki kez yıkanılmaz" diyerek gelen bir materyalizm var. Bu materyalizm, bilimlerin gelişmesi oranında, bilinmezlerin azalması oranında, dünyayı daha iyi açıklayabilir bir biçime gire gire bugüne kadar geliyor. Sosyalizmin de tarihi Marks'tan çok eskidir. Üretim güçlerinin gelişmesi, Marks gibi insanların ortaya çıkabilmesinin altyapısını yaratınca, o ütöpik sosyalizm, o dinler, mitolojiler tarafından taşınan sosyalizm, bilimsel sosyalizm haline geliyor.

Bu anlamda, Aleviliğe "din" deyip bırakmak, onu eksik tanımlamak olur.

Asıl sorunuza dönersek, bir dinle bir siyasal akımı birleştirmek gibi bir amacımız yok. Konunun siyasal yönünde ikili bir düşüncemiz var.

Birincisi, hem dünya çapında, hem Türkiye'de komünistler, insan faktörünü çok ihmal ettik. Marks ihmal etmiş demiyorum, ama Marks'ı okumayan komünistler olarak bizler bununla ilgilenmedik. Dolayısıyla, insan unsuru, herşeyin insan için yapıldığı, onun mutluluğu için olacağı fikri geriye kaydı. Kendimiz için güttüğümüz amaç, bu zaafardan kendimizi arındırmaktır. Alevilikteki insan unsuru, insana verilen değer ve onun kültürü büyük zenginlik. Bu anlayışları kendi düşüncemize katabilsek, gerçekten eksik kalmış bir yönü tamamlamış oluruz. Marksizm'de eksik olmayan, ama yeterince ortaya çıkartılmamış ve dünya komünist partilerinin deneyinde de iyice ufulanmış yönü ortaya çıkarabiliriz.

Tutumumuzun, yine kendimizi ilgilendiren bir yönü daha var. Bugüne dek Türkiye'de sol hareket aslında hep "Fransızca konuştu". Hep dışarının

kavramlarıyla devrimcilik yaptı. Kendi tarihini analiz etmedi. Kendi tarihinde, kendi insanının geçmişinde dayanması gereken, rahatlıkla dayanabileceği, dayanmaktan gurur duyabileceği şeyler olduğunu farketmedi. Bir Şeyh Bedreddin'i insanlarımız yeterince bilmiyorlar. Ki o Bedreddin, Marks'tan kaç yüzyıl önce yaşamış, ama yaklaşık aynı yapıda bir toplum önerebilmiş bir büyük insan. Kendi açımızdan amacımız, Alevilikten öğrenmek, komünist çalışmaların eksik bıraktığı yönü tamamlamak.

Alevilik açısından düşüncemiz de şöyledir: Alevilik, evet, son derece evrensel noktalara varmış bir düşüncedir. "Okunacak en büyük kitap insandır" diyebilmek, eskimemektir. Ancak, Aleviliğin tarihsel amaçları, ki "komünistik" tohumlar taşıyan yönler

da da işte, Aleviliğin, hem Marksizm'e, hem işçi sınıfına büyük gereksinimi var.

İki yönden gereksinimi var: Birincisi, tarihsel amaçlarını günümüz koşullarında yerine getirebilmesi için. İkincisi, Türkiye'nin somutunda ortaya çıkmakta olan büyük tehlikelere karşı.

Özetle, biz Alevilikten öğrenmek zorundayız. Elimizden geldikçe yarıları öğrenmeye çalışıyoruz. Çok yararını gördüğümüzü söyleyebilirim. İkincisi, Alevilik de, tarihteki onurlu rolünü bugün de oynamak istiyorsa, işçi sınıfına yaklaşmak, işçi sınıfıyla dost olmak, onunla dayanışmak zorundadır.

Yine bu temel çıkış noktalarınızdan bakarak, başka bazı İslami düşünceleri, akımları bu sentez içinde nasıl eriteceksiniz ya da onlara ne tür

dediğimiz bunlardır, (örneğin ortakçılık, paylaşımcılık, demokrasi, kadın hakları, kula kullağa karşı olmak, sosyal adalet), bugünün dünyasında istekle çözülebilecek konular değildir. Bugünün dünyasının işleyişini bilmeyi gerektiriyor. Fabrikalar nasıl çalışıyor, işçiler neden işçi, patronlar neden patron, teknoloji ne getiriyor, ne istiyor, daha binlerce soru yanıt istiyor. Her gelen yeni teknik, nasıl bir üretim ilişkisi yaratıyor? Yani ancak bugünün gerçekleriyle donanmış bir biçimde, Aleviliğin de, komünistlerin de ortak tarihsel amaçları olan amaçları gerçekleştirebiliriz. Bu nokta-

çağrılarda bulunacaksınız? Örneğin, Sünnilik ya da başka akımlar buna kızmayacak mı, siz Alevileri gözetiyorsunuz demeyecek mi?

Aleviliğin yarattığı dünya görüşlerini, Aleviliğin yarattığı kültürü, Aleviliğin yarattığı ahlak felsefesini övmenin kimseyi kızdırmaması gerekir. Örneğin, Hristiyan etiği, dünyanın en güçlü etiğidir (sonradan ne hallere düşmüş, o ayrı bir sorun). Bunu söylemenin, nasıl başka inanç sahiplerini kızdırmaması gerekirse, bu da böyle birşey.

Öte yanda, bugün ve yarın, işçiyle

Alevi en yakın dost olmalıdır demek Sünni insanı yine kızdırmaz. Kızdırmaması gerekir. Çünkü neye karşı dost olacaklar? Siyasallaşmış İslam'a karşı. Halkımızın Sünni kesiminin çok büyük çoğunluğu da siyasallaşmış İslam'a karşıdır. DYP'nin, SHP'nin, ANAP'ın, DSP'nin aldığı oylar, büyük oranda, siyasallaşmış İslam'a karşı olan Sünni insanların oylarıdır, yalnızca Alevilerin değil. Türkiye'ye baktığımızda, bugün giderek şiddetli bir tehlike, kara bir tehlike haline gelen şeriata karşı, siyasallaşmış İslam'a karşı olan Sünnilerin, Alevilerin, işçilerin, Kürtlerin, Türklerin, herkesin biraraya gelmesi zorundadır. Bu düzeyde bir ayrım yoktur.

Geniş bir cepheden söz ediyorsunuz.

Mutlaka, mutlaka ve de zaman geçirmeden. Bunu biz bugün kurabilecek güçte olsak, bir dakika durmaz kurarız.

Bu anlamda belki de laik kesim....

Laik-demokratik-cumhuriyetçi kesim.

Cumhuriyetçi? Yani Kemalist?

Kesinlikle evet. Hiçbir gıcınmamız yok. Atatürkçü, sosyal- demokrat, demokrat, kim olursa olsun. Laik olsun, demokrasiden yana olsun, şu kadar ya da bu kadar. Kimisinin demokrasi ve laiklik anlayışı, bizim anlayışımızdan dar ya da geniş olabilir, bunlar da ayrım konusu değildir. Demokrasiden yana, laiklikten yana, cumhuriyetten yana tüm güçlerin biraraya gelmesi gerekiyor.

Bu bir anlamda kendi geçmişinizin, Marksist mücadelenizin retorikleriyle, teorileriyle bir çelişki arz etmiyor mu?

Marksist teoriyle değil ama retorikle mutlaka bir çelişki arz ediyordur.

Bu anlamda Yürükoğlu neleri değiştirdi? Nelerin özeleştirisini veriyor?

Özeleştirme verme kavramı Türkiye'de çok ayağa düşmüş bir kavram. Ben şimdi 50 yaşındayım, yaklaşık 30 yıldır Komünist Partisi üyesiyim. İçine girdiğimiz partide çok genç yaşlarda birtakım doğrulara ulaştık, o günkü hamlığımız içinde onları yorumlamaya çalıştık. Dünya komünist hareketi de o hamlıkları giderici bir çalışma tarzı içinde değildi. Tam tersine, o hamlıkları kalıplaşmış sektörlerlikler durumuna getiren bir işleyiş vardı. Dolayısıyla, uzun bir dönem o sektörlerlikleri yaşadık. Tabii, insan ilerledikçe, öğrendikçe, kendisini yenileyebilmelidir, yanlışlarını aşabilmelidir.

Atatürkçülük, Kemalizm bir burjuva ideolojisidir demek başka birşey, ki bunu demek yanlış değildi, ama onları, Türkiye'nin yaşadığı şu gelişme aşamasında, düşman kabul etmek başka

birşeydi. Türkiye toplumuna yaptıkları katkıları reddetmek yine başka birşeydi. Hele bugün şeriat tehlikesinin ortaya çıkması, konuyu daha geniş bir perspektif içine oturtabilmeye yardımcı oluyor. Yani, sektekliklerimiz vardı. Hala birbirimizi, tavırlarımızdaki sektekliklerden dolayı zaman zaman eleştiriyoruz. Yürükoğlu neyini değiştirdi dersiniz, işte bu yaprak dökümü gibi sararan yapraklar dökülüyor bence. Onun dışında özde hiçbirşeyi değiştirmedik, dün de komünistlik, bugün daha da inanarak komünistiz.

Bunu biraz da şu açıdan sormak isterdim. Genel anlamda dünyadaki sistemin değiştiği bir dönemi yaşadık hep birlikte. Bu değişimin önemli bir etkisi mi sizdeki değişiklik?

Evet, mutlaka onun da etkisi vardır. Yalnız bizim Sovyetler Birliği'ni eleştirilerimiz 1975-76 yıllarında başladı. 1978-80'de kamuoyuna yansıdı. Ama, biz zaten tüm sorunları o zaman çözmüştük demiyorum. Sovyetler Birliği'nin bu şekilde yokolmasını kimse beklemiyordu, beklemiyorduk. Büyük bir şok oldu. Ve bu şok, tüm doğrularımızı yeni baştan değerlendirmemizi getirdi.

Özellikle 1989...

Tarihin gördüğü en büyük yenilgiydi işçi hareketi açısından. Sonuçları hâlâ şiddetle sürüyor dünyanın her yanında. İşçi hareketi son derece güçten düşmüş bir durumdadır.

Yani işçi hareketindeki güçten düşme, başka bazı kesimleri harekete geçirme fikrini mi doğurdu sizde?

Bizim açımızdan mı? Yok, öyle değil.

Alevilik gibi.

Öyle değil. O bizim bir şansımız oldu aslında. Biz 1989-90'dan epey önce Alevilik konusuyla ilgilenmeye başladık. Kitabım 1990'da çıktı, yani "reel sosyalizm" in yıkıldığı yıl, henüz bir genelleme yapabilmek için çok erkendi. Bir de tabii kitabın hazırlanma sürecini düşünün. Biz Alevilikteki bu canlanma ortaya çıkmadan, bu konuya eğildik.

Sovyetler Birliği'nin yokolması, tüm dünyada komünistlere kısa vadede çok acılı bir dönem yaşıyor, fakat uzun vadede düşüncenin önündeki ipotek kalktı. İnaniyorum ki, çok daha güzel ve Marks'ın dediklerine uygun bir komünist çalışma ortaya çıkacak bundan sonra.

Büyük yanlışlar yapıldı. Bugünkü anlayışım içinde o yanlışların suçlusu ya da temel sorumlusu olarak Stalin'i görüyorum. Bu yanlışları ayıklamamız zorunlu. Bunu teoride yapmamız gerekli. Kaldığımız yerden devam edemeyiz. Ne pratik çalışmalara, ne ideolojik meselelere. Bir kez, Marks'ın sosyalizm ve komünizmden ne anladığını doğru dürüst öğrenmeliyiz ve onu bugünkü koşullara uyarlayabilmeliyiz. Ve, kendi ülkemiz için ne istediğimizi açıkça koymalıyız.

Az önce söylediklerinizden yola çıkarak, Kemalist kesimi ittifak olarak kabul ediyorsunuz.

Bugünkü koşullarda yüzde yüz evet.

Ama öte yanda Türkiye'de başka bir hadise daha yaşanıyor. Özellikle toplumun geniş bir laik kesimi aynı zamanda şoven bir kesim. Özellikle Güneydoğu'daki bazı ulusal talepler açısından bu kesim herhangi bir ödün vermiyor, tartışmıyor bile. Her anlamda Kemalist hegemonyayı ve statükoyu devam ettirmeyi savunuyorlar ve yaşıyor Türkiye'de bazı şeyler. Bu anlamda esas olarak sosyalistlerin çözmesi gereken meselelerden birisinin önünde bir engel teşkil etmiyor mu bu görüşünüz?

Şimdi, yaşam bir yandan yürüyor, sen ne dersin de, o gittiği yandan gidiyor. Bu gidişi de, ülkedeki güçler dengesi belirliyor. Ha, "bu güçler dengesini beğenmiyorum, ben bu işte yokum" dersin, dersin. Ama o zaman siyaseti bırakıp gitmen gerekir.

Tabii Atatürkçüler hegemonyayı ellerinden kaçırmadan yürümek istiyorlar. Tabii. Zaten hegemonya boşluk tanımıyor. Hegemonya dediğiniz öncülük. Belli bir ittifakın, belli bir güçler yığılmasının önünde kim yürüyecek sorunu. İşte bu da fiili güce bakıyor. Şimdi ülkede tarihin derinliklerinden en vahşi tehlike geliyor: Şeriat. 1000 yılın bitip tükenmeyen belası. Bunun karşısında ne gücümüz varsa birleştirmemiz zorunludur. Böyle bir dönemde, "Kemalistler öncülüğü elde tutmak istiyorlar, zaten Kürt sorununda da tutarlı değiller" diyerek kenarda durmanın ne bize, ne de olabildiği kadarıyla o sorunun çözümüne bir katkısı olmaz. Böyle bir tutumun efektif, reel, siyasal hiçbir anlamı yoktur.

Birliğin ertelenmesi mi?

Hayır, hayır. Bizim açımızdan hiçbirşeyin ertelenmesi söz konusu değildir. Biz şöyle düşünüyoruz: Böyle bir oluşumun içinde olursak, o zaman söylediğimiz sözünü dinletebilme, ya da söylediğimizi dinleyen kulakların sayısını artırma

olanağı da vardır. Biz de bir yandan diyeceğiz ki, Güneydoğu'da şu kadar yıldır akan kan da durmalıdır. Bunu da söyleyeceğiz ama bunu, büyük tehlikeye karşı birleşmede bir ön koşul gibi dayatmak yanlış. Ne bunu dayatacak gücümüz vardır, ne de dayatmanın operatif bir anlamı vardır. Dolayısıyla biz kendi siyasi görüşlerimizden vazgeçmeden, Türkiye'nin sonunu getirebilecek karşı herşeyi, herkesi birleştirmek zorundayız. Kürt halkı da bu birliğin içindedir.

Bu açıdan baktığımızda, devlet tahlillerinizde bir değişiklik var mı?

Ne anlamda? Devlet çok karmaşık bir konu. Devletin kimin devleti olduğu filan gibi mi?

Mevcut iktidarın hedef alınması.

Somut sorun ortada. Bu soruna karşı olan tüm güçlerin birleşmeleri zorunlu. Bu birliğin başarılı olması ve giderek daha dönüşümcü hedefleri benimsemesi oranında, devlet değil de, hükümet partisinin alacağı tutum ortaya çıkar.

Devletin bekası sözü vardır, çok klişe bir sözdür. Devletin bekasını sağlamış olmayacak mısınız?

Şimdi bu, şu tartışmaları hatırlatıyor. Hitler iktidara gelirken bizler o biraz önce sözünü ettiğimiz türden sekteklikleri çok yaptık. Bizler yapmadık da, bizim babalarımız, dedelerimiz yaptı. Komintern, 7. Kongre'sine dek, Hitler'e karşı mücadelede demokrasiyi, (burjuva demokrasisini) savunmaktan uzak durdu. "Hitler'e karşı burjuva devletini mi savunacağız" dedi. Oysa, doğru mantık şöyle olmalıydı: Burjuva devletini, o devleti yıkacak ve onun yerine, insanları karanlığa mahkum edecek bir başka devleti kuracak olan bir güce karşı savunmak mübahtır, haklıdır, zorunludur.

Hem de bu savunma, o burjuva devletini dönüştürmenin, değiştirmenin dinamiğini de içinde taşır. O mücadele içinde yoksan, böyle bir kavga giderken o devleti demokratikleştirme, o devletin demokrasisini burjuvazinin kabul sınırlarının ötesine taşıma olanağı hiç yoktur. Mücadelenin içinde olduğun, ve etkili olduğun kadar demokrasi de burjuvazinin sınırlarını aşar. Ama, "bu burjuva devlettir, ben savunmam" diyerek içinde olmazsan, senin olmadığın bir ringde mücadele yürür. O zaman da, ya burjuva devletinin en barbar görünüşleri ortaya çıkar, ya da ülkemizde alıştığımız çeşitten güdük demokrasi devam eder. Alışıkla tarihsel olarak böyle bırakmak istemiyorsak, bu mücadelenin içinde aktif olarak varolmak zorundayız.

Bu söyledikleriniz bana biraz TKP'nin "ileri demokrasi" tezlerini çağırırdı, yanılıyor muyum acaba?

Bilemiyorum. Partimizin 1976-80 arasında öne sürdüğü "ileri demokrasi" tezleri, üzerinde ciddi çalışılarak ortaya getirilmiş tezler değildi. Kukue'den (Yunan KP'si) alınma, biraz da Fransız KP'nin görüşleriyle birleştirme bir tezdi. O nedenle, bir belgi olarak durdu. "İleri demokrasi"yi anlatan iki-üç sayfalık bir yazı bile yayınlanmadı.

Sizin o dönemde TKP Genel Sekreteri olacağınız doğru mu? Özellikle...

Bu konulara hiç girmeyelim.

Merak ettiğim için soruyorum, var mıydı böyle birşey? Özellikle Bilen sonrasında.

Onlara hiç girmeyelim. Türkiye'de siyaset biraz tuhaf. Hemen bir sürü yakıştırmalar gelir.

Yine işçi-Alevi senteziniz açısından soruyorum. Aklıma şöyle bir sıralama geliyor: Marks-Lenin-Hz.Ali. Bilmiyorum nasıl karşıladınız bu sıralamayı?

Objektif olarak provokatif bulurdum.

Neden?

Bu insanlar tarihin gördüğü büyük insanlar ama böyle bir sıralamaya gerek yok. Karşılaştırılabileceklerini de sanmıyorum. Marks-Engels dünyanın gördüğü en büyük bilim adamlarındandır.

Ancak, insanlık tarihi içinde 1 salise bile değildir yaşadıkları süreç. Söylediklerinin ve önerdiklerinin doğru olduğuna kesinlikle inanıyorum, ki bunları çürüten hiçbir gelişme de yaşanmamıştır. Ama tarih onların söylediklerini henüz yaşamış değil. Söyledikleri hipotez olarak duruyor.

Tarih açısından daha sosyalizm yaşanmadı. Daha sömürünün, adaletsizliğin kalktığı adil bir düzen yaşanmadı.

Ya Lenin?

Lenin, Marks'ın Engels'in teorisini ülkesinin koşullarına uygulamada herkesten başarılı, hayatın ve siyasetin günlük dönüşlerini yakalamada herkesten çabuk, olağanüstü bir devrimcidir, siyaset adamıdır. ●

Alevilik ve materyalizm

Bazıları "Prof" titrini arkalarına alarak, bile bile *idealist* felsefe çerçevesinde, gerçeklikten kopuk bir Alevilik inanç ve tarih felsefesi yapıyor. Bunlardan biri, babasından aldığı miras gereği, en militaristinden en köktendincisine kadar sağ partiler yelpazesinde serinleyeceği yer ararken, Alevilik üzerine birkaç popüler kitap yazmış birkaç da devletin savunuculuğunda yerlerini alıyorlar. Hepsinin ortak yanı, 1000 yıllık bir başkaldırı ve muhalefet siyaseti olan Aleviliği, onu inkar edip anlatarak yoketmeye çalışmaktır.

Aleviliği ortodoks dinler çerçevesi içerisinde, "idealizm" batağında yorumlayarak boğmak isteyenlere meydana boş bırakmamak gerekiyor. Her siyasetin bir felsefesi vardır. Egemen dine ve egemen yönetime 1000 yılı aşkın süredir aykırı inançta (*heterodoksi*) yol sürmüş ve devrimci muhalefet olmuş, mensupları çeşitli coğrafyalarda yüzlerce kere egemenlere başkaldırmış, kırılmış, diasporalar (sürgünler) yaşamış, toplu kıyımlara uğramış olan Alevilik siyasetinin felsefesi hiç kuşkusuz materyalizmdir.

Bu gerçek ortada iken, Aleviliğe "dindir, mezheptir; materyalizmle hiçbir ilgisi yoktur" diyenler, yukarıda belirttiğimiz amaçlara hizmet ediyorlar. Aleviliğin toplumsal ve siyasal tarih ve felsefesini ancak materyalist felsefe içinde değerlendirebiliriz.

Aleviliğin devrimci mücadelesini şu bilimsel saptama çerçevesinde değerlendirebiliriz:

"Sınıf mücadelelerinin o çağda dinsel nitelik işareti taşımaları, çeşitli sınıfların çıkarları, ihtiyaç ve taleplerinin dinsel perde ardına gizlenmesi, işin aslından hiçbir şey değiştirmez ve çağın koşullarıyla kolayca açıklanabilir... Genel feodalizme yöneltilmiş bütün saldırıların, herşeyden önce kiliseye karşı olacağı, bütün devrimci toplumsal ve siyasal öğretilerin de aynı zamanda ve esas dinbiliminden (teoloji) sapmış mezhepler olacağı açıktır... Ortaçağ boyunca koşullara göre kah mistik biçimde [Hallacı Mansur ve ve diğerlerini anımsayalım.- İ.K.] kah açık mezhep biçiminde, kah silahlı ayaklanma biçiminde [İmam Hüseyin, torunu Zeyd ve oğlu Yahya, Baba İlyas-Baba İshak. Şeyh Bedreddin, Kalender Şah ve benzerleri, her iki biçime birkaç örnek olarak gösterilebilir.-İ.K.] ortaya çıkıyordu." (F.Engels, *Köylüler Savaşı*, 1978-İst., s.61-62)

Alevilik üzerine yazıp çizerek siyasetisizliği siyaset yapan tanınmış yazarlar takımı, acaba Aleviliği Engels'in betimlediği "esas din bilimine", yani yönetenlerin dini Sünniliğe, şeriat ve camiye aykırı görmüyorlar mı? Yoksa, alnımızda parlayan "Rafizi" (dinden sapmış) damgasından utanıp, onu silmek çabasında mıdır?

Bizce gerçek Alevi bu damganın gerektirdiğini yapmalı. Silmeye çalışan kendini karayezide benzetir.

Materyalist Felsefe ve İdealizmle Çelişkileri

Düşünce ile varlık arasındaki ilişkiler sorunu felsefede temeldir. Diğer bütün felsefi sorunlar buna verilecek cevaba bağlıdır. Sorunun iki yönü vardır.

Birinci yön: "Madde ruhtan (bi-

Alevilik siyasetinin felsefesi hiç kuşkusuz materyalizmdir

İsmail Kaygusuz

linçten) önce midir sonra mı?", ya da "madde mi ruhu, yoksa ruh mu maddeyi yaratmıştır?" İkinci yön de şudur: "Dünya bilinebilir mi, insan düşüncesi doğanın bilinmeyen sırlarına açığa çıkarılabilir mi, kendi gelişim yasalarını keşfedebilir mi?"

Felsefe'nin bu temel sorusuna birbirine karşı iki yanıt gelir: Maddeye öncelik tanıyan yanıt (*Materyalizm*). Ruha öncelik tanıyan yanıt (*İdealizm*).

duygularını tanıyabileceğini, dolayısıyla bunun yansıması olarak dünyayı kavrayabileceğini ileri sürerler.

Genel kural olarak, toplumda gerici güçlerin ilerici güçlere karşı savaşında, *idealizm gerici güçlerin hizmetindedir*. Sömürücüler için idealizm ve egemen din, her zaman çalışanların *ruhsal köleleştirilmeleri için bir araç*, kendi egemenliklerini haklı göstermenin bir yöntemi olarak kullanılmıştır.

"İlimle gidilmeyen yolun sonu karanlıktır. İmdi gafil olan kimse, ilm ile irade-yi ezeliyeyi isteye, gözleye. Arştan ta tahtıssarayaya değin nekim varsa kendude bile ve bula. Arş ile fers (Gök ile yer) arasında çok nesneler vardır. İlla ademden ulusu yoktur. Dügeli (bütün) alem, adem için halkolunmuştur."

Hacı Bektaş Veli

Materyalist düşünürlere göre madde sonsuzdur, hiç kimse onu yaratmamıştır ve doğaüstü güçler diye birşey yoktur. Ruh (bilinç), maddenin tarihsel gelişiminin bir ürünü, insanın çok karmaşık bir organı olan beynin bir işlevidir.

İdealistlere göre ise ruh maddeden önce vardı ve onu yarattı. Ruh varolan herşeyin temelidir. İdealistlerin düşünceleri, "dünyayı yaratan Ruh" konusunda ikiye ayrılır. Sübjektif İdealistler, dünyanın insan ruhu tarafından yaratıldığına inanırlar. Objektif İdealistler ise, insanın dışında bir ruhun dünyayı yarattığını ileri sürerler. Bu "Objektif Ruh" çeşitli felsefi sistemlerde "mutlak düşünce" ya da "evrensel irade" biçiminde ortaya çıkarak, *tanrı* düşüncesiyle üstüste düşer.

Materyalistler, dünyanın tanınabilir, bilinebilir olduğunu savunurlar. İnsan bilinci şeylerin iç-yapısına nüfuz edebilir, özünü tanıyabilir.

İdealistlerin bazıları, dünyayı kavrayabilme olanağını yadsırlar. Bunlara "Bilinemezçiler" (Agnostikler) adı verilir. "Tanınabilir" diyen İdealistler ise gerçekte tanımanın, bilmenin anlamını bozarlar. İnsanın nesnel dünyayı bilemeyeceğini, fakat kendi düşünce ve

yapar. Ayrıca bilimlere de geniş ölçüde yardım eder. Tarihsel Materyalizm, diyalektik materyalizmin ilkelerini topluma uygular. (Georges Politzer, *Felsefenin Temel İlkeleri*, s.36)

Thomas Münzer'in Görüşleri

"Ortaçağ, felsefe, siyaset, hukuk gibi tüm ideoloji biçimlerini teolojiye bağladı, onun alt birimleri haline getirdi. Böylelikle de her çeşit toplumsal ve siyasal hareketi, teolojik biçim almak zorunda bıraktı. Yığınların duyguları, başka herşeyi dışarıda bırakır biçimde dinle beslenmişti. Bu nedenle, güçlü bir hareket yaratabilmek için, kendi çıkarlarını dinsel bir görünüş altında öne sürmeleri zorunluydu." (F.Engels, "Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu"ndan aktaran R. Yürükoğlu, *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır*, 4.Basım, İst. 1994, s.202)

1525 yılındaki Alman köylü isyanlarının ideolojisini çizen ve ayaklanmaya belirgin katkıda bulunan papaz Thomas Münzer'e göz atalım:

"O dönemde Thomas Münzer herşeyden önce bir dinbilimciydi. Ama zaman zaman tanrıtanımazcılığa yaklaşan bir panteizm öğretiyordu. Bizim dışımızda bir Kutsal Ruh yoktur, diyordu. Kutsal Ruh özellikle akıldır. İman da, aklın insan içinde ortaya çıkmasından başka birşey değildir ve bu yüzden Hristiyan olmayanlar da iman sahibi olabilir. İşte bu iman, ete kemiğe bürünmüş bu akıldır, insanı kutsallaştıran. (Münzer'den 175-180 yıl önce Kapadokya'da Hacı Bektaş Veli, inancı dışındaki Hristiyanlarla dostluk kurmuş, '73 millete tek nazarla bakmayı' öğütüyor ve 'İslamın temeli ahlak, ahlakın özü bilgi, bilginin özü ise akıldır' diyordu. İmanı bilinç içinde eritmiş, akla bağlamıştı Hünkar.-İ.K.) Bu yüzdendir ki cennet öbür dünyada değil, onu da bu yaşamın içinde aramak gerekir. Öteki dünyada cennet varolmadığına göre, cehennemde lanetleme de yoktur. İman sahibi olanların yapmaları gereken cenneti, 'tanrı krallığını' yeryüzünde kurmaktır. İnsanların kötü istek ve iştahlarından başka şeytan yoktur. İsa da diğer insanlar gibi bir insan, bir peygamber, bir öğretmendi." (F.Engels, *agy*, s.76-77, s.78)

Şeyh Bedreddin'in Görüşleri

Alıntıyı biraz daha sürdürüp, Münzer'den 100 yıl önce Şeyh Bedreddin'in yazdıklarıyla karşılaştırarak, hayret verici benzerlikleri ve Bedreddin'in hatta "daha ileride" bulunduğunu görelim:

"Münzer'in tanrı krallığı, hiçbir sınıf farkının, hiçbir özel mülkiyetin ve toplum üyelerine yabancı hiçbir özerk devletin bulunmadığı bir toplumdan başka birşey değildi. Varolan bütün otoriteler, boyun eğmeyi ve devrime katılmayı reddederlerse devrilmeliydiler. Bütün işler ve mallar ortaklaşa olmalı ve en eksiksiz eşitlik egemen olmalıydı. Prensler ve soylular da bu birliğe katılmaya çağrılacaktı. Reddederlerse, birlik ilk fırsatta bunları silah zoruyla devirecek ya da yokedecekti. T.Münzer halkın o dönemde anlayacağı peygamber diliyle konuşuyor, ama gerçek amaçlarını güvendiği yakınlarına söylediği açık seçik ortadaydı." (F.Engels, *agy*, s.79, s.84)

Bir de, "peygamber diliyle konuşan" büyük din bilgini Şeyh Bedreddin'i dinleyelim:

"Varolmak ve yokolmak, bir suretin bir maddeden gitmesi ile yerine bir diğerinin gelmesinden ibarettir. Bu da öncesiz ve sonrasızdır. Ondan dolayı dünya ve ahiret

Gayridür her milletten
bizim milletimiz
Hiç dinde bulunmadı
din ü diyanetimiz
Bu din ü diyanette
yetmiş iki millette
Bu dünya ol ahrette
ayrıdur ayatımız

Yunus Emre

İtibari bir yerdir. Görünen suretler fani sayılan dünya, görünmeyenler ise baki sayılan ahirettir... Dünya ve ahiret birbirinin karşılığıdır. Herşeyin başlangıcına dünya, sonuna da ahiret denilir... Tanrılık mertebesinde Cenab-ı Hakk'ın gözle görünen bir şekli yoktur. Hissi suret alemin gerçeklerindendir. Hak sureti de o mertebelerde iç-yüzden ibarettir. Ve insanın içyüzü Hakk'ın sureti üzeredir. İnsan saltık varlığın sadık ve parlak bir aynasıdır... Halkın sandığı gibi cesetlerin haşri, yani gövdelerin yeniden dirilip mahşere çıkması olanaksızdır. Meğer ki zaman gelsin, dünyada insan cinsinden hiçbir kimse kalmasin. Bizim bildiğimize göre kıyamet, zatın zuhuru ve sıfat saltanatının sönmesidir. Eğer sen dilerse, ölen herhangi birisi için, kıyameti koptu, diyebilirsin... Bu beden için ölümsüzlük olmadığı gibi, çözümleri için de eskisi gibi bir daha birleşme yoktur... Yine *Kur'an*'da bahsi geçen huriler, köşkler, ırmaklar, ağaçlar ve benzer şeylerin hepsi ancak hayal aleminde gerçekleşir... Çirkin ve iğrenç herşeye ateş ve cehennem denildiği gibi, yüksek ve şerefli her mertebeye de cennet adı verilir... *Hakka erişmek demek, insanın kendi saf varlığına erişmesi demektir.* (abç) Ancak bu yolları gösteren ilim adamlarına saygılı olmak yerinde olur..." (Şeyh Bedreddin, *Varidat*)

Bedreddin'in *Camiü'l-Fuseleyn*'de söyledikleri daha da ilginçtir:

"Dünyada kutsallık yoktur. Kutsallık sadece Tanrı'dadır. Yarattığı herşey insan içindir. Toprağın tek ısı Tanrı'dır. Rume'li'nde bol bol görülen malikane ısları yüzünden insanlar bu nimetten mahrum bırakılamaz."

Bizans tarihçisi Ducas Şeyh Bedreddin'in düşüncelerini yayan Börklüce Mustafa hakkında şunları yazıyor:

"Karaburun'da bir Türk köylüsü ortaya çıktı. Bu Türk köylüsü vaaz ve öğütlerde bulunuyor; kadınlar dışında olmak üzere yiyecekler, giyecekler, evcil hayvanlar ve arazi gibi şeylerin tümünün ortak olmasını öneriyor. 'ben senin malını mülkünü kullanabildiğim gibi, sen de benimkini aynı şekilde tasarrufta bulunabilirsin.' diyordu..."

Gerek Edirne, Konya ve Kahire'de zamanın dine dayalı tüm bilimlerini tahsil etmiş şeriat bilgini Şeyh Bedreddin Mahmud'un başkaldırısı, ondan 100 yıl kadar önce Anadolu'yu sarsan Baba İlyas-Baba İshak başkaldırı geleneğinin devamıydı. Baba İlyas, Engels'in deyişiyle "peygamber diliyle" konuşmakla kalmamış, doğrudan peygamber "Baba Resulallah (tanrının elçisi)" olarak ortaya çıkmıştı. Bu, Ortaçağ Anadolu'su koşullarında ezilen, sömürülen köylü ve göçebe halk yığınlarının "Kurtarıcı/Mehdi/Veli/Peygamber" bekleyiş ve özlemlerinin diliyle ortaya çıkışı.

Anadolu tarihinin o güne değin gördüğü bu en büyük halk ayaklanması olan Babai ayaklanması (1239-1240), insanı ve insan sevgisini en önde tutan; eşitlikçi, paylaşımcı ve özgürlükçü kuralların uygulandığı tapınma biçimi olan Cem düzenini ve yönetimini toplumsal iktidara götürmenin ilk dene-

mesiydi. Selçuklu feodal beylerinin, merkezi feodal devletin üstlerine gönderdikleri ordularla birkaç ay içinde tam 12 kez savaşış zafer kazanmış, tarihte *Babai İsyanı* adını taşıyan bu Alevi halk hareketi, *doğrudan iktidara yönelikti*. Konya Sultanı tacını, Sünni Selçuklu ordusunun Türk, Kürt ve Gürcü paralı askerlerine son anda katılan ağır silahlı Frank şövalyelerinin desteği sayesinde kurtarabilmişti.

■ Hacı Bektaş'ın Siyaset Felsefesi

"İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır" diyen Hacı Bektaş Veli, kardeşini şehit verdiği ve içinde yer aldığı Babai ayaklanmasından on yıl geçmeden Sulucakarahüyük'de tekkesini kurmuş, Alevi-Bektaşî öğretisini yaymaya başlamıştır. Baba İlyas'ın altmış halifesinden biri olan Hacı Bektaş'ın kurduğu Dergah, giderek Sünniliğin medreseleri karşısında, günün bilimlerinin ışığı altında, hatta onu da aşarak, Alevi-Bektaşî öğretisinin kurallarının öğreti-
lip uygulandığı bir *Halk Üniversitesi* konumu kazanmıştır. Kuşkusuz bunda, Hacı Bektaş'la birlikte, 1240 kırımından kurtulabilen öteki Baba İlyas halifelerinin de katkıları vardı. Sulucakarahüyük, 20 yılı aşkın bir süre, Hünkar'ın ölümüne (1271-72) dek, Anadolu'da güçlü bir merkezi yönetim kurulması için politika üreten yer olmuştur... Bu dönemde hangi Anadolu beyliğini incelederseniz, oraya yerleşmiş ve etkin bir veya birkaç Hacı Bektaş ardası (halifesi) bulursunuz.

Hacı Bektaş Veli ve ardalarının siyaset felsefesi ne idi?

* "Ellerin kabesi var, Benim kabem insandır, Kuran da kurtaran da, İnsan oğlu insandır."

* "İnsan ekmeğini kendi emeği, alın teriyle çıkartmalıdır."

* "En büyük keramet çalışmaktır, çalışmadan geçinenler bizden değildir."

* "Oturduğün yeri pak et, kazandığın lokmayı hak et."

* "Marifet nefsi silmek değil, bilmektir."

* "Alem adem, adem de alem içindir."

* "Okunacak en büyük kitap insandır."

* "Gözü ileride, gönlü geride olan kimse yola gidemez."

* "Yolumuz, ilim irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur. Ve ilim hakikate giden yolları aydınlatan ışıktır."

* "Bir olalım, iri olalım, diri olalım."

Hacı Bektaş Veli'nin sözleridir bunlar.

Hacı Bektaş'ın ilk ardası Abdal Musa Sultan'dan da bir-iki söz aktaralım:

"Dünyalık için ehli mansıba (büyük makam sahibi beylere) ve maslahat (sulh, barış, rahatlık) için vezir ve ricalın (büyük rütbeli memurların) kapısına varma. Elden gelirse, yalnız nimet yeme."

Alevi-Bektaşîliğin siyaset felsefesi işte bu ve benzeri sözlerde gizlidir.

Bilimle bağdaştırıyor. Maddi dünyaya dönüktür, metafizikle hiç ilintisi yoktur. Ezilen-sömürülen toplumların, dünyayı değiştirmek isteyen emekçi sınıfların felsefesidir. Bunun, yukarıda özetle tanıttığımız Materyalizm'den ne farkı var? Fark bir yana, Hacı Bektaş Veli ve Abdal Musa'nın sözlerini iyice açıp yorumlamaya geçtiğinizde, ilkel-kaba materyalizmi de değil, *diyalektik materyalizmi* göreceksiniz.

İşte Şeyh Bedreddin, bir buçuk asır sonra, bu ilkelerin ışığında ilerleyip, öğretisini geliştirerek Alevi-emekçi top-

lulukların liderliğini kazanmış, onların mücadelesini vermiştir. Tüm 16.yüzyıl boyunca Alevi halklar (Kızılbaşlar) önderliğinde, tüm ezilen-sömürülen yığınların katıldığı onlarca halk ayaklanması olmuştur. Bunlar, nesnel dünyaya yönelik olan inanç felsefelerinin ilkele-riyle, feodal merkezci Sünni Osmanlı Devleti'ni kökünden sarmıştır.

16.yüzyıl Alman köylü savaşlarının büyük teorisyen ve önderi Thomas Münzer örneği ile konuya girmiştik. Anadolu'da Batını-Alevi ezilen köylülerin ve emekçi halkların sosyal mücadelelerinin, Münzer'den 100-200 yıl önce, çok daha dikkate değer olduğunu açıkça görüyoruz. Eğer Engels, Avrupa feodal çağının köylü savaşlarını incelediğinde, tesadüfen, Kıbrıs'ta oturan Dominiken rahibi Simon de St. Quentin'in, 1246 yılında Orta ve Doğu Anadolu'yu baştanbaşa dolaşırken, bizzat savaşa katılmış Frank şövalyelerinden dinlediği, Küçük Asya'nın yaşamış olduğu en büyük halk ayaklanmasının önderi Baba Resul'ü ve eylemlerini yazdığı Latince metinleri görmüş olsaydı, herhalde Aleviliğin mücadelesine Münzer'den önce yer verecekti ve o zaman Marksist literatür bugünkünden daha zengin bir gelişim gösterecekti.

■ Alevi-Bektaşî Edebiyatında Felsefi Materyalizm

Alevi-Bektaşî edebiyatını, şiir türleri (nefes, deme, düvazımam, devriye, güzelleme, yergi destanları vb.), çoğunluk Alevi emiş velilerinin kerametlerini anlatan düzyazı ya da manzum menakıbnameler ve fıkralar oluşturmaktadır.

En dindarca yazılmış görünen bir şiirde bile Alevi ozanı *nesnel gerçekliğe, maddeye* göndermeler yapar. İma yoluyla da, takıyye ile de yapar.

Burada sadece Yunus Emre ve İmadeddün Nesimi'nin şiirlerinden bazı örneklemelerle bunları göstermeye çalışacağız.

■ Yunus Emre'de materyalizm

Yunus Emre'nin şiir denizinde iki kulaç attınız mı materyalizmi, nesnelliği yakalarsınız.

Oruç namaz zekat hac cürm ü cinayetdürür
Fakir bundan azattır has ül heves içinde
Aynel yakın görüptür Yunus mecnun oluptur
Bir ile Bir oluptur Hakk-el yakın içinde

Görüldüğü gibi Yunus'umuz, yakından gördüğü Hak'la birleşir, Bir ile bir olup tanrılaştır. Oruç-namaz-zekat ve haccı cürüm, cinayet sayar. O; Her kim müslüman olmadı beş vakit namaz kılmadı
Bil ki müslüman olmayan ol tamuya girse gerek
(...)
İsrafil surun urunca cümle mahluk uyanınca
Soru hesap sorulunca Arab dili lisan gerek

diyorsa, bunların saçmalığını vurgulamak içindir. Mahşer günü sorgu meleklerine Arab diliyle hesap vermek de ne demek? Bu açıkça, medresedeki Arap dili öğretimine, dinin Arapça anlatılmasına karşı çıkıştır.

Yunus'un (1240?-1320?), Türkçenin bu ilk büyük ozanının namazda kıblesi "dost yüzü"dür. Zaten namaz değildir yaptığı. Niyazdır, insana secdedir.

Aşk imandır bize gönül selamet
Kiblemiz dost yüzü daimdir salat
(...)
Anın çün kapıda kaldı şeriat

Gönül secde eder dost mihrabına
Yüzün yere koyup kılar münacât

Anadolu Aleviliğinin ilk büyük ulularından olan Yunus, şeriatı, şeriat inançlı devleti *yadsımıştır*.

O, döneminin düzenine ve yönetimlerine karşıdır. Düzenin temelden bozukluğuna, zalimliğine ve kandökücülüğüne başkaldırmıştır. Şiirlerinde "öğüt ışıtmaz halka" durup dinlenmeden bunu anlatmaktadır. Feodal beyler yoksul halkı iliklerine değin sömürmektedir ve onlar için öldürmek zevktir. Haram-i hamir (mayası bozuklar) cihanı doldurmuştur, onca fesat ve namussuzluklarına rağmen saygı görürler. Onlar emeği sömürenler ve emek vermeden, yemek yiyenlerdir. Mürşidi Hacı Bektaş Veli'nin "emeği ile geçinmeyenler bizden değildir" sözündeki kimselerdir bunlar. Oysa Yunus'a göre "Süleyman peygamber bile zembil örererek, kendi emeğini yerd. Kendi emeğini yiyince insan berhudar (mutlu) olur. İnsan emeğiyle kazanmalı ve yemeli. Aynı zamanda yedimeli, gönül yapmalıdır. Çünkü yüz Kabeden yeğdir bir gönlü ziyaret etmek."

Düzenin getirdiği ahlak bozukluklarına dikkat çeken Yunus, dervişlerin yolgöstericilik görevlerini yapmadıklarından yakınıyor ve şöyle söylüyor:

Dürüst kazan ye yedir bir gönül ele getir
Yüz Kabeden yeğrekdir bir gönül ziyareti
Uslu değil delidir Halka salusluk satan
Nefsin müslüman etsin var ise kerameti

"Biz talib-i ilimleriz (biz bilimin talibiyiz), aşk kitabın okuruz" demiş Yunus. Gittiğimiz yola gelmek isterse-
niz, dört kitabı yüzeyden okuyanları dinleyerek değil, iç anlamlarıyla öğren-
melisiniz demiş ve sadece dört kitabın anlattıklarıyla yetinmemiş. Bilim öğren-
meyi önce "kendini bilmeye" yöneltmiş. Tanrının kendi özünde ortaya çıktığına, yaratan ve yaratılan *kendisi* olduğuna karar vermiş. Tanrıyı kendisiyle eşleştirip maddeye indirgeyince "Enelhak"çılığın mistisizmini aşarak tüm korkularından kurtulmuş, kul iken sultan olmuştur. Şimdi bu materyalizm değil mi?

Tanrıyı ilk kez gökten yere indiren Hallacı Mansur idi. Yunus, rahmetin "yerden" geldiğinin ve insan yaşamının yere (maddeye) bağlı olduğu bilinci içinde, onu kendinde yakalamıştır.

Nicekim ben beni bildim yakın bildim Hakkı buldum
Hakkı buluncadı korkum şimdi korkudan kurtuldum

(...)
Yunus'a Hak açtı kapı Yunus hakka kıldı tapı
Baki devlet benim imiş ben kul iken sultan oldum

(...)
Ben ayımı yerde gördüm ne isterim gökyüzünde
Benim yüzüm yerde gerek bana rahmet yerden yağar

Yunus Emre, çağının dillerini ve bilimlerini öğrenmiş, evrenin varoluşu, hareketi üzerine, özümselediği bilgilerle, şiirlerinde fikirler üretmiş, görüşler söylemiş. Doğayı, nesnel dünyayı doğrudan görmenin ötesinde, kendi gelişim ve değişimi içerisinde incelemeyi denemiştir.

Yunus yaratılış destanları yazmıştır. Bu destanlardaki "evrenin özü", "insanı oluşturan dört karşı nesne", "evren çekirdeği (gevher)", "son hızla dönen gevherden oluşan buğu",

“buğudan oluşan gökyüzü ve yıldızlar”, “dönmeye başlayan gökyüzü ve ay”, “boşlukta duran denizler üstüne kurulan yer” gibi, İslami inançlar dışındaki yaratılış düşünce ve varsayımları, Greko-Bizans bilim ve felsefi düşüncelerine dayandırarak yorumlanabilir:

Yer gök yaratılmadan Hak bir gevher eyledi
Nazar kıldı gevhere sığmadı devreyledi

Gevherden buğu çıkar ol buğdan gök yarattı
Gökyüzünün bezeğin çok yıldızlar eyledi

Gög'ayıttı dön dedi aya yürüsün dedi
Suyu muallak tutup üstünü yer eyledi

Yerçalkalandı durmadı bir dem karar kılmadı
Yüce yüce dağları Hak çöksünler eyledi
(...)
Hak bir gevher yarattı kendinin kudretinden
Nazar kıldı gevhere eridi heybetinden

Yedi kat yer yarattı ol gevherin nurundan
Yedi kat gök yarattı ol gevherin buğundan

Yedi deniz yarattı ol gevher damlasından
Dağları muhkem kıldı ol deniz köpüğünden
(...)

Niteliğim soran işit hikayet
Su vu toprak od u yel oldu suret

Çar muhalif nesneden dört divarım
Saz-ı kar eyledi verdi keramet

Yel ile toprağı kıldı muallak
Su içinde odu tuttu selamet

Bunları düşünen, akıl yürüten, görüşler atıp çözümlemeler getirmeyi deneyen Yunus, bir başka siirinde de o çağdaki, yeryüzünün öküz üzerinde olduğu inancı ile alay ediyor. *Tabii ki dinsel örtü altında.*

Verdiğimiz örneklerden anlaşılacağı üzere, Hacı Bektaş Veli'nin halifelerinden Tapduk Emre'den el etek tutan, nasıbalan, kendi deyişleriyle “siyaset meydanında” Aleviliğin siyasetini yapmış olan Yunus'unumuz görüşleri idealist felsefe ile açıklanamaz.

Üstelik Yunus, “bizim toplumumuz her toplumdaki farklıdır, bizim inancımız ve ilkeleri hiçbir dinde yoktur, hem bu dünyada, varsa ahirette de ayetlerimiz ayırır” diyerek, din örtüsünü bile kaldıranın yolunu bulmuştur:

Gayridür her milletten bizim milletimiz
Hiç dinde bulunmadı din ü diyanetimiz
Bu din ü diyanette yetmiş iki millette
Bu dünya ol ahrette ayırır ayatımız

■ Seyyid İmadeddin Nesimi tanıtınamazlığa ulaşmıştı

Şeriat kadıları neden Seyyid Nesimi'nin (1369/70-1404) öldürülmesine, derisinin yüzülmesine fetva verdiler?

Çünkü Seyyid Nesimi, ulaştığı son noktada, din örtüsünden sıyrılmış, ta-kiyye bile yapmadan dizelerinde tanrıtanınamazlığı işlemek korkusuzluğunu göstermiştir.

Ey beni na-hak diyenler kandedir bes yaradan
Gel getir isbatın et kimdir bu şeyni yaradan

Yel ü su toprak u oddan böyle suret bağlayan
Böyle dükkânı düzen kendi çıkar mı aradan

Gel beru söyle bana kimdir senin nutkundaki
Söyleyen işittiren hem gösteren hem yaradan

Çünkü bir şehrin içinde mescid ü meyhane var
Ehl-i dil farketmedi mescitleri meyhaneden

Aşkımız yolunda akl u din ü dünya mahvolur
Sormagıl eşkin hadisin suf-i biçareden

Çünkü girdim oynarım çengü def ü tambur ile
Bil ki bende şey cihet var dönmezem çarpareden

Ey Nesimi on sekiz bin alemin mevcudusun
Kim ki bu devre irişmez koy gide devvareden

AÇIKLAMASI: Ey bana haksız diyen, yeter, yaratan nerededir? / Bu şeyleri yaratanın kim olduğunu ispat et, getir kanıtlarını / Yel, su, toprak ve ateşten böylesine yüz yaratarak, insan yapan ve içinde büyük değerler saklayan / bir dükkân düzen (insan ya da dünya yaratan); ne diye gözden kaybolmuş ve aradan çıkıp gitmiş? / Sana derdini söyleten, herşeyi işittiren ve gösteren kim olabilir? / Yaklaş bana ve bu konuda aklından geçeni söyle? / Bir şehrin içinde hem mescid hem meyhane vardır / Biz gönül ehliyiz, ikisi de birdir bize. Onları birbirinden ayırmayız / Bizim sevgimiz yolunda akıl, din ve dünya mahvolur / Ama bu aşk olayını benim gibi bir zavallı sufiden öğrenemezsin / Ben çıkmışım meydana def ve tambur ile çengi yaparım / Takmış parmaklarıma zilleri sağa sola, arkaya öne ve alt üst dönerek oynar dururum / Ey Nesimi, sende on sekiz bin alem mevcuttur / Kim ki inanç ve düşünce bağlamında bu devre varamamışsa, çıkar at gitsin onu devirden, dönmekten.

Seyyid Nesimi bu şiirinde, evrenin ve insanın yaratılışı konusunda kuşkularını dile getiriyor. Açıkça soruyor, “yaradan dediğiniz nerededir, kanıt getiriniz” diye.

İlk iki dizeden hemen anlaşılıyor ki, Nesimi *tanrıtanınamazlıkla* suçlanmıştır. O hem tanrının hem de onsekiz bin alemin kendisinde mevcut olduğunu söylerken, insanın varlığının dışında “mekandan münezze” yani yeri yurdu olmayan görünmeyen bir tanrı kavramını *tanımıyor*.

O maddeci anlayışa sahip. Bir Yaratan'a inanmıyor. Tanrının dünyayı ve insanı “Câr Anasır”dan (Dört madde; su, hava, od ve toprak) yarattığını ileri sürenlere “madem ki öyledir, ne diye çekilip çıkıyor aradan? Kalsın aramızda, kurduğu düzeni gelsin yönetsin” gibi mantıksal sorular yöneliyor. İnsanoğluna *akıla vurmayı ve düşünmeyi* öğütüyor. Bu düşüncelerin idealizm ile bir ilintisi olabilir mi? Tabii ki hayır!

Nesimi, sadece ilkel materyalizmde görülen, duyularla maddeyi kavrama ve olduğu gibi görüp kabul etmeyi, aşmıştır. Akıl yürütüp düşünce üretmeye ve ispat etmek için araştırmaya yöneliyor insanı. Kendisinden yarım yüzyıl aşkın bir zaman önce yaşamış Yunus'tan çok etkilenmiş, ama tanrıtanınamazlıkta *onu aşmıştır*.

Nesimi, Fazlullah Hurufi'yi tanıdık-tan sonra, tanrı-insan bileşkesinde onu görmüş ve onun “derişan-ı halalhor u rast-guy” (Helal yiye ve doğru söyleyen dervişler) topluluğuna katılmıştır.

Fazlullah'ın öğretisini benimsemiş olanlar “Fazl-ı Hak bizim namazımızı kıldı, orucumuzu tuttu; artık bize bu teklif yoktur, dünya bize cennettir, cennette ibadet teklifi olmaz” demektedirler. Seyyid Nesimi, Hurufiliğin (Harf gizemciliğinin), ölümünden sonra başka bir yaşam olmadığı ve zaten ölümle yokolunmayacağı; birleşikliğin-tümelliğin basite, ayrıntıya dönüşmek olduğu inancını benimsediğinden, ölüm onu korkutmamıştır.

Nesimi, evreni/dünyayı bir yaratanın olamayacağı kuşkusundan hareketle, evren ve maddi dünya ile ilgili sorular sorup yorumlar yapmaktadır. Sürekli öğrenmek çabası ve arayışı içerisinde-dir. Dine, imana ve onların değişmez şartlarının anlamsızlığına kızıyor. Hatta Kuran'ın ve hadisin her sorunu çözmek için tekrarlanmasına ve ezbere anlama-

dan okunmasına karşıdır.

Özgür düşünce doğrultusunda yanıt ararken tam bir materyalisttir Seyyid İmadeddin Nesimi. Bugünkü Türkçeye çevrilmiş haliyle şöyle seslenmektedir:

Sürekli merak içinde öğrenmek için bekliyorum: Bu pergel nedir? (Bu pergelin çizdiği) dönen yuvarlak gök kubbe nedir? / Bu dokuz kat gök neden düzenlendi ve bu gök altında gezen bunca yıldızlar nedir? / Gökyüzünün aslı nedendir? Meleğin nesli neden? / Adem'in yüzüne secdeye bu denli isteklilik neden gerekiyor? / Bak güneş dairesine, yeryüzüne ışık veriyor. / Yine bir meşaledeki ateş nedir, ışık nedir? / Kabe, kilise ve diğeri nedir? Seyir nedir? Mescid veya putevi nedir? / Hırka giymek, kuşak (zünhar) bağlamak nedir? / Musa kimdir? Tur dağı nedir? / Şibli (Hallacı Mansur'un değerli bir mutasavvıf dostu) ve Mansur kimdir? / Ejderha olan ağaç, urgan ve darağacı nedir? / Din, iman, namaz, hac ve zekat kuralları nedir? / Şeriat davası da nice konudur? Nedir bu kadar boş söz? / Kuran ilmi, hadis, haber, va'z ile ders, hepsi de mana içinde. Öyleyse bunda tekrar niye? / Tanrısal birlik bilimini okuyan, medrese bilgisini okumaz / O zaman öğren bu bahçedeki sır ve esrar nedir? / Özü yel, su, toprak ve hava olanın adı neden Adem'dir? Ona secde etmek niye? Etmeyen İblis'i yadsımak nedir? / Gel, gel bana dost! Bütün iddiacıların körlüğüne karşı, ben herşeyi sana kolaylaştırayım, bunca güçlük nedir? / O gece keleş ki, eğer sıfatın aşkına yanmazsa nasıl bilir? Ne bilir o ışığın parlaklığı nedir? / Kendi özünü anlayanlar için sözlerimin tümü gerçektir. Ama özünü bilmeyene cümlesi boş sözlermiş gibi gelir. / Ay, güneş ve küçük büyük gök cisimleri, yıldızlar neden meydana gelmiştir? / Ayın ve güneşin ışıklarının devinimi ve farklılıkları neden? / Özünü bilmeyen pirlar sözünü de bilmez. Böyle kimse hoş ve temiz, pisi çirkini ne bilir? / Bir sineğin gücüne bak! Neden bal da yapıyor zehir de? / Yine bir yerde acaba hazine ile yılan neden birarada bulunur? / Türk evine gelersen bir gün, hem Nesimi gibi olur, hem de, bu cübbeyle kuşak da nedir, diye sorarsın.

Nesimi evrendeki cisimlerin, yıldızların neden meydana geldiğini soruşturuyor. Doğa ile, doğadaki varlıkların ardındaki gizemle ilgileniyor. Bir bilim adamının sabrı içinde olayların, dünyanın doğa gelişimi içinde neden ve niçinleri araştırıp inceliyor.

Nesimi'nin kullandığı, *bilimin ve felsefi materyalizmin* yöntemleridir. O, aklın ışığı altında araştırma ve incelemeler bütünlüğüne yönelmiştir. O, Hacı Bektaş Veli'nin öğütlerine uymuş, onu okuyup öğrenmiştir.

Ne diyordu Hünkar Hacı Bektaş Veli? “İlimle gidilmeyen yolun sonu karanlıktır. İmdi gafil olan kimse, ilm ile irade-yi ezeliyeyi isteye, gözleye. Arştan ta tahtıssarayaya değin nekim varsa kendude bile ve bula. Arş ile ferş (Gök ile yer) arasında çok nesneler vardır. İlla ademden ulusu yoktur. Dügeli (bütün) alem, adem için halkolunmuştur.”

Herşeyi insana bağlayan Nesimi de, şöyle soruyor:

“Eğer on sekiz bin alemin mevcudu ben değilsem, öyleyse yaratan nerededir? Getir isbatını! Gel beri söyle kimdir bu Yaratan?”

Bir şiirinde bu soruyu “*Ol benim*” diye yanıtlıyor. Yani, yaratılışın gizli tılsımı Nesimi'nin kendisidir. O tılsımı bozmuş, karanlığa ışık saçmıştır. Birçok makamlar geçtikten sonra bir insan yaratıp, adını Adem koymuş ve onunla dünyaya gelmiştir. Gören, görünen, gözeten onun gözü, söz onun sözüdür:

Benim ol tılsım-ı pinhan ki bugün cihana geldim
Ezeli nişanı bozdu ebedi nişana geldim

Din, iman, namaz, hac ve zekat kuralları nedir? Şeriat davası da nice konudur?

Nedir bu kadar boş söz? Kuran ilmi, hadis, haber, va'z ile ders, hepsi de mânâ içinde. Öyleyse bunda tekrar niye?

Seyyid Nesimi

Bu tılsımı çünkü açtım zulûmata nuru saçtım
Bu neçe makamı geçtim ki bu cism ü cana geldim

Okudum bir ism-ü azam vücuda geldi Adem
Koyuban adımı Adem uş bugün cihana geldim

Görünen benim yüzümdür gözeten benim gözümdür
Denilen benim sözümdür benim uş lisana geldim

Kamu yerlere bölündüm kamu sözlere bölündüm
Kamu oda çün çalındım bu eve beyana geldim

Beni çün bakıp görerler dün ü gün ü gezerler
Varıp ayruga süzerler bana da mekâna geldim

Ne kişi durur Nesimi ki ayan eder bu razı
Düzüben bu söze sazı benim uş zebana geldim

Seyyid Nesimi başka yerde aramaz tanrıyı. Onun varlığı insandadır. İnsanın gönlü tanrının evidir ve orada birlikte muhabbet ederler. Şeytan bu gizi öğrendiği için ezelden beri gam çekmektedir. Zaten *evrende olan herşey insanda mevcuttur. Hak insandadır; insanın kendisi Hak'tır.*

1.
Hak teala varlığı ademdedir
Ev anundur ol bu evde demdedir
Bildi Şeytan bu sırrı gamdadır
Ol sebebden ta ezel matemdedir

2.
Her ne yerde gökte var ademde var
Her ki yılda ayda var ademde var
Ne ki elde yüzde var kademde var
Bu sözü fehmetmeyen adem davar

3.
Ey Hakk'ı her yerde aydursan ki var
Sende bes Hak var imiş Hak sende var
Enbiyanın sırrını bilmez davar
Kismet olmaz dive rah-ı hoşgüvar

Bu yazımızda, Alevi inanç felsefesinin materyalizmle olan güçlü bağına göstermeye çalıştık. Alevi inanç felsefesinin bazı önde gelen isimlerinden ve Alevi edebiyatının *sadece iki ozanından*, aktardığımız *birkaç örnek* bile, okuyucularımıza, Aleviliği devlete yamamaya çabalayan sözde bilim adamlarının(!) “Alevilik idealizmdir” iddiasının ne kadar temelsiz ve çürük olduğunu anlatmaya yetmiştir sanırız.

Alevilik ile materyalizm ilişkisi, binlerce Alevi deyişi, demesi ile, Alevi-Bektaşî toplumunun inancı, ibadeti, kültürü ve yaşam biçim ile kendini an be an yansıtan bir ilişkidir. Alevilik deryasından çok daha zengin örneklerle bu konudaki bilgilerimizi ilerletip tazelemeyi sürdüreceğiz. ●

TTK'da İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği

Özelleştirme uygulamalarını halkımız tedirgin izlemektedir. Bu cümleden olarak İşçi Sağlığı İş Güvenliği ve Dayanışma Derneği (Zonguldak) olarak toplumsal kurumlaşma anlamında, çalışma hayatı, üretim biçimleri ve diğer faktörlerin insan ve çevreye etkilerine kadar uzanan bir dizi kamu menfaatlerini gözetmek amacındayız.

TTK'da başlatılan uygulamaları ya-
kından izlemekteyiz. Gelişmelerin anı-
lan işyerlerinde işçi sağlığı ve iş
güvenliği yönünden etkileri, üretim
araçları, üretim hazırları, var olan iş
gücü potansiyel birikimi gibi konuları
kapsayan endişelerimiz vardır.

Kurum, işçi sağlığı ve iş güvenliği
araç-gereç, teknik eleman ve yapılanma
yönünden Batı ülkeleri ile rekabet
düzeyindedir. Teknik eleman ve dene-
yim birikimi olarak oldukça zengindir.
Ayrıca erken uyarı sistemleri ve mo-
dern numune değerlendirme araçları ile
oldukça iyi durumdadır. Buna rağmen,
iş kazası ve meslek hastalığı açısından
en geri ülkelerin madencilikinden bile
kötü durumdadır. Bu durumun neden-
leri, ilgili veya ilgisiz birçok kurum
veya kişiler tarafından açıklanmaya
çalışılmıştır...

■ TTK'DA İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ

1. Birinci derecede önem taşıdığına
inandığımız husus, işçi sağlığı ve iş
güvenliği kavramındaki anlam ve yak-
laşım karmaşasıdır. İşçi, işveren, sendi-
kal anlayış, politikacı ve diğer
yetkililerin bakış açısı ve yaklaşım
biçimlerinin gerçek anlamdan uzak
oluşudur.

Daha 1971 yılında yürürlüğe giren
İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG)
Tüzüğü, 1976 yılında yapılan İşçi
Sağlığı Kurultayı'nda ilgili bakan ve
sendika konfederasyonları tarafından
"yetersiz" ilan edilmiştir... Oysa,
Türk Tabibler Birliği'nin (TTB) son
yıllarda yaptığı araştırmalarda, bu tüzü-
ğün ileri Batı ülkelerinden bazılarının
tüzüklerinden daha iyi durumda olduğu
anlaşılmıştır.

1976 yılında TTB tarafından düzen-
lenen 1.İşçi Sağlığı Kurultayı'nda adı
geçen tüzüğü yetersiz bulan bakan,
gerekli değişiklik için çalışmaların
hızla devam ettiğini, en kısa zamanda
tamamlanacağını söz vermektedir... Yıl
1994. Yine aynı politikacılar, sendika-
cılar, ilgili bakanlık ve müdürlükler,
yetersiz tüzüklerden ve en kısa zaman-
da yapılacak değişiklik vaatlerinden
bahsetmektedirler.

Bizce bu değişiklik:

A- 1475 sayılı İş Kanunu'nun
konuyla ilgili maddelerinde yapılarak,
ilgili mevzuatın *yaptırım gücü* artırılabilir.

B- Bu alandaki toplumsal kurumlaş-
manın önü açılarak, kendi kendini
denetleyen bir işçi-işveren ilişkisi oluş-
ması anlamıyla ilgili kanuni değişiklik-
lerin yapılması gerekir.

C- İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusu
ulusal sorun olarak algılanacak bir
biçimde, iş teftiş müfettişlerinin viceda-

Zonguldak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Dayanışma Derneği'nin Türkiye Taşkömür Kurumu'nda işçi sağlığı ve iş güvenliği uygulaması üzerine hazırladığı bir raporu bazı kısaltmalarla veriyoruz

ni sorunu olmaktan çıkarılarak, mesleki
yetki ve statüye kavuşturulacak de-
ğişiklikler yapılabilir.

(...)

Tüzük (İSİG Tüzüğü) yeterli olduğu
gibi, sadece doğru anlaşılması ve
toplum kültürüne yükselip, işçisiyle
işvereniyle bir çalışma ve üretim
yaşam tarzı olmayı beklemektedir.

2- İşçi sağlığı ve iş güvenliği
kavramı ilgilenenlerin ve ilgilenmesi
gereklerin düşüncelerinde hak ettiği
çağırımı yapamamaktadır. Bazı çevre-
ler iş güvenliği tanımını iş güvencesi ile
karıştırmaktadırlar.

Oysa işçi sağlığı ile iş güvenliği,
ancak ikisi birlikte düşünülecek birer
kavramdırlar... Bu konudaki anlam
kargaşası, ilgili tüzüğün amacının dışı-
na sarkmasına neden olmuştur... Bugün
TTK'da sadece işçi hakları gibi algıla-
narak işçi-işveren çekişmesi noktasın-
da, zıtlasma döngüsü içinde işlevsiz
kalmaktadır.

İSİG Tüzüğü işçiyi ve işvereni aynı
oranda korumaktadır. İşçinin sağlığını
korurken, emek verip uzmanlaştırılan
işçinin kazalanıp üretim dışı kalmasını,
tedavi masrafları, işçinin sağlık kayıp-
ları ve maddi zararları gibi olguları
genele yayıldığında ürkütücü rakamlar
ortaya çıkmaktadır. Tüzüğün işyeri
şartlarının insanın çalışmasına uygun
hale getirilerek insanın performansını
artırmak suretiyle üretimi artırmak gibi,
salt işvereni ilgilendiren yönü de
gözardı edilemez.

3- "Yetersiz" ilan edilen, salt işçi
hakkı yanılışı ile yok sayılan bu tüzük,
sanayileşme tarihi kadar eskidir. Tek-
nolojik gelişmeler kadar bilimsel ve
yaşama, kazanma ve çalışma hakkı
kadar evrenseldir. Oturulup bir-iki
ayda değiştirilecek hukuksal bir düzen-
leme değil, her bir maddesi sayısız
istatistiki deneylere dayanan bilimsel
tecrübelerdir. Onu değiştirmek, o bi-
limsel bulguların yerine yeni bilimsel
bulguları literatüre kabul ettirmek ge-
rekir...

Madencilik bilimsel bir çalışma tarzı
ve bilimsel bir projelendirme gerektiren
bir iş alanı olduğu halde işin muhatabı
akademisyenler susuyor, cahiller konu-
şuyorlar.

Bilim adamı özerkliği ve bilimsel
iradenin tezahür etmediği bir işletmecilikte
her şeyin curcunaya dönmemesi
şarttırıcı olur. Bu noktadaki olumsuzlu-
ğu da, toplumsal kurumlaşma anlamın-

daki örgütlenme özgürlüğünün yasal
güvencelerle donatılarak toplumsal ya-
şamdaki yerini alması gerekliliğine
bağlamak mümkündür.

4- TTK'daki yapılanma yapısal
olarak iyi durumda olmakla beraber,
işlevsel olarak bazı sakat oluşumlar
mevcuttur.

a) İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Daire
Başkanlığı ve müesseselerde İşçi Sağ-
lığı ve İş Güvenliği Şube Müdürlükleri
olarak teşkilatlandırılmıştır.

İşletme müdürlüklerinde görev ya-
pan emniyetçiler, tahlisiyeciler, hava-
landırma görevlileri, işçi sağlığı ve iş
güvenliği şeflikleri olarak İşçi Sağlığı
ve İş Güvenliği Şube Müdürlükleri'ne
bağlı olarak görev yapmaktadırlar.
Ancak bu elemanlar istihsal makamları-
nın yetki tesiri alanlarındadırlar. İşçi
Sağlığı ve İş Güvenliği Şube Müdürlükleri,
TTK olarak, merkezi yöneti-
min, yetki kullandırma bakımından
uzağında kalmaktadır. Kendi görev
alanlarındaki tespitlerinin gereğini ya-
pabilmeleri için, yetki bağımlılıkları,
bilimsel iradeleri çerçevesinde TTK
genel denetim organlarına bağlı olma-
ları gerekir. İstihsal birimlerinden emir
alır olmalarının riskli durumların açığa
çıkmasını önleyecek tehlikeler getirme-
si muhakkaktır.

Şu andaki çalışma alışkanlıkları
üretim organları ve istihsal makamları-
ndan adeta emir alır konumdadırlar.
Bu yüzden gerçek bilgilerinin rapor
defterlerine yansımaları bile engelle-
dikleri bilinmektedir.

Bilinen bu sebeplerden ötürü işçi
sağlığı ve iş güvenliği organlarının
ellerinde bulunan teknik eleman ve
teçhizatın rasyonel kullanılması ve
gerektiği kadar yararlanılması müm-
kün olamamaktadır. Uygulamada bu
görevlilerin tespitleri bağlayıcı olma-
makla beraber daha bir çok eldeki
imkanın atıl durumda olduğu kurumun
geldiği noktadan bellidir.

b) 1475 sayılı İş Kanunu'nun
76.maddesine istinaden çıkarılıp,
19.2.1973 gün ve 775734 sayı ile
Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlü-
ğe giren, İSİG Kurulları Hakkındaki
Tüzük'e uygun hareket edilmediği
yapılan çalışmada ortaya çıkmıştır.

1- Bu tüzüğün 2.maddesine göre,
50'den fazla işçi çalıştırılan her işlet-
mede bir kurul oluşturulması gerekir-
ken, bu kurulun bazı işletmelerde
oluşturulmadığı görülmüştür.

2- 3.madde kurulun oluşumu ile ilgili-
dir. Bu maddenin (f) fıkrasında belirti-
len kurulun işçi üyesinin tüzükte
belirtilen usulle belirlenmediği, yapıla-
cak araştırma sonucunda daha ayrıntılı
görülecektir. Bazı kurullarda bu üyenin
hiç yer almadığı bilinmektedir.

3- Bu tüzüğün 4.maddesi adı geçen
kurulun görevlerini belirlemektedir.
Kurulların karar defterleri geriye doğru
incelendiğinde tüzükte belirtilen görev-
lere hiç de uyumlu olmadığı görülecek-
tir.

Adı geçen İSİG Kurulları Hakkında-
ki Tüzük'ün uygulanması, işveren
açısından hiçbir külfet getirmediği
gibi, yeterince uygulandığında ve bu
kuruldan akılcı bir şekilde yararlanıldı-
ğında bilakis üretimi ve işin güvenliğini
arttırıcı yararlı etkileri olacaktır.

Tüzüğün 3.maddesinin (f) fıkrasında
belirtilen işçi üyenin ilgili fıkra da tarif
edildiği tarzda seçilerek belirlenmesinin
sayısız yararları vardır. İşçilerin teklif
ve düşüncelerini serbestçe işverene
intikal ettirmeleri, konunun yetkilileri-
ni atıl olmaktan çıkarıp daha faal
çalışmalarını sağlayacaktır. Konuyla
ilgili aksaklıkların işçiler tarafından
şikayet yoluyla değil katılarak günde-
me getirmeleri işçilerde güven unsuru
olacaktır.

Bu tekliflerin karar niteliğine dönüş-
mesi ile sorunların başka alanlara
kayarak çözüm aranmasını önleyecek-
tir. Konuyla ilgili sorunların çözümün-
de işletme imkanlarının kullanılması
yolu açılacaktır. Böylece işçilerde
işverene karşı bir güven duygusu
gelişecek ve bunun üretime olumlu
yönde katkısı olacaktır.

Üretim birimlerindeki görevlilerin
kendi sorumluluklarındaki birimlerde
meydana gelen sorunları gündeme
getirmelerini beklemek hayalciliktir.

■ TTK'DA SON DURUM

Derneğimizin görüşlerini kapsayan bu
raporu düzenlememizin gerçek nedeni,
kurumdan re'sen emekli edilen 2300
dolayındaki işçilerin eksikliğinin, işçi
sağlığı ve iş güvenliği yönünden geti-
receği olumsuzluklardır.

İşletmelerin işçi sağlığı ve iş güven-
liği birimlerinde büyük ölçüde nitelikli
ve yetişmiş eleman açığı ortaya çıkmış-
tır. Bu açığın mümkün olan en kısa
zamanda giderilmesi gerekmektedir.
Daha önceki bölümlerde dile getirme-
ye çalıştığımız gibi zaten yeterince
yetkin ve aktif olmadığı gibi elde olanı
rasyonel kullanılmadığı düşünülürse,
ortaya çıkan açık nedeni ile işçi sağlığı
ve iş güvenliği açısından ciddi endişeler
içindeyiz.

Endişemiz, gerekli düzenlemeler
yapılmadığı takdirde büyüklü küçüklü
kazaların insanımıza ve kuruma vere-
ceği zarar konusundadır.

Bu raporun ve derneğimizin dileği,
devlet yeterli hazırlıkları ve altyapı
çalışmalarını tamamlamadan başlatılan
daraltma ve kapatma çalışmalarının,
bozulacak işletme yapılanması yönün-
den facialara yol açmamasıdır.

İSD Zonguldak

İşimizi geri istiyoruz!

**Kervan-İzmit
İgşaş'ta
sendikalaştığı
için işten atılan
arkadaşların
sözcüsü ile
görüştü**

İGSAŞ'ta müteahhit firmalardan birinde çalışan 124 işçi, daha iyi koşullarda çalışmak ve haklarını elde etmek için sendikalaşmaya karar verdiler ve Petrol-İş Kocaeli Şubesi'ne üye oldular. İşçilerin örgütlenmesine karşı çıkan işveren, onlara sendikadan üyeliklerini çekmeleri için baskı yapmaya başladı, çeşitli vaatlerde bulundu. Sonuçta 100 işçi sendikadan üyeliğini geri aldı. Sendikada kalan ve bu nedenle işten çıkartılan 24 işçi toplanarak, maruz kaldıkları haksızlığa tepki göstermek için süresiz açlık grevine başladılar. Kendileriyle görüştükümüz bu arkadaşların sözcüsü *Rasim Şahbaz* can, *Kervan-İzmit* temsilcisine aşağıdaki bilgileri verdi.

Rasim Şahbaz anlatıyor

124 İgşaş müteahhit elemanının bundan önce başladıkları sendikalaşma çalışması, 69 kadronun gündeme gelmesiyle birlikte engellenmiş, parçalanmıştır. İGSAŞ yönetimi herkese çeşitli vaatlerde bulunarak sendikal örgütlenmenin karşısında olduğunu göstermiştir. 5 Nisan'dan sonra, kadrolar arasından genellikle "arkası kuvvetli, torpili güçlü" olanlar akorda kaldı.

Böylece İGSAŞ'ta çalışan diğer müteahhit elemanı arkadaşlarımız gerçeği bir daha görmüş oldular ve tek çözümün örgütlenmekten geçtiğini kavradılar. Sendikalaşma çalışmaları başladı. Bu olay İGSAŞ yönetimi tarafından duyulduğu zaman, İGSAŞ yönetiminden (SHP Kocaeli il örgütünün atadığı) İsmail Erkul, desteklediğini belirtti. (Sonradan gerçek düşüncesinin o yönde olmadığını öğrendik.)

Akabinde, 5 Ağustos itibarıyla 124 arkadaşımız Petrol-İş Kocaeli şubesine üyeliklerini yaptırıldılar. İGSAŞ yönetimi 124 kişinin sendikalaşmasını kırmak için çeşitli taktikler uyguladı ve bunda da başarılı oldu denebilir.

Yaptıkları neydi? İlk başta destekliyor görünen bu kişi, sonra böyle bir şeyin olamayacağını söyleyip işçileri uyarak "böyle bir örgütlenmeye girerseniz gözünüzün yaşına bakmam, kesinlikle iş akdinizi feshederim, bunu böyle bilin" şeklinde tehditlerde bulundu. Sendikaya üyelik yönetimin gerçek yüzünü işte böyle gösteriverdi. Arkadaşlarımız da boş vaatlere inanarak, ya da işinden olma korkusuyla, sendikadan üyeliklerini almaya başladılar. 100 kişi

sendikadan üyeliğini aldı. İsmail Erkul, arkadaşların önüne bir liste koyuyor ve diyor ki, "bakın biz Sanayi Bakanlığı'ndan kadro talebinde bulunduk, bu yıl itibarıyla 100'ün üzerinde kadro gelecektir. Bu kadroları da size dağıtacağız, kesinlikle öyle bir işe girişmeyin". Böylece, pek çok kararlı arkadaşın aklı çelindi. Örgütlülüğümüz bölündü.

İşveren bundan sonra, sendika üyeliği sürenlerin isimlerini kapıya liste halinde asarak, bunların işyeri ile ilişkilerini kesmeleri gerektiğini belirtti. O gün 24 arkadaş müteahhit firmaya geldiğimizde işveren bize "ben sizi ne gördüm, ne de işe aldım, ne de öyle bir yetkim vardır. İşiniz sona ermiştir. Haliyle de iş verecek yerim yoktur. Onun için sizi kabullenemem, İGSAŞ'a gidin" dedi. İGSAŞ'a gittik. Çalıştığımız ayın ücreti hâlâ ödenmediğini, hiçbir sosyal hakkımızın, hiçbir tazminatımızın ödenmediğini söylediklerimizde, "genel müdürden İGSAŞ personel müdürüne talimat verildiği, belli arkadaşların işe başlamayacağı, kendisi gelene kadar bekletileceklerini" öğrendik.

En son öğrendiğimize göre de, sendikadan üyeliğini alan 100 arkadaşın isimleri de beşer beşer, onar onar, değişik şekillerde fabrika kapısına asılmış, *onlar da işten uzaklaştırılmışlardır*. İşverenin amacı, aralık ayı sonuna kadar bu 100 tane arkadaşı temizlemektir.

Bu olay şunu da gösterdi: Başta bizim yanımda olduklarını söyleyenler, sonra uzak durdular. İsmi SHP, CHP, ANAP, vb. ne olursa olsun, işçi sınıfının sorunlarının çözümü bu partilerin değil, işçi sınıfının kendi ellerindedir, *kendi* örgütlenmelerindedir. Son yaşadıklarımız, düzen partilerinin hiçbirinin çözüm olmadığını, bunların sermayenin partileri olduğunu, onun bunun uşaklığını yaptıklarını göstermektedir.

Durumun böyle olduğunu gördükten sonra Petrol-İş Yarımca Şubesi'nde toplanarak bir basın açıklaması yaptık. SHP Kocaeli il örgütüne gelip, burada

oturma eylemiyle süresiz açlık grevi yapmayı kararlaştırdık. Bizim kararlı olduğumuzu gördükleri için seslerini çıkarmadılar.

Açlık grevimize devam ediyoruz. Biz bu eyleme başladıktan sonra "bize falanca güne kadar bekleyin" demişlerdi. Biz o tarihe kadar olumlu bir cevap almazsak eylem şeklimiz ve tavrımız daha farklı ve daha keskin olacaktır. Şu anda tam belirlediğimiz bir eylem şekli yok.

İşçileri işten atıp sefa sürmenin ne demek olduğunu göreceklardır. Bunların samimiyetsizliği, üçkağıtçılığı ortadadır. Eğer böyle olmasaydı, dün seçim alanlarında "memura grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı vereceğiz" diyen, bugün "demokratikleşme paketinin kesinlikle meclisten geçmesi gerektiğini ve koalisyonda kalmanın tek nedeninin bu olduğunu" söyleyen SHP, şu anda Petrol-İş'e üye 24 işçiyi kapı önüne koymazdı.

Şimdi bunlar kendilerini haklı çıkarmaya çalışıyorlar. Çeşitli açıklamalarla "yanımızda olduklarını" söylüyorlar. Bu işi biz bölmedik, diyorlar. Siz neden SHP'de açlık grevi başlattınız diyorlar... Biz neden mi açlık grevini SHP'de başlattık?

Dün yanımda olduğunu söylüyorlardı, bugün TV'de çıkıp demokrasi havariliği yapıyorlar, ama 5 tane insanın bir araya gelip örgütlenmesini kabullenemiyorlar. Biz onun için SHP'de eylemimizi devam ettiriyoruz. Kendilerinin hâlâ sol düşüncüyü taşıdıklarını göstermeye çalışıyorlar, bunun böyle olmadığını tüm kamuoyuna duyurmaya çalışıyoruz.

İGSAŞ'da işten atılan işçilerin sözcüsü arkadaşımıza soruyoruz:

İşten çıkarılan diğer işçiler eylemine destek veriyorlar mı?

Hayır. Zaten "işten çıkaracağız" demiyorlar. "Müteahhitin süresi tamamlandığı için biz sizi alamıyoruz" diyorlar. Hatta, şu noktaya bile getirdiler. Güya biz orada işe yaramazmışız.

Bunun böyle olup olmadığının, buradaki 24 arkadaşımızın birim amir-

AÇIKLAMA

Eylemdeki 24 işçi arkadaşın son basın açıklaması

İşveren, "sendikadan üyeliğinizi çekin, işinize geri dönün" diyor.

Biz işe geri alınmayacağımızı anladık. İşveren bize böyle söylerken, diğer yandan yerimize alınacak 24 kişinin isim listesini SHP'nin yönetim masasında bulduk.

Eylemimizi (açlık grevini) Kocaeli SHP il örgütünün ve İGSAŞ YK üyesi İsmail Erkul'un "sizi sendikalı olarak, %99 işe alacağız" demesi nedeniyle bitiriyoruz.

Bundan sonra yapacağımız şey avukata gitmek, İGSAŞ'ı mahkemeye vermek. Sonucu bekleyeceğiz. Şimdi fabrikaya gidip ilişkimizi keseceğiz.

Kamuoyunu bütün işçi, emekçi, çalışan, üreten insanlara karşı girişilen kıyım konusunda duyarlı olmaya çağırıyoruz.

İgşaş'ta sendikalaşma nedeniyle işten atılan 24 işçi

lerine sorulmasını istiyoruz. Orada bizimle birlikte çalışan arkadaşlardan bilgi alınmasını istiyoruz. Hepsini laf, aldatmaca! Bunların yaptığını görünce insanın kendinden utanmaması mümkün değil. Bunların kendine sosyal demokrat diyerek ortaya çıkmaları, ama işçinin sokağa atılmasından utanç duymamaları, insan şekilli canavarlar olduğunu gösteriyor.

Bunlar işçinin, emekçinin, halkın düşmanı. Beyinlerinde öyle örümcek ağıları oluşmuş ki, sermayeye öyle adapte olmuşlar ki, başka bir şeyi göremiyorlar. En bariz örneği İGSAŞ'ta görülüyor. İGSAŞ'ta yapılan bütün ihalelerin ne şekilde yapıldığının araştırılmasını istiyoruz. Kimlere verildi? Bu araştırıldığı zaman SHP'nin ne olduğu, düzen partilerinin ne olduğu açık bir şekilde ortaya çıkar.

Bütün kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyorum. Sermaye devrimini gerçekleştirmiştir. Bana göre, bizim somutta iki "devrim" var. Biri işçi sınıfının devrimi, biri de karşı-devrim. İşçi sınıfı örgütlenmeye, örgütlenmesini tamamlamaya çalışıyor. Buna karşı sermaye tarafından korkunç bir saldırı var, yok etme var. Karşı taraf çok iyi biliyor ki, kendilerini oradan indirebilecek tek güç *işçi sınıfının birliğidir*. Kamuoyunun bunları görmesini istiyoruz. Varolan partilere, ismi ne olursa olsun, kanmasınlar.

Doğanın kendisine has kanunları vardır. Şimdi beni burada arkadaşlarımla birlikte işimden etmişler, sokağa atmışlar. Bizi şu anda güçsüz görüyorlar. Fakat biz birleşip bir araya geldiğimiz zaman kendilerinin kaçacakları bir yer yoktur. O yüzden şimdiden üstümüze üstümüze geliyoruz.

Bence düzen partilerinin bütün olumsuz yönleri kamuoyuna anlatılmalı, devrimci demokrat yapıya sahip bir örgütlenmeye gitmemizin gerekliliği anlatılmalı. Benim, bizlerin şu andaki talebimiz *işimizin, iş güvencemizin olmasıdır*.

Ama sadece bununla yetinmemek gerekiyor. Bütün olaylara duyarlı olunmasını istiyoruz. ●

Orayı hiç tavsiye etmem!..

Türkiye Komünist Partisi MK ve MYB üyesi
Dr.Nejat Yazıcıoğlu'nu 19 Kasım günü toprağa verdik

Ölümün ardından, ölünün ardından yazmak nedense bana hep güç geldi. Yine öyle. Ama yoldaşım Nejat Yazıcıoğlu'nun bendeki anıları o kadar taze ve güçlü ki, sanki o ölmemiş gibi...

Daha dün, hasta yatağının başında sohbet ediyorduk. İstanbul'da girdiği ve sağ salim çıktığı komayı şöyle anlatıyordu:

"Çok garip, 'oraya' gittiğim-de efsanelerdeki Hades'i, Tantalos'u falan gördüm. Masalarına oturdum. 'Bu ne biçim yaratan' diye dert yandım onlara, 'adam insanlara acı çektmekten zevk alır mı?' Dinsel konuları uzun uzun tartıştım onlarla. Bana hak verdiler, 'senin yerin burası değil, gidebilirsin' dediler. Hamle yaptığımda geri dönme-ye, arkamdan seslendiler, 'hey, sesini unuttun'. Döndüm, gösterdikleri yerde kendi sesimi tanıdım, yanıma aldım ve çıktım."

Doktorları şaşırtarak komadan çıkışı anlatıyordu. Dediklerine göre komada insan sesini yitirmişti... Her zamanki neşesi ve nüktedanlığı içinde sözünü ettiği "ölüme beş kala" anı idi.

"Ben gittim oraya, hiç tavsiye etmem, görülecek bir yer değil orası, daha eğlenceli bir yere gidin..." diyordu.

Sevgisi engin, hastalığına inat yaşama azmi müthişti. Cesareti de öyle. Kişisel dostluğundan tad alabildiğim ender insanlardan biriydi. Bu yönlerine her zaman hayranlık duydum.

Sert tartışmalarımız da oldu. Özellikle sendikal konuda. Disk değerlendirmesi, 1980 öncesi anılarının etkisiyle olsa gerek, bir zayıf noktasıydı. Türk-İş'e, Türk-İş'te birliğe ısınması o nedenle biraz zaman aldı.

1990 yazı boyunca metal işkolundaki sendikal durumu, en ince ayrıntılarına kadar birlikte inceledik. "Türk Metal'de birlik" önerimizin yaşamda nasıl doğrulandığı ortaya çıkınca, ve ancak o zaman ikna oldu.

Büyük bir zevkle sürdürdüğümüz çalışmanın ürünü-nü *Metal İşkolunda Sendikal Birlik Sorunu ve Türk Metal'de Birlik* adıyla, bir kitapçık olarak yayınladık.

Eski Disk'li kimi arkadaş-

larının burjuvazinin "yeni" Disk'i ile işçi sınıfının karşısına çıkıp, 1980 öncesi anıları istismar etmeye çalıştığının farkındaydı. Son Disk kongresinden sonra ne yazık ki soygunculuğun, sahtekarlığın almış yürümüş olduğunu söylemeden edememişti.

Diyeceğim o ki, Nejat yoldaş, doğrunun karşısında homurdanmadan özeleştiri vermesini bilen biriydi.

Yaşamı boyunca dine sempati duymamış, hele son günlerinde allaha, yerüstündeki ve "yeraltındaki" zebanilere meydan okumuş, ölüme gülererek gitmiş bu cesur insan bizim komünist yoldaşımızdı.

Doğrusuyla hatasıyla, ama en başta insanlığı, sevgisi, cesareti, yaşama arzusuyla Nejat Yazıcıoğlu, Kazım yoldaşımız, her zaman aklımızda, anılarımızda yer tutacaktır.

Seni aklımızdaki bitmez tükenmez neşenle, kahkalarla uğurluyoruz, değerli yoldaşım. Ne mutlu sana.

Mercan Köklü

BİLGE BİR TEMİZLİK İŞÇİSİ DÜŞÜNÜYOR

Nejat yoldaşın az bilinen bir özelliği de şiiir yazmasıydı. Bu şiiiri geçen yıl kaleme almıştı.

Bakmayın öyle yüzüme
Yaşam biçiminin uzmanıyım ben.
Lolipop atılmış erkek çamaşırları,
Kutsal İncil, eskimiş kedi ölüler,
Burada yaşamla ölüm, varsılıkla yoksulluk
Koyun koyuna, barış içinde
Varoluşlarını dayatıyorlar.
Umudunuzu zorlamayın hayır
Böyle temizlenmez bu kent,
Onu sanki kirli kalsın diye kurmuşlar.

Daha erken kalkmalıyım bir sabah
İzin alarak postabaşından, ya da izinsiz
Önce koyu bir astar çekmeliyim koca kente
Şöyle kiremit kırmızımtırak
Sormalıyım her önüme çıkana,
Kapalı kapılar açılmalı.
Yooo, her işi bana bırakamazsınız
Renklerinizi olsun siz seçin

Ne sağlıksız bir kent bu
Zorbela okunuyor sokak tabelaları
İşte aldanmış kadınlar sokağı
İşte beyzadeler çıkmazı...
Mutluluğu da var kentin
İşte Petirgeli Bayram kırvem
Ayakçı Bayram'ın omuzlarında Yağcı

Bedir

Bütün zamanlar sol omuzu üstündeki
Atkısı yün, çözgüsü yün yeleştiyle
Sanki kentin tüm ayıplarını örtmededir.
Yahu nasıl bir kent bu,
İnsan insandan korkmadadır.
Kişi kendinden
Filler karıncalardan ürmededir

Ali Babaishak, 1 Mayıs 1993

Coşku ve neşe

Nejat yoldaşın yüzünden hiç eksik etmediği
gülüşünü, kahkahasını mücadelede hep
yanımızda duyacağız

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Merkez Yürütme Bürosu üyesi Nejat Yazıcıoğlu (Kazım Koza-noğlu) yoldaşımızı 17 Kasım 1994 tarihinde kaybettik. Tüm dostların ve yoldaşların başı sağolsun.

Nejat yoldaş, sosyalist sistemin çökmesiyle birlikte sola karşı saldırıların ayyuka çıktığı, komünist hareket içinde bölünme-parçalanmanın, birbirinin sırtına vurmanın moda olduğu, siyasetin yerini karaçalmanın, dedikodunun aldığı, ihanetlerin dizboyuna ulaştığı günümüzde, komünist mücadeleden ödün vermeyen, partisi TKP'ye sınımsız sarılan, yoldaşlığı sözde değil özde yaşayan bir komünistti. Komünizme inancını hiçbir zaman yitirmedi. Partisinin verdiği görevleri hasta haliyle bile en iyi şekilde yapmaya çabaladı.

O bir savaştı. En büyük özelliklerinden biri, yaşama sevincini hiçbir zaman yitirmemesiydi. Yarıdan fazlasını işçi sınıfının mücadelesi içinde geçirdiği 56 yıllık ömrü boyunca yaşadığı sıkıntı ve zorluklar karşısında moralini yüksek tutabilmiş, esprileriyle, işe olumlu yaklaşımıyla yanındakileri neşelendirdi, yüreklendirdi, onlar için moral kaynağı oldu.

Hastalığına son çare kapısı olarak karaciğer nakli için gittiği İngiltere'de, ölümünden birkaç gün önce ziyaretine gittiğimde, karşımda capcanlı, neşeli birisini bulacağımı doğrusu ummamıştım. Tam tersine o yine esprileriyle bizleri güldürdü, hiç

İşçi sağlığı denince seni hatırlayacağız

Nejat Ağabey, 1989'da engin bilgi ve deney birikimiyle, büyük özverilerle, 50'ye yakın işçi ile İşçi Sağlığı Derneği'ni (İSD) kurdun.

Sevgili Nejat ağabey, demek çalışmalarında yedi-den yetmiş, işçisinden aydınına, inancından ödün vermeden, kırmadan kırılmadan, hoşgörü ile uğraşır, emek verirdin.

Ömrünün 30 yılını işçi sınıfının mücadelesine adan, sevgi dolu güzel insan, Nejat Ağabey! İşçi sınıfına sen hep şunu vermeye çalıştın: İşçi sağlığı sınıfın mücadelesinde en önemli bir yer tutar! Uzun süredir yaşadığın sağlık sorununa rağmen, gece gündüz demeden bizlere

bu alanda çok şey öğrettin. Türkiye'nin gündemine işçi sağlığı sorununu, inandığın dava ile birlikte soktun.

Bu çaba ve çalışmalarının ürünlerini belki göremedin, belki de çok azını gördün. Ama bizler, Türkiye işçi sınıfı, senin bu alandaki emeğinin ürünlerini gelecekte göreceğiz. İşçi sağlığı alanındaki kazanımlarımız senin adınla özdeşleşecektir.

Bugün dünya işçi sınıfı ve onun Türkiye'deki müfreze-si, tarihinde görmediği bir saldırı ile karşı karşıya. Halkımızın "dost zor günde belli olur" diye bir atasözü var. Parlak mücadele günlerinde işçinin yanındayım diyen birçok aydının bucak bucak mücadeleden kaçtığı

günümüzde, sen Nejat ağabey işçi sınıfına zor günün dostluğunu gösterdin. Yine, başımıza örülmeye çalışılan şeriat çorabının sınıfsal kazanımlardan neler götüreceğini, tüm topluma vereceği zararları, ağırlaşan sağlık sorunlarına rağmen, yorulmadan, çevrene anlatmaya, aydınları uyarmaya çalıştın.

Nejat ağabey, işçi sınıfı kadirşinastır, koyduğu emeği biliyor. O, bu emeğe saygının Anadolu topraklarında "sınıfsız sömürsüz, laik-demokrat Türkiye" için mücadeleyi daha da yükseltmekten geçtiğini de kavganın sıcaklığında öğreniyor. Bu bilinçle bayrağı taşımaya devam ediyoruz, edeceğiz.

İşçi Sağlığı Derneği (İSD)

Seni çok özleyeceğiz

Ömrünü işçi sınıfının yüce davasına adanmış, işçi aydını Dr.Nejat Yazıcıoğlu'nu Kasım ayının 17'sinde yitirdik. İşçi sınıfının ve sevenlerinin başı sağ olsun!

İşçi sınıfımız seni unutmayacak, biz ise çok özleyeceğiz

Son yıllarda işçi sağlığı, iş güvenliği ve meslek hastalıkları, sosyal güvenlik konularına yoğunlaşan ve **Kervan**'ın da yazarı olan Dr.Nejat Yazıcıoğlu'nun işçi sağlığı, sendikal birlik, SSK ve sosyal güvenlik,

özelleştirme üzerine birçok yazısı dergimizde yayınlanmıştır.

Nejat ağabey, bunun yanında, katıldığı sayısız seminer, konferans, panel ve toplantıda, işçi sınıfının kanayan yaralarına merhem olabilecek çeşitli önerilerle kamuoyunu aydınlatmış bir işçi aydınıydı. Ülkemizin köklü kültürü Aleviliği de özümsemişti ve Alevi-Bektaşî toplumunun büyük dostuydu.

İnsana inanmış, insan sevgisiyle donanmış güleç yüzünle çevrene neşe saçmıştın Nejat ağabey. Zengin kültürün ve engin gönlünle, tükenmeyen enerjin ve kararlı mücadelenle işçi sınıfının ve yığınların gönlünde hep yaşayacaksın... İşçi sınıfımız seni unutmayacak. Biz ise seni çok özleyeceğiz...

Kervan Dergisi adına
İsmail Yıldırım

‘Bugün devrim için ne yaptın?’

Son birkaç aydır haberleşemiyorduk... Tedirgindim. Gözüm kulağım sendeydi, korkuyla bekliyordum ki, gazetede gördüm “Sevenlerin başı sağ olsun”u... Çiçeği kurumuş saksı toprağı gibi kala kaldım. Hiç bir işe uzanamadım...

Gece başlamıştı artık
Ağır bir türkü gibiydi
Acının nöbetini tuttum
Sabaha kadar sessizce
Dökülen göz yaşarımla
Uslulca selamladım seni
Uslulca okşadım ellerini
Ellerin buz gibiydi abi.

Bir vakitte “on yıl daha ömrüm olsun başka birşey istemem” dediğini hiç unutmam. “Yaşayabildiğin kadar yaşa ağabey, on yıldan eksik olursa ben tamamlarım, fazla olursa üstünü ödersin” demiştim de, hastalıklarımıza aldırmadan, doyasıya gülmüştük.

“Bugün devrim için ne yaptın?” diye her buluşmamızda sorardık birbirimize. Kısa zamanda ne çok konuşur, acı içinde ne çok gülerdik.

Bak, sana Emirdağı'ndan selam getirdim. Otuz yıl oluyor, hâlâ seni unutmuş değilim. Nafiz, Nazım, Halil, beş-altı yaşlarında çocukken tanımışlar seni. Hastalığını onlara söylediğimde sanki ansızın kopan bir fırtına gözlerinin içini allah bullak etmiş, gülüş-

leri buza kesmişti. “Nejat Bey'imize bir şey olmasın” telaşı ile, içine arı sütü karıştırdıkları bir kavanoz balı çantama yerleştirip, “bizim buraların korunga balı ona şifalar olsun” demişlerdi.

Gülmüştün yine,
Uçsuz bucaksız bir ovada
Dalgalandan buğday tarlasıydı yüzün

Ne bereketliydi gülüşün.
Emirdağı'na varır varmaz eski püskü bir araba edinmiş, hafta sonları Dazkırı'dan Sultandağı'na kadar, bir uçtan bir uca bütün Afyon'da Türkiye İşçi Partisi'ni örgütlemeye çalışmışsın. Geceleri Emirdağı'nın yüzoniki pare köyünü dolaşıp TİP'in propagandasını yapmış ve 1965 seçimlerinde çok oy toplamışsın. Hatta bir köyde, bütün partilerin oy toplamından fazla oy almış TİP. Sana saldırılar da olmuş...

Tepeden tırnağa cesareti
Sende gördük biz Nejat abi.

Dört yıl kadar önceydi. Sana telefonda “boynumdan hastayım, sol kolum çöktü, bıçak bulsam kesip atacağım” demiştim de sabırla dinleyip beni, uzun açıklamalar yaptydın. Yorumladydın hastalığımı, beni sakinleştirip “dosyanı al, yarın SSK Okmeydanı Hastanesi'ne gel, beyin cerrahi servisinde buluşuruz, ben de

geleceğim, oralarda hiç sürünme” dediydin.

Hastanede yaşlı bir görevli “Nejat bey burada beyin cerrahide ihtisas yapıyordu, 12 Martlı günlerde onu kelepçeleyip götürürlerken biz alkışlarla uğurlamıştık” diye seni anlatmıştı. Sen ise bunları anlatmadın bize, Nejat abi. Her zaman böyle yaptın, kendini anlatmaya yanaşmadın hiç. Birkaç sözcükle, esprilerle geçiştirdin.

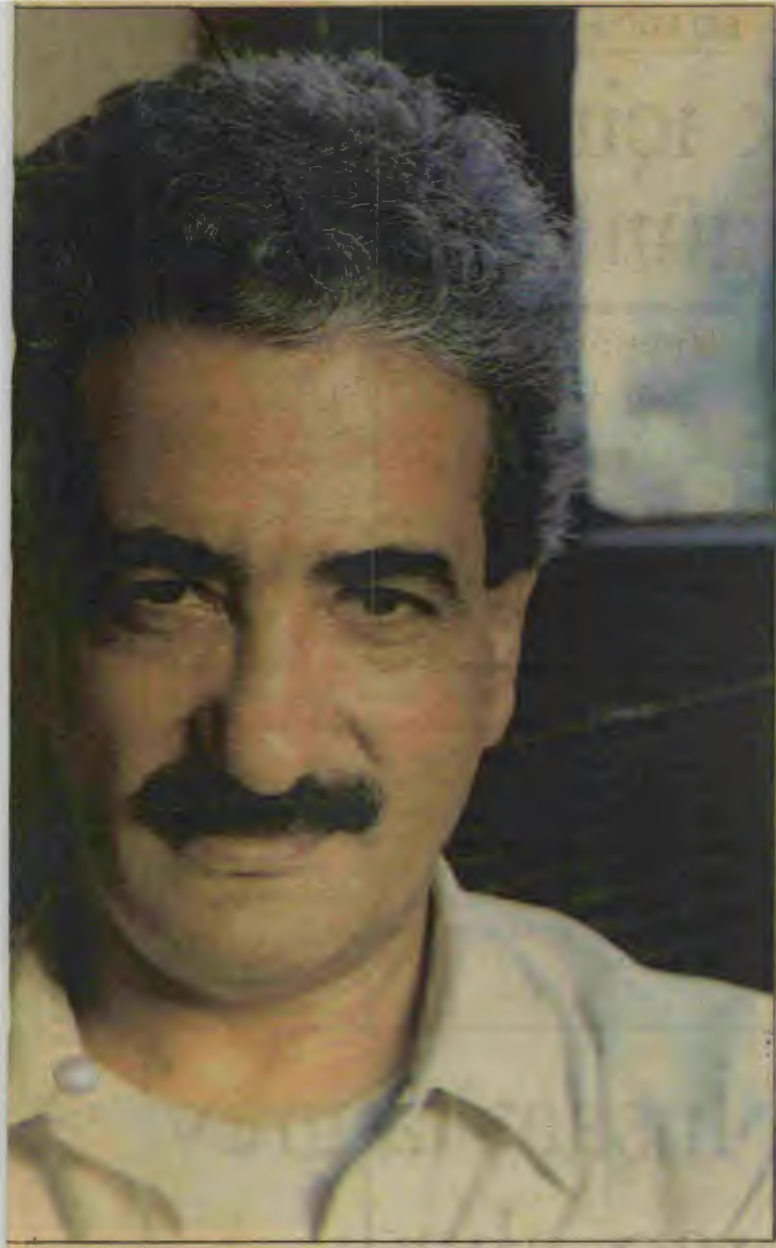
Bir gün sol elini şiş görünce yüreğim yanılmıştı sanki. “Ben içerideyken koltuğumda arpa kadar birşey çıkmıştı, kansermiş, sağolsun arkadaşlar sol göğsümle birlikte kolumun bezelerini de aldılar, kurtuldum, tehlikesi kalmadı” diye, gülerek anlatmıştın. Ya karaciğerin... Ne desem bilmem ki.

Gülüyardın
Yatağını arayan
Çılgın bir nehirdi sesin.

İşlerden konuştuğumuzda “dur bakalım daha neler yapacağız” derdin. Kendi sağlığını hiçe sayar, ama işçi sağlığından sorumlu sayardın kendini.

Tepeden tırnağa özveriye
Biz sende gördük Nejat abi.
Bir daha sormayacağım,
Bugün devrim için ne yaptın?
Demeyeceğim sana.

Çünkü biliyorum,
Devrim için ömrünü verdin.
Abidin Aydın, Gölcük

nele bizimlesin

unutamayacağımız kahkahasını koyverdi.

Hastanenin yakınında kaldığı evde, sendikal harekette Türk-İş'e saldırıların yanlışlığından bahsediyordu. Bazı sendikaların ve şubelerinin Türk-İş yönetimini eleştirme biçiminin, kendi bindikleri dalı kesmek olduğunu vurguluyordu. Ama hayatın garip cilvesi, cenazesinde Türk-İş'in ve bağlı sendikaların hiçbirinin genel merkez yöneticisi yoktu. Bazı sendika şube yöneticileri onu yalnız bırakmadılar. Disk ve bağlı sendikaların çeşitli yöneticileri de oradaydı.

Nejat yoldaş hiçbirşeyi vefa görmek, yaranmak için yapmamış, “doğru” olduğu için savunmuştu. Yöneticilik yaptığı TİP'ten TKP'ye geçişi, eskisine çok emeği geçtiği Disk'in “yeni”sinin ortaya çıkmasına rağmen “TÜRK-İŞ'te birlik” diye haykırışı, “yeni” Disk'in yanlışlığını ortaya koyması işte bundandı.

Büyük özelliği *cesaret ve özverisi* idi. Komünist mücadelenin özverisiz yürümeyeceğini en iyi bilenlerdendi. Sürekli veren, vermesini seven, küçük hesaplar yapmayan bir kişiliği, Nejat yoldaş. Çoğumuza gerçekten babalık yapmıştı, ağabeyliğimizi üstlenmişti.

Seni unutmayacağız, Nejat ağabey! Komünist mücadelemizde yaşatacağız. Çünkü seni mutlu etmenin tek yolu bu, biliyoruz. Elde edeceğimiz başarılarda yüzünden hiç eksik etmediğin gülüşünü, kahkahanı hep yanımızda duyacağız. Yaşamın boyunca taşıdığın işçi sınıfının bayrağını yere düşürmeyeceğiz.

Nejatlar ölmez, bu sınıf yenilmez!

Metin Doğançın

SENDİKAMIZA SAHİP ÇIKIYORUZ

Gün sendikal birliğin sağlanması gereken gündür
Gün sendikayı koruma, ona sahip çıkma günüdür

Kapatılmaların, satmaların, işten atmaların gündemde olduğu bu karmaşık günlerde, tüm işçiler, kendi örgütlerine, sendikalarına hiç bir ayırım yapmadan sahip çıkmak zorundadır.

○ Bu dönemde aktif şekilde işyerimizde, mahallemizde, köyümüzde, kısaca her yerde SENDİKAMIZI DESTEKLİYORUZ, DESTEKLEMELİYİZ.

○ Bazı çevrelerin, sıcak ortamdan yararlanarak hükümet formülleri üretmeleri ve bunları kitlelere kabul ettirmek için özelleştirme, satma-kapatma gibi çok önemli konuları da kalkan yapmaları, ülkeyi daha istikrarsız yapıyor ve sağa kayışı daha da hızlandırıyor. Bunlar, oturtmak istedikleri modeli "sol" söylemleri de yanına alarak, "sendikal mücadeleyi" yanına çekerek, "kapatılmasını istemiyorsanız siz alın" diyerek, işçi sınıfı mücadelesini bölmek, sırtından hançerlemek istiyorlar.

○ Herkes biliyor ki bugünkü sıkıntıların kaynağı şu anki gelişmeler değil, tam tersine geçmişte yapılan hatalardır.

○ 12 Eylül sürecinden sonra başta KİT'ler olmak üzere, çalışma hayatı ve her alanda yozlaşma, güvensizlik, moralsizlik, inançsızlık tohumları ekerek geldi.

○ Bugün etrafımızda dün danışıp akıl aldığımız, akıllı dediğimiz birçok insan moralsizleşmiş, inanç yitimine uğramış, geleceğe güvensiz olmuştur.

İşte bu noktada iktidar neredeyse sendikaları patron yapacak, neredeyse sendikal mücadelede bölünme yaratarak işçi önderlerine, yöneticilerine güvensizlik tohumları ekerek istedikleri planı kendi elimizle bizlere yaptırarak.

Bu oyunu bozmalıyız. Bu oyunu

bozarken sıkıla sıkıla değil cesaretle, tutumumuzu herkese açıklamalı, korkmadan yüksek sesle savunmalıyız. Doğru tutum budur.

○ Şunu hepimiz iyi biliyoruz ki işçi sınıfı toplumun en önemli güç kaynağıdır. Bu gücü sayısal çoğunluğundan, sendikal birliğinden kazanır. Ve aynı zamanda üretimden gelen gücünü de kullanarak sadece kendisi için sınıf değil toplum için sınıf rolünü üstlenir.

Değerli işçi arkadaşlar,

Ülkenin bu sürecini şelaleye benzetirseniz, şelalenin suyu yukarıdan toplu çıkar, aşağıya düştükçe damlacıklara dönüşür.

O nedenle, sendikal birliği sağlayarak, SENDİKAMIZA SAHİP ÇIKARAK,

"1- Tamam, beni emekli edeceksin, ama emeklilik sonrası vereceğin maaşla benim yaşantımı nasıl sağlayacaksın?"

"2- Tamam, madenleri kapatacağsın, ama onları kimlere, niçin vereceksin?"

"3- Senesi gelmiş işçileri re'sen emekli edeceksin, ama onun yerini alacak vasıfsız işçiden kaynaklanan iş kazalarını nasıl önleyeceksin?"

"4- Sokaklarda aç gezen işsizlere bir çare bulamamışken bir de beni bu girdabın içine neden atacaksın?" sorularını vb. sürekli gündemde tutarak, sendikanın doğru ve zamanında tutum alabilmesi için harekete geçmek vaktidir.

Gün sendikal birliğin sağlanması gereken gündür! Gün sendikayı koruma, ona sahip çıkma günüdür! Gün, Birlik Mücadele Dayanışma günüdür.

İSD Zonguldak

Mithatpaşa mahallesi Tevfik sokak,
No:4 Zonguldak (Tel: 253- 14-29)

Birlik içinde daha güzel günlere doğru

Zeytinburnu Belediyesi temizlik işlerinde çalışan, Belediye-İş üyesi 420 işçiyi kapsayan 2 yıllık sözleşme 18 Ekim 1994 Salı günü tamamlandı.

Zeytinburnu belediye başkanı ve Belediye-İş İstanbul 2 no'lu şube başkanı tarafından imzalanan sözleşmeye göre, 1.yıl için ücretlere %60 oranında zam yapıldı. Sözleşme öncesi net maaşı 4,2 milyon ücret alan bir işçinin ücreti sözleşmeyle 6,7 milyon olacak. İkinci yıl zammı ise enflasyon oranına göre olacak.

İşçilerin yüzlerindeki ifadeden benim izlenimim, işçilerin zam oranını düşük, yapılan %60'lık zam oranını yetersiz buldukları idi. Mücadeleyi sadece ekonomik temelde ele almanın

Zeytinburnu belediyesi temizlik işçilerinin sözleşmesi imzalandı

yanlış olduğunu, daha başarılı ve uzun erimli olması için mücadelenin siyasi temelde de yükseltilmesi gerektiğini söyleyen işçi arkadaşlara da rastladım.

Yine de, sayıları az da olsa işçilerin böylesi bir mücadelede birarada, birlik olması sevindiriciydi. Tören sonrasında aldıkları zammı düşük bulsalar da işçilerin coşku içinde

hep birlikte davul eşliğinde halay çekerek sözleşmeyi kutlaması da buna bağlanabilir.

Madem ki "işçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır", öyleyse, safları zayıflatmadan, aksine birliği daha da güçlendirerek, sınıf bilincini daha geniş kesimlere yayarak mücadelemizi yükseltmek zorundayız.

Oruç Çoban

Emek İnşaat'ta grev kararı alındı

Yol-İş üyesi 480 işçi greve gidiyor

BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye Yol-İş sendikası ile EMEK İnşaat A.Ş. arasında 480 işçi adına 1 Temmuz 1994 tarihinden beri sürdürülen TİS görüşmeleri grev aşaması noktasına gelmiş bulunmaktadır.

Bunun nedeni de işverenin uzlaşmaz tutumudur. Ülkemizde mutfak giderlerinin 7,5 milyon lira olduğu hükümetin yetkili kuruluşlarınca açıklandığı halde, işverenin yaptığı teklif mutfak ücretinin altındadır. Üyelerimizin ortalama ücreti 3,5 ile 4 milyon liradır. Sendikamızın talebi mutfak gideri kadardır. Bu ücreti vermeyen Emek İnşaat A.Ş. de hükümetin emrinde olan Emekli Sandığı'na bağlı bir şirkettir. Üyelerimizin yapmış olduğu otellerde geceliği 54 bin liraya kalan bakan ve milletvekillerine sesleniyoruz.

Bu mutfak ücretlerini vermeyenlerin gerekçesi ekonomik sıkıntılar olarak gösteriliyorsa da, bu hükümetin sermayedarlar için çıkartmış olduğu 3 aylık devlet tahvillerine %50 net faiz vermesi, bu gerekçenin yanlış olduğunu göstermektedir.

Bu nedenle ilgili bakanın ve başbakanın konuyu inceleterek sorunun masa başında çözülmesinin sağlanmasını talep ediyoruz.

Çözülmediği takdirde yasal tüm eylem haklarımızı ve grev hakkımızı kullanacağımızı kamu oyuna duyuruyoruz.

Yol-İş Sendikası
1 no'lu şube YK,
İzmir

Yol-İş İzmir 1 no'lu şube başkanı Özer Çakır, 15 Ekim tarihinde, Türk-İş 3.Bölge temsilcisi Mustafa Kundakçı, eğitim sekreteri Niyazi Of'un ve örgütlü işçilerin katıldığı bir basın toplantısı yaptı.

Sendika binasında yapılan toplantıda basın açıklamasını okuyan başkan Özer Çakır, Yol-İş'de örgütlü işçilerin çalıştığı ve uzlaşmazlığa gidilen Emek İnşaat'ın %51 hissesinin Emekli Sandığı'na, %49'unun ise Tekfen'e ait olduğunu söyledi.

Emek İnşaat'ın aynı statüde çalıştırdığı (İzmir başta olmak üzere Bursa, İstanbul ve Ankara'da) 480 işçinin olduğunu ve uzlaşmazlığın bu işçilerin tamamını kapsadığını sözlerine ekledi.

27 Eylül 1994 tarihinde işverenle uzlaşmazlık sonucu grev kararı alındığını ve 60 gün içinde greve gideceklerini söyleyen şube başkanı Çakır işverenin verdiği komik zammı asla kabul etmeyeceklerini belirtti.

Daha sonra işçiler slogan atarak dağıldılar.

Aşağıda sendikanın açıklamasını veriyoruz.

Gülümser Ulus,
Kervan-İzmir

Yıllardan beri Gazi mahallesi, Zübeyde hanım mahallesi, Esentepe mahallesi, 50.Yıl mahallesi ve Cebeci köyünün baş belası olan taşocakları dördüncü kurbanını da aldı. Daha böyle kaç kurban vereceğiz?

1980'den beri çeşitli makamlara şikayetlerde bulunuldu. Kim bizi duyacak? Orman Bakanlığı gazetelerde çeşitli uyarılarda bulunuyor, burayı görmüyor. Sağlık Bakanlığı burayı görmüyor. Burjuva politikacılar vaatlerini çabuk unutuyor.

Taşocaklarındaki patlamalardan sonra başımıza kaya yağıyor... Susuzluktan halk kırılıyor... Fabrika atıkları Alibeyköy barajına yığılıyor... Yeşillik yok, tozu toprağı çok... Kazılan yerler bırakılıyor, evlerimiz çatlıyor, yarıyor. Daha neler! Ama bizi yine kimse görmüyor, duymuyor.

Kim var bunların arkasında? Bastır parayı örtbas et olayı mı? Bu kadar basit mi herşey? Hayır! İşte halk burada. Biz bedenlerimizle senin parana hodri meydan diyoruz, çıkın karşımıza! Çevredeki tüm taşocaklarına sesleniyoruz: Bu ocakları insanlık namına ya kapatacaksınız ya da kapatacaksınız! Yeter size verdiğimiz kurbanlar.

20 Eylül günü 9 yaşındaki Yılmaz Duygulu, her zamanki gibi öğle vakti okuldan geliyor ödevini yapıyor, arkadaşları ile oynamaya çıkıyor. Çıkış o çıkış. Bir arkadaşı ile taşocaklarının sorumsuzca açıp bıraktığı dev çukurda biriken yağmur sularında sözümona balık tutarken ikisi birden 10 m. derinlikte olduğu söylenen suya kayıyorlar. Arkadaşı bir kaya parçasına tutunarak bağınıyor. Çevreden geçen bir vatandaş onu kurtarıyor. Yılmaz

Taşocakları kapansın

Gazi mahallesi *Kervan* temsilcisi *Hüseyin Kırca* taşocaklarından şikayetçi halkla konuştu

ise çamurlu suyun dibini çoktan boyluyor. Küçük Yılmaz'ın cenazesini çıkartacak bir yardım dahi yok. Sonunda Gaziosmanpaşa itfaiyesi geliyor, 7 saat sonra cesedi buluyor. 21 Eylül günü Yılmaz'ın evinin önü bir miting alanına dönüşüyor. Halk taşocaklarını ve sahiplerini sloganlar atarak lanetliyor.

İşte böyle. Sermayenin bir çıkarı yüzünden insan yaşamı böyle çiğneniyor.

Yılmaz Duygulu'nun annesi ile konuşmak istiyoruz, sinirleri boşaldığından konuşamıyor. Abisi, ablası da öyle. Babası Zeynel Duygulu ile görüşebiliyoruz.

Başınız sağolsun. Ben de 10 yıldır Gazi Mahallesi'nde oturuyorum. Bölgenin baş belası taşocaklarını kapatmak için birçok eylem yapıldığını hatırlıyorum. Oğlunuz bunların en son kurbanı oldu.

- Başka birinin çocuğu olmasın. Canımız, herşeyimiz tehlikededir. Patlamaların titreşim etkisiyle bütün evler çatlıktır, çoluk çocuğumuzun hayatı tehlikededir. Taşocakları kapatılsın.

Yılmaz'ın cenazesinin kaldırıldığı gün, yetkililer gelsin diye yolu kapattık, bizim halimizi gören geldi destekledi. Taşocakları kapatılsın diyoruz. Dinlemiyorlar bu dileğimizi. Kendi çıkarları için herşeyi vararlar. Artık

mahkemeye verdik.

Yılmaz'ın amcası, halk ozanı Ali Ekber Duygulu ile görüşüyoruz.

"Yaktın beni Sivas" adlı bir kasetin çalışmaları içindeyken sizi yakan bu olay üzerine neler söylemek istersiniz?

- *Kervan* dergisine duyarlılığından dolayı teşekkür ederim. Taşocakları, yerleşim bölgelerine yakın olduğu için büyük beladır. Sahipleri, kendi çıkarlarına zarar gelmesin diye bu kahrolası ocakları kapatmak istemiyorlar. 100 çocuk da ölse, onlar için sorun değil. Çocuklarımız ölüyor. Akşam işten yorgun argın evimize geliyoruz. Bammün dinamit sesleri. Sabah akşam toz toprak içindeyiz. Her patlatılan kaya başımıza yağıyor, burası *cehennem*!. Özellikle taşocağının etki alanındaki halka gelin birleşelim, diyorum. Çocuklarımızı ölüme terk etmeyelim, artık "dur" diyelim. Başka Yılmaz'lar da ölmesin.

Büyük bir taş kapı komşunuzun evinin çatısından doğru tuvaletin üstüne düşmüş, doğru mu?

- Doğru. Akşamüstüydü, oturuyorduk. Çok büyük bir patlama sesinden sonra taş adamcağızın evinin damından aşağı düştü, allahtan o an tuvalette kimse yokmuş. Koca taşı 2 kişi zor dışarı

çıkarttılar. Hatıra gibi halen kapısının önünde durur.

Bir başka olayda da, annesi bebeğin altını değiştirmek için beşikten almış, damı delen taş boş beşiğin içine düşüyor. Ya çocuk beşikte olsaydı!

Taşocağının hemen karşısında okul var. Gazeteler "çocuklar çiçektir" derken, okulun bahçesine taş yağıyor, durduran yok! Yetkililere imzalı dilekçe gönderildi, sonuç alınamadı.

Aynı mahalleden Reis Coşkun anlatıyor bu kez:

- Can güvenliğimiz yok. Daha bir hafta önce 6-7 kiloluk kaya parçaları, belediye otobüslerinin geçtiği yola düştü. O an araç geçmiş olsa idi ne olacaktı? Kazdıkları, 15-20 m. derinliğindeki dev çukur ve oyukları öylece bırakıyorlar. Çocuklarımız, adı üstünde çocuk, akli yetmiyor, her zaman da başında duramıyorsun, gidiyorlar o tarafa. Sonra kara haberini alıyoruz. Söylenecek sözümüz kalmadı artık. Sabrımız kalmadı. Dileğimizi, sonu daha da kötüye gitmeden taş ocakları kapatılsın.

Yılmaz'ın babaannesi Yeter Duygulu gözyaşları içinde şunları ekliyor:

- Nasıl bu acıya dayanılır? O çukur olmasaydı olmazdı... Başımıza taş düşecek korkusuyla yaşıyoruz... Evlerimiz çatladı... Tozdan çamaşır asamıyoruz... Zaten suyumuz yok... Çocuğumuz gidiyor, evimiz gidiyor, canımız gidiyor!

Bu hükümet niye çare bulmuyor? Biz onları seçtik ki bize hizmet etsin diye, kıcının üstüne yatsın diye değil. Açsınlar gözlerini. Onu oraya çıkartan biz, indirmesini de biliriz.

Bu son olsun taşocakları kapansın. Evet, halkımız *Kervan* sayfalarından sesleniyor. **TAŞOCAKLARI KAPATILSIN!** ●

EREN TURİZM

SEYAHAT VE TİCARET
OTOBÜS İŞLETMECİLİĞİ

- Personel Taşımacılığı
- Öğrenci Taşımacılığı
- Yurt içi Toplu Seyahat Organizasyonu
- Piknik Gezi ve Düğün Araçları
- Otobüs, Midibüs ve Minibüs İşletmeciliği

Size bir telefon kadar yakınız

**GÜVEN • KONFOR
CİDDİ HİZMET**

Çırpıcı Mah. Seyitnizam Cad. No. 2
Daire 2 Zeytinburnu - İST.
Tel: 582 97 73 - 558 70 08 Fax: 547 44 23

*Çiçek duygudur,
sevgidir çiçek,
mutluluktur,
paylaşabilmektir birşeyleri*

**TÜM TÜRKİYE'YE
VE BÜTÜN DÜNYAYA
ÇİÇEK GÖNDEREBİLİRSİNİZ.**

Hürriyet Mah. Cemilbengü Cad.
No: 13 Şişli - İSTANBUL
Tel: 224 22 42 - 43

ÖZTÜRK MOBİLYA

Ali Ekber Gündüz

*Her Nevi Yatak Odası Yemek Odası, Koltuk
ve Çekyat Çeşitleriyle Toptan ve Perakende
Satışlarımız Başlamıştır*

B. Çekmece İST. Tel: 690 03 06

GÜVEN AL PERDE

İbrahim Meral

**TAÇ GÜPÜR • FRANSIZ GÜPÜR
TÜL ve PERDE ÇEŞİTLERİ**

İtinallı dikişle hizmetinizdedir.

Sultanhamam, Rıpaş Paşa Yokuşu Bizim Han No: 61/26
Eminönü - İSTANBUL Tel: 511 13 55 - 512 84 26

YELİZ ÇİÇEK EVİ

Kemal AYDIN

Çağlayan Vatan Cad. No: 108/25
(Efes Çarşısı orta kat) Şişli-İSTANBUL
Tel: (0212) 230 56 21 Fax: 224 23 02

İstanbul'da, Tuzla'ya bağlı Aydınli mahallesinde, sürekli koku ve gaz çıkaran devasa bir çöplük var. Bunun kendisinin Ümraniye çöplüğü gibi patlama tehlikesi bir yana, hemen dibinde, Büyükşehir Belediyesi Depo Müdürlüğü'nde dinamit depoluyorlar. Biz bu durumu araştırmak, hep birlikte havaya uçmadan önce havaya uçma nedenimizi "bir görmüş olmak için" Aydınli'ya gittik. Baktık ki, yaratıcı seyyar satıcılarımızın deyimiyle, yalnızca bu kadar da değil, daha neler neler var. Hikayemizde, gördüğümüz, duyduğumuz her şeyi aktaracağız...

■ AYDINLI SOHBETİ

Aydınli, eskiden Kazlıçeşme'de bulunan deri sanayinin, organize olarak taşındığı yeni yer. Burada dolmuştan inip bir kahveye girdiğimizde, deri işçileriyle karşılaştık. Kimisi işten atılmış, kimisi izinde, kimisi raporlu... Yaşlısı, orta yaşlısı, genci var... Çöplük ve dinamit deposu konusunda bilgi edinmek için geldiğimizi söyledik. Tartışma diyemeyeceğiz, çünkü herkes aynı görüşleri paylaşıyordu, ama birbirini tamamlayan hararetli bir sohbet başladı:

- "Geçenlerde, çöpü durdurmak için eylem yapacağız dediler. Ertesi gün de, Tuzla Belediye Başkanı, masasını oraya getirip protestoda bulunacaktı. Gittik. Gelen çöp kamyonlarının yolunu kestik. Belediye'den bir encümen azası geldi, bizi durdurdu. 'Yoo' dedi, 'kamyonlar çöpü boşaltabilir, biz sadece protesto edeceğiz'. 'Yahu, çöpü durdurmadan nasıl protesto edeceğiz, buraya bunun için çağırılmadık mı?' Daha merakımızı anlatamadan baktık jandarmayı çağırmışlar... Biz istiyoruz birşeyler yapalım, ama bırakmıyorlar. Hep gösteriş..."

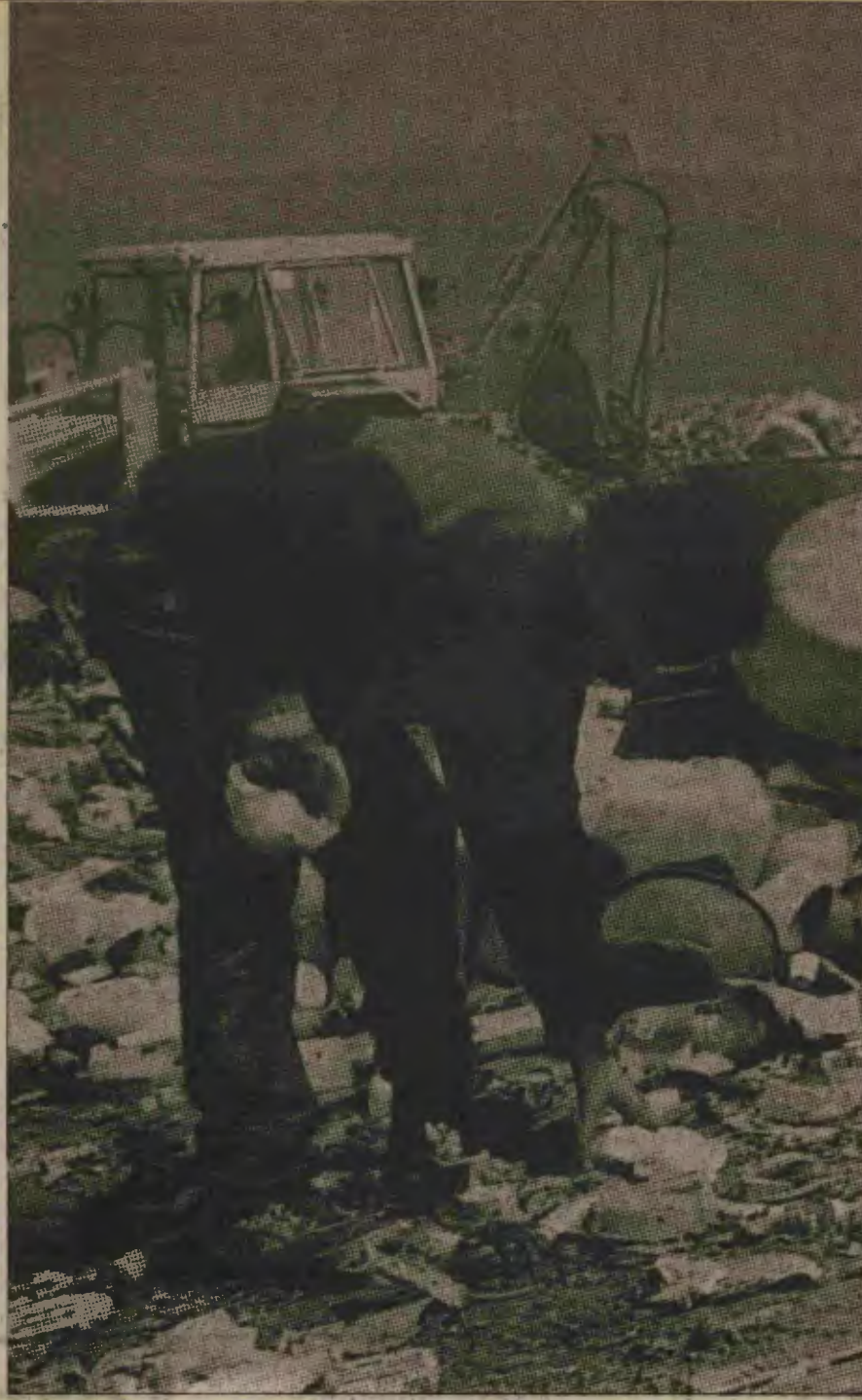
- "Bu sefer jandarmayı Refah'tan birileri çağırıldı. Bir seferinde de, Tuzla henüz Pendik Belediyesi'ne bağlıyken, 1992'deki bir çöp direnişinde SHP'liler Çevik Kuvvet'i çağırmışlardı. Çöplük, Yakacak'tan buraya ilk taşındığında bölge halkı E5'ten Pendik'e yürüyüş yaparken Çevik Kuvvet saldırdı."

- "Rahmetli Kahveci'nin başkanlığı sırasında çöplüğün buraya taşınma kararı alındı... Çöplüğü bize bıraktı, kendisi aramızdan ayrıldı... O çöplük buraya taşındığında dinamit deposu da buradaydı. Bunu düşünmeleri lazımdı..."

- "Kardeşim, biz burada koku-gaz üçgenindeyiz. Mezbaha, deri sanayi pisliği ve çöp... Mezbahada kemik yakarlar, burnumuzun direği kırılır. İsteseler bacaya filtre takabilirler. 300-400 milyonmuş. Ne olacak yani, bir günlük kazancı... Ama takmıyorlar."

- "Biz burada RP ile SHP çekişmesinin arasında kaldık. Refah, Samandra ve Sultanbeyli çöpünün dökülmesine göz yumuyor. Niye? Çünkü onlar Refah'çı. Öteki belediyeler çöp atsın istemiyor. Sonra, burada tapusu olan SHP'lilere kanalizasyon bağlanmazken, tapusuzlara 'Refah'çı olsunlar' diye bağlanır."

- "Refah'çılar, konuşmaya gelince mangalda kül bırakmazlar... Sağcıyla sağcı, solcuyla solcu, bilin bakalım nedir? Refah'çı. Çöp döktürmeyiz diye atıp tutarlar, sonra gidersen oraya, çöpü döktürmemeye kalkışırsan jandarmayı çağırırlar... Refah'ın bu çöp çıkışı gösteriştir..."

İSTANBUL'UN ÇÖPÜNÜ, ZEHİRİNİ HALA HALKIN ÜSTÜNE DÖKÜYÖRLER

ÜMRANIYE'DEN DERS ALAN YOK

Sabiha Günbudak

Şimdi Anadolu yakasının bütün çöpleri, bir dinamit deposunun dibindeki Aydınli çöplüğüne atılıyor. Sürekli koku ve gaz çıkaran bu devasa çöplüğün Ümraniye çöplüğü gibi patlama tehlikesi bir yana, hemen dibinde, Büyükşehir

Belediyesi Depo Müdürlüğü'nde dinamit depoluyorlar. Durumu araştırmak için Aydınli'ya gittik. Yalnız bu kadar da değil, daha neler neler var. Deri sanayinin atıklarıyla zehirli sular, kemik yakan mezbahalar, yüksek gerilim hatları...

"Deri sanayinin kromdan çıkan pis sularını arıtmaya götüren kanalı temizlerken üç işçi zehirlenerek öldüler. Üç-dört ay önceydi. Su yüzlerine çarpıyor, birbirlerini kurtarmaya çalışırken hepsi ölüyor. Öldüklerinin ertesi gün farkına varıldı. Düşünün, biz de bu suları soluyoruz. Bu sular, arıtmada biraz temizleniyor, çıkan suyla çevrede tarım yapılıyor. Yani bir de burada yetişen marullardan falan zehirleniyoruz..."

Soluk almadan süren bu koyu sohbetin sonunda, Tunceli'li genç bir işçi, yürüyerek Şifa Mahallesi'ne gideceğini, yolunun çöplükten ve dinamit deposundan geçtiğini, birlikte gidebileceğimizi söyledi. Yola çıktık.

■ AYDINLI'DAN ÇÖPLÜĞE

Aydınli-Şifa yolunda ilk göze çarpan, çok sık geçen çöp kamyonları oluyor. Bu çöplüğün, günde 100-150 kamyon kapasitesi varmış, ama Ümraniye çöp felaketinden sonra tüm Anadolu yakasının çöpleri buraya getirildiği için, şimdi, çöp taşıyan kamyon sayısı günde 1000'e çıkmış.

Yürürken çöplüğü uzaktan, çöpleri yakından görmeye başlıyorsunuz. Bir başka deyişle, daha çöplüğe varmadan, oraya buraya atılmış çöplerle karşılaşılıyorsunuz. Rüzgar varsa, çöpler sizi havada karşılıyor. Tuzla Belediyesi'nin hazırlattığı bilirkişi raporunda da belirtildiği gibi, çöplüğün, çitle çevrilmemiş olması bir yana, yeri saptanırken, İstanbul'un egemen rüzgarı poyraz hesaba katılmamış. Böylece, çöpler, kokular arasından geçerek, çöp dağlarına varıyorsunuz.

Aynı bilirkişi raporunda, çöplükte kesimlik hayvanların dolaşmasının sakinlerinden söz ediliyor. Doğru. Ancak, burada yalnızca hayvanlar dolaşmıyor, insanlar çalışıyor. Çöplüğün 14 bacasından bir bölümü yıkılmış, çöpler toprağın altına gömülmediği için, bir bölümü de işlevsiz kalmış. Hastane ve sanayi atıklarının da bulunduğu bu çöplükte çalışanlar, yüzeyden çıkan türlü çeşitli gaz ve kokuyla doğrudan zehirleniyorlar.

Çöplüğün 300-400 metre yakınında, 80-90 konutun bulunduğu Giresun Mahallesi var. Tabii orada oturanlar da zehirleniyorlar. Nitekim, yine Tuzla Belediyesi'nin yaptırdığı sağlık taramasında, buradaki çocukların % 70'inde iltihaplı cilt hastalıkları, ekzama, boğaz ve akciğer enfeksiyonları, parazitler hastalıkları görülmüştür. 300-400 metre ötede bunlar oluyorsa, çöplükte çalışan işçilerde kimbilir ne hastalıklar var!

Çöplükteki tepelerin üzerinden, tepelerin dibine bakınca, bazı yerlerden siyah suların sızdığını görüyorsunuz. Çünkü, drenaj düzgün değildir. Bu pis sular, içme suyumuzla mı, musluk suyumuzla mı, denize mi karışıyor?..

Aynı çöp tepelerinden çevreye bakınca, 300 metre kadar ötede, tel örgülerle çevrili, bekçi köpeklerinin koruduğu, küçüklü büyüklü bir dizi bina görüyorsunuz. Burası, *dinamit deposuymuş*. Çöplükten çıkan metan gazı patlarsa ve dinamitleri de patlatırsa, Anadolu yakasının adeta bombalanmış gibi olacağını düşünüyorsunuz.

Normal bir vatandaş olarak siz düşünüyorsunuz, ama sorumluların düşünmediği o kadar çok şey var ki... Katı Atık Yönetmeliği, Su Kirliliği Yönetmeliği, Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelere İlişkin Tüzük, vb. bütün

kurallar ayaklar altındadır. Hem çöplük, hem de, eğer 10 tondan fazla patlayıcı madde barındırıyorsa, dinamit deposu kurallara aykırı konumdadır. Bunlar hiç düşünülmeden, bir de, yakında havaalanı yapma kararı alınmıştır. Yani, bilirkişi raporunda belirtildiği gibi, çöplüğün üzerinde dolaşan martıların uçak düşürme olasılığı da vardır.

■ DİNAMİT DEPOSU VE SONRASI

Kokudan durulmadığı için, hemen çöplüğü geride bırakıp, dinamit deposuna doğru yürümeye başladık. Deponun tel örgülü sınırlarına yaklaşıncaya, karşımıza, deponun 2000 metre çevresinde avlanmanın yasak olduğunu yazan bir tabela çıktı. Yani, 1999 metre ötede atılacak bir tüfek bile, depodaki patlayıcı maddeler açısından tehlike imiş. Döndük bir daha baktık. Evet, sürekli metan gaz çıkaran ve yanan çöplüğün uzaklığı, 300 metre kadardı. "Tut kelin perçemin-den" atasözünü hatırladık.

Bekçi köpeklerinin havlamaları arasında deponun kapısına yaklaştık ve kapıdaki görevlilere, burada kaç ton patlayıcı madde olduğunu sorduk. Önce, "patlayıcı madde yok" dediler. "Patlayıcı madde yoksa, o tabela neden orada" sorumuza cevap vermediler. Gerçekten, konuşurlarsa işlerini kaybetmekten korkuyorlardı. Sonra, "gidip Büyükşehir Belediyesi ile konuşun" diye eklediler.

Ekmek parası için havaya uçma tehlikesi altında çalışıp, bu tehlikeli işi bile kaybetmekten korkan işçileri sıkıştırmanın bir anlamı yoktu. Yolumuza devam ettik.

Solda, yüksek gerilim hatları uzanıyordu. Bilindiği gibi, çeşitli ülkelerde, bunların geçtiği yerlerde, tüm canlılarda ortalamanın çok üzerinde kanser oranlarına raslanmıştır. Karşıda ise, göçmen blokları görülmüyordu. Yakınlarında çöplük, dinamit deposu, yüksek gerilim hatları, çöplüğün ve deri arıtmanın pis suları... Göçmenler yağmurdan kaçarken doluya tutulmuşlar.

İlerledikçe, yemyeşil, çok düzenli bostanlar gördük. Bu güzelim bostanlar, deri işverenlerine ait olan ve deri fabrikalarındaki kromdan gelen pis suların aşırı zararlı maddelerini artıran

tesisin, aşırı zararlı durumdan zararlı duruma getirilen sularıyla sulanıyor-muş. Daha sonra, Şifa Mahallesi'nde öğrendik ki, bu bostanlarda yetişen marullardan yiyen bir çocuk zehirlenmiş.

Derken, birlikte yürüdüğümüz işçi arkadaş, bir dere yatağını gösterdi. Tuzla'nın Yayla Mahallesi'nde birçok çocuğun vücudunu kaplayan cıtk yaralarının suçlusu bu dereymiş. Deri sanayinde, kromdan çıkan daha az zararlı atık sular arıtılırken, zırmaktan çıkan sular, karlılık açısından arıtma zahmetine değmeyecek kadar olduğu için, doğrudan bu dereye kanşıyor ve zehir saçıyormuş.

Şifa Mahallesi'ne yaklaşıırken, tahammül sınırlarımızın sonuna da yaklaşıyorduk. Bu kadarı yeter artık diye düşünüyorduk. Yürüyerek yaklaşık bir saat süren, Aydınlı-Şifa Mahallesi arasında, neler duyup neler görmüştük? Şöyle bir sıralayalım:

* Kemik yakarak insanların burun direklerini kıran bir mezbaha.

* Atık sularının bir bölümü dereye karışıp zehir saçan, bir bölümü biraz arıtılarak bostanları sulamada kullanılan, sebzeler yoluyla bizi zehirleyen, sözde "organize" deri sanayi.

* Çıkardığı gazlarla ve ayrımsız kabul ettiği hastane ve sanayi atıklarındaki kimyasal maddelerle, orada çalışan, çevrede yaşayan insanları ve otlayan hayvanları doğrudan zehirleyen, siyah pis suları kullandığımız sulara karışan, kayma ve patlama tehlikesi bulunan, patlarsa yakınındaki dinamit deposunu da patlatarak Anadolu yakasına bomba etkisi yapacak olan bir çöplük.

* Çöplükten çıkan metan gazın yanı başında, her an patlama tehlikesiyle karşı karşıya bir dinamit deposu.

* Bunlar yetmiyormuş gibi, çevreye kanser saçan yüksek gerilim hatları.

■ ŞİFA'DA DA ŞİFA BULAMADIK

Şifa Mahallesi'ne varınca, minibüslerin son durağındaki bir kahveye girdik. En kalabalık masaya gittik ve dedik, "bu çöplük, dinamit deposu vb. konularda konuşmaya geldik". Birlikte gittiğimiz arkadaş, Şifa'da oturduğu için oradaki herkesi tanıyordu. Biz de kendimizi

tanıttık. Bir süre sonra, kahvedeki herkes bizim masanın etrafında oturmaya başladı.

Önce, kenarda oturan orta yaşlı biri, çöplük olsun, depo olsun, çok sayıda altyapı sorununuz var, basına yansıtmak istiyorsanız yansın işte, diye, aynı zamanda omuzunu da silkerek, biraz küskün bir biçimde konuştu. Deri işçisiymiş. Sonra oradakiler, yaşlı bir işçi emeklisini gösterip, sözü ona bıraktılar.

O, yanımdaki işçi arkadaşın bazı konuşmalarını duymuş, söze onunla tartışarak başladı. "Ne böyle, bir sürü laf etmişsin" diye çattı. O da, "tabii ederim, önce çevik kuvveti, jandarmayı çağırıyorlar, sonra, protesto yapalım diye bizi çağırıyorlar" dedi. Son çöp protestosunda, encümenden sarışın birinin, nasıl, "bırakın çöp dökülsün, biz buraya terör yapmaya gelmedik" dediği yine söylendi.

Tartışma içinde anlaşıldı ki, emekli işçi, öteki gencin sözlerini biraz yanlış anlamış, onun çöp protestosuna karşı çıktığını sanmış, ama biraz da aralarında eğilim farkı varmış. Hepsi birşeyler yapılmasından yanaydı... Fark şuradaydı: Gençler, "göstermelik değil, düzgün, kararlı birşeyler yapılsa katılırız", yaşlıların desteklediği emekli işçi ise "kim ne yaparsa yapsın katılmayız" diyordu...

Emekli işçi bu kez bize döndü:

"Belediye kimde olursa olsun, biz onun alanında yaşıyoruz, bize sahip çıkacaktır, çıkmak zorundadır. Bazı günler çöp çok yanyor, burada duramıyoruz. Biz çöplüğe karşıyız..."

Bu arada masanın öteki ucunda ikinci bir tartışma yürüyor, "Küçük-yahı'ya, Pendik'e de dökülmesin, onlar insan değil mi, onlara da zarar gelmesin" gibisinden bağırırlar yükseliyordu.

Emekli işçi devam etti:

"Refah'çı da yapsa, protestoya gitmek lazım. Yoksa burada canlı cenazeye döneceğiz, ölmeden öleceğiz."

Bu sözlerin arasına da, Refah'ın daha çok SHP'lilerin oturduğu yerlere kanalizasyonu geciktirdiğinden şikayetler girdi. Emekli işçi, "biliyoruz, seçim günü geldi mi 12 parti buraya damlıyor, seçim bitti mi hizmet falan yok, şimdi seçim geliyor, asfaltlama yaptılar ama ancak seçim zamanına kadar dayanır" diye ekledi.

Sözü, yaşlıca bir başka kişi aldı:

"Halk sınıfı, sadece bizim mahallede değil, bütün komşu mahallelerde de bu çöplüğe karşıdır. Belediye önayak olsun, ona destek hazırız."

Buradan tartışma, Büyükşehir Belediyesi karşı çıksa da, yerel halk çöpi durdurabilir mi durduramaz mı konusuna kaydı. Sonunda, birlik olursa durdurabilir noktasında bağlandı.

Bu mahallede, sağlık açısından ne gibi gözlemler yaptıklarını sorduk. Bir kez cilt hastalıklarının, iltihaplı sivilce ve çıbanın çok yaygın olduğunu söylediler. Ama bu konuşma arasında çok önemli bir başka olay açığa çıktı. Kenarda oturan ve konuşmaya pek karışmayan orta yaşlı bir kişi, "benim çocuğum zehirlendi" diye atladı. Adamcağız, pazardan marul almış, evde annesi çocuğa salata yapmış ve hemen ardından çocukta kusma başlamış. Doktora götürmüşler ve zehirlenme olduğunu öğrenmişler. Adam, "pazardan aldığım marul, şuradaki bostanlarda, derinin atık sularıyla yetiştirilenlerdendi, çocuğumu o zehirledi" diyor.

Bundan sonra, gündüz sular gelmediği için, geceleri nasıl kalkıp da su doldurmak zorunda kaldıklarını anlattılar. Dediklerine göre, gündüzleri su pompalanmadığı için kesiliyormuş. İSKİ'den dert yandılar. Faturaların şişirildiğini, skandal ortaya çıksa da bunun yukarıdakiler arasında bir futbol maçı olacağını, kendilerine bir hayrı dokunmayacağını, fazla ödenmiş su paralarının geri alınamayacağını söylediler.

Bunlar konuşulurken, nasılsa bir "Aktaş Elektrik" sözü geçti. Ortalık karıştı. Gördük ki, nasıl çöplük dinamit deposunu patlatırsa, Aktaş Elektrik de bu insanları patlatmak üzeredir.

"Voltajımız düşük geliyor, aletlerimiz yanıyor."

"Sahte fatura gönderiyorlar, ben sizin memurunuzu niye görmüyorum, ne zaman yazdı, diyorum, cevap yok."

"İçeride bir sürü dilekçemiz var."

"Yalnız para almayı biliyorlar, elektriği her gün saatlerce kesiyorlar."

"Anadolu yakasını dinamit deposundan önce Aktaş Elektrik patlatacak."

Bu sözlerle, Şifa Mahallesi'nde de şifa değil yalnızca dert bularak, ayrıldık oradan. ●

BİR GÜZEL MEKTUP.

Baba Mansur yetimlerinden *İbrahim Hakkı Esenbuğa* yazıyor

Ekim ayında ATV Televizyonu kendi seçtiği Alevi ve Sünni aydınlarından bir grup insanı halk huzuruna çıkardı. Bir tür panel mahiyetinde olan bu toplantının hedefi "asgari müştereklerde birleşme" idi... Eskilerin bir deyişi var, "buyrun cenaze namazına"!.

Tarih, felsefe ve inanç kültürleri İslamın iki ayrı yorumundan çıkıp şekillenen inanç sistemlerini belirlemiş, esaslarına müteallik ismi de vermiştir: Biri Hz.Ali-On İki İmam taraftarlarının içtihadı, akaidi, felsefi, ameli, teori ve pratiği olan *Alevilik*. Diğeri, Emevi ve Abbasi Hilafetlerinin İcma-ül ümmet kararlarına dayanan içtihadı, akaidi, ameli teori ve pratik olan *Sünnilik*...

Herkes bilir ki, *Alevilik-Bektaşilik*, ONİKİ İMAMCI içtihad ve akaidi teolojinin, Anadolu insanının töresi ve kültürleri içinde (esasa bağlı kalarak gelişen), tasavvuf kültürleri ile izahını bulan, sosyal, felsefi, kültürel boyutlarıyla bir yaşama biçimini ve yaşama ideolojisini ilzam eden, kendi başına siyasal tarihi içinde bir inanç sistematiğidir.

Yine herkes bilir ki, *Sünnilik*, Risale'tin İmamet çizgisinden uzaklaşan, meşruyetini İslami esaslardan değil kuvvet esasıyla temin eden; Emevi ve Abbasi Hilafetleri dönemince Arap egoizm ve şövenizmini İslam çehresi ile getiren; hilafet ve saltanat çıkarlarını birinci planda tutan; "icma-kıyas ve rey" yoluyla *Şer'iata* şekil ve motif kazandıran, kendi siyasal-tarihi içinde ayrı bir inanç sistematiğidir.

Bunların inanç esasında başlıca farklılıklarından bir kısmını irdelersek:

Alevilikte (yani İmamiye'de) maddi dünya hayatının varlığı, kişi ahiretinin teminatıdır. Yani insan yaşamında ferdin maddi hayatı birinci plandadır. Sağlıklı ahiret için *sağlıklı dünya yaşamı* gereklidir.

Sünnilikte "dünya ahiretin tarlasıdır". Bu formül, saltanatların ve hilafetlerin işine pek yaramış, insanları müsbet hayattan kopararak, sadece ahireti temine çalışan, hilafet ve saltanat emrinde, iradesini kullanmayan, yaşama hakkını aramayan bir ümmetçiliği karakter edinmiştir.

"Cihad" da da yorum farklıdır:

İmamiye akaidinde ve içtihadında Alevilik "cihad" yorumunu; HAK ve HAKİKAT prensiplerine oturtmuştur. Buna göre İslam, toplumlara, uluslara Hak'kı ve adaleti taşıyan, köleliği ve sömürüyü yasaklayan, zor ve zulmün her çeşidine karşı savaştan, fert ve toplum haklarını koruyan, tabulara ve cehaletin her türüne karşı savaştan bir düşünce ile *Hüseyinlik*'tir. Kerbela'da böylece oluşmuştur.

Alevilikte "cihad"ın ikinci ve en önemli boyutu, insanı yanlışla, cehalete, kem amel ve niyetlere sevk ederek ferd ve toplum hayatında anarşiye sebep olan *kişi nefsinin şövenizmini, bencilli-*

ğini, egoizmini vücuttan dışlamaktır. Çünkü yaşamsal eylemin vasıtası *insandır*. Tarihte zulmü, gaspı, riyakarlığı, sömürüyü, yalanı, cehaleti üreten asıl etken ferdin nefis yapısının oluştuğu egoizm ve şövenizmdir. Tarik-i Naciye veya Hüseyin Tarik-i, Hazreti Muhammed ve Hazreti Ali'in kurdukları "Kırklar Cemi"yle kişinin vücut alemini Hak ve Hakikat irfanına kavuşturarak, iyinin-doğrunun ve güzelin ifadesi olan tanrısal sıfatlarına, Rıza ilkesinde yaşama düzenini sağlaması, Hakk'la ve Hakikat bilgisi ile bütünleşerek, şirk'i aradan kaldırmasıdır.

Sünnilik'de "cihad" başka bir türlü yoruma sahiptir. Onlara göre cihad ümmetin genişlemesi, fetihlerin kılıç yoluyla yapılması, hilafetin tasarrufu altında ulusların ve ferdlerin emre muti bir yaşama düzeninin sağlanmasıdır. Hatta bu alanda öncü olarak ya Arab, ya Acem, ya da Türklerin gerekliliği(?) gibi milliyet esasına oturtulan bir sancaktarlığın gölgesinde, hilafetçilerin geliştirdikleri *Şer'iat düzenini* yaşamaktır.

"Nefsin cihadı" meselesinde Sünnilik, subjektif bir yaklaşımla "nefsin ıslahını ibadet esaslarına" bağlanmış, çokça *zikrin* nefsi ıslah edebileceği görüşünü getirmiştir. Alevilikteki "nefsini dışla, sevgi esasında vücut-u pak et, ve Hak'ka ve Hakikat'a layık bir saray eyle" ilkesinin pozitif pratiği

Sünnilikte yoktur. Sünnilik saat başına yapılan tövbelerle ve saat başına kılınan namazlarla nefsin cihadı amacına ulaştığı kanısındadır.

İbadette de yorum farklıdır:

Başta "Mescit" olayından yorumlarsak; Alevilikte "mescit" *Cemevidir*, ibadet tarzı da *Cem*'dir. Sünnilikte mescit *Cami*, ibadet tarzı da yalnızca *namazdır*.

Cami kelimesi Cem kelimesinin bozulmuş bir ifadesidir. Cem'de Nübüvvet ve Velayet'e Hassa'yı temsil eden İmamet postu vardır. Bu posta, Nübüvvet ve Velayet'i Hassa'dan gelen Kâmil Pir'ler ve onlara varis olan icazetli Kâmil-Mürşitler oturur. Cem Tevhid'in muhtevasıdır.

Sünnilik, On İki İmam evladını ve içtihadını dışladığı için, cami minberine halifeler, şeyhler oturur. Cami'de Tevhid, sadece *dil zikrine* dayanır.

Oysa Alevilerin Tevhid anlayışı, her tür şirki Kul ile tanrı arasından kaldırmak, Hak ve Hakikat esasında teori ve pratikte dinsel, düşünsel, sosyal, ve yaşamsal müşteregi hasil etmektir. Sünnilikte bu sadece "öğüt"ten ibaret kalır.

İbadet şeklinde de yorum çok farklıdır.

Sünnilik, ibadeti değişmeyen *şekli ölçülere* bağlamıştır. Bundan da bir takım nakil bilgilerine dayanarak, İba-

detleri "sünnet-i seniyye" adıyla cemaatına benimsetmiştir. Alevilik, ibadetlerin yorumunu vermiştir. Yorumlarında içerik ibadetlerin usul ve izahını yapmaktadır.

Alevilikte namaz (kelime manası "vücut sıcaklığında tanrıya intikal") *salattır* yani kendi ahvalini terk ederek tanrı Hakikatına - maddi ve manevi - intikal etmek, rucu etmektir. Bu esasta da Hak kapısı, Hakikat bilgi ve ahvalinin kapısı, Ademiyet makam ve manasını irfanında tamamlamış İnsan-ı Kamil, Pirler, Mürşid-i Kamiller, Arif-i Billah, ve Hakikat aşığı Abdallar, ermişlerdir.

Bu yorumda "Hak insana insandan daha yakındır." Hakk'ın kapısı İnsan-ı Kamil'dir. Hakk'ın varlığını, nur-ruh-akıl-sevgi-duygu-his gibi ulvi değerleri insan taşımaktadır. Kamil İnsan sıfatlarını da zatın varlığına uyarlamış kişidir. *Böyle bir insan, insana Kabe ve Kible'dir.* Çünkü onda Hakk tecelli etmiştir. Meleklerle Cenab-ı Hakkın "Ademe secde ediniz" emri bu "Hakk'ın ve Hakikat"ın insanda tecellisindendir. *Ademe secde, Hakk'a secdedir.* Ademe secde etmeyen bir kişinin namazı, niyazı "Hakk'a karşı riyadır".

Görülüyor ki biri şekli, biri yorum-saldır. Yorum hakikat yoludur. Bu yorumlar da, İmamiye içtihad ve akaidiyle tasavvufi izahlarla Alevi-Bektaşî kitlenin ibadet şekil ve usullerini belirler.

Bu iki ayrı yorum ve iki ayrı inanç sistematiği *birleşemez*. Diyanet Teşkilatı'nda temsil edilmenin zorluklarını ve risklerini gözardı edip sadece prensiplerde(!) birleşerek, Aleviliği Sünni Devlet İdeolojisinin tekelinde bir kuruma devretmenin sakıncalarını hesaplamak zorundayız.

İstanbul Belediyesi'nin Karacaahmet Külliyesi inşaatını geçersiz ve gerekçesiz bahanelerle bir gece karanlığından medet umarak yıkmak arzusu, tarihi Sünni devlet stratejisinin bir uzantısı değil mi? Amaç ne idi?

Çok açık, Alevi-Bektaşî inanç sisteminin Can Kapısı, Yol kapısı, İrfan kapısı, Birlik kapısı olan *Dergah sistemini* yıkmak... Alevi ve Bektaşîlere siyasi alanda ve inanç alanında rakip ve karşıt bir propaganda içinde RP'ye özel zemin temin etmek, Sünni devlet ideolojisine hizmet etmektir.

Alevi-Bektaşîlerin inanç, düşünce ve kültürlerini, yaşayabilecekleri özerk, yasal teminatlı, kitle hareketinden oluşarak kendisini yaratan inanç teşkilatını devlet kuruluşları çerçevesine almanın, veya onları DERGAH sisteminden uzak bir yapılanmaya taşımak, kuzuyu kurda teslim etmektir. Bunun da haklı ve hoş görülür yanı yoktur.

Aleviliğin-Bektaşîliğin stratejisini Aleviliğin sosyo-kültürel yapısında, inanç teolojisinde, tarihi ve felsefi kişiliğinde aramak gerekmez mi? Ale-

vi-Bektaşî öncülüğüne soyunmuş aydınlarımızın bunu görmesi gerekmez mi? Neden ödü vererek, neden yanlışa yaklaşıyorlar?

Ana hatları içinde Alevi-Bektaşîliğin inanç sisteminin içeriğini hatırlatmakta fayda görüyoruz. Esasa gelmenin çağrısıdır bu.

“Vacib-ül Vücut” tevilinden tanrı-insan kavramı,

Tasavvuf’un İmamet yorumu (sıfatların kuvvet halinde tecellisi),

Nübüvvet ve Risalet (varlık kemali-peygamberlik icazeti),

Velayet ve İmamet (insanla tanrısal tasarruf ve irade),

Adalet (toplumsal musavvat),

Hüseyinlik (Alevi devrimciliği),

Alevi Tevhidi (inanç bütünlüğünde tanrı-insan birlikteliği),

Cem (tevhidin muhtevası ve hakikati),

Ademiyet makamı ve manası (insan-ı kamil vasıfları ve manası),

Musahiblik (inanç temelinde insan birlikteliği),

Taliblik (Hakk’a ve hakikata bağlılık),

Aşk ilkesi (inanç esasında yaşama kuralı),

Şeriat kapısı (inanç esasında yaşama ilkeleri),

Tarikat kapısı (inanç sisteminin yürütme makamı),

Marifet kapısı (ferdi ve toplumsal irşad),

Hakikat kapısı (Hak ve Hakikat bilgisi çerçevesinde yaşama biçimi ve toplumsal düzeni)...

Bunlar, sayılamayacak ölçüde mevzuatlar içerir. Bu alanda hiçbir şeyin yapılmadığını görüyoruz.

Bir taraftan *pasif dernekçilik*, bir taraftan *yüzeysel ve ticari yayıncılık*, bir taraftan da Aleviliği pasifize eden ferd ve toplum hayatı, kendileri Alevi-Bektaşî gibi yaşamayarak Alevi-Bektaşî toplumuna öncülük etmeler... Çok düşündürücü, ve de üzücü...

İnandırıcılıkları varsa, Aleviliğe yön verecek ve kaynaklık edecek olduğunu düşündüğümüz şu önerilerimizi gerçekleştirsinsinler.

1. Aleviliğe-Bektaşîliğe bilimsel, sistematik ve yorumları kazandıracak, uzmanlık alanından seçilmiş bir BİLİM KURULU’nu oluştursunlar.

2. Dergah sistemini, aslına, orijinine uygun çağdaş yapıyı, yazarak ve yaratarak tesis etsinler.

3. Demek-yayıncılık-folklor ve ozanlığı bir yürütme organında elbirliği ile çalıştırıp desteklesinler...

4. Bu alanlarda bilgisi, tecrübesi ve emeği ile çalışanları koruyan sosyal bir vakıf teşkilatını geciktirmesinler...

5. İletişim araçlarının başında gelen ortak bir TV yayıncılığının maddi ve kültürel çabasında herkese ortaklık...

6. Teşkilat oluşuncaya kadar çeşitli şahıslardan (özellikle uzmanlardan) geçici bir yürütme komitesini sen-ben etmeden, karşılıklı saygı kuralı içinde ortak güveni sağlayarak temin etsinler...

7. Karacaahmet Sultan-Şahkulu Sultan-Abdal Musa Sultan gibi dergahlarda ve büyük vakıf kuruluşlarında, kültür düzeyi yüksek insanlardan başlayarak eğitsel faaliyetlerin zorunluluğunu görsünler... Ve dönüp halka, gerekli özveriye istesinler...

Bunları söylemek artık bizim hakkımız oldu... “Hak ilkesini kuvvetin üstünde gören anlayışla” fert ve toplum mutluluğunda Alevilik-Bektaşîlik, kendine düşeni, halkıyla beraber, şanına yakışır bir işleyişle başaracaktır. ●

ŞİİLİK ALEVİLİĞE DÜŞMAN

Şiilerin yayınladığı 14 Masum dergisinin iddia ettiği gibi bir “Dergahsız, Dedesiz, Cemsiz, sazsız sözsüz, semahsız Alevilik” yoktur! Şiiliğin molla-cami-namaz kiskacını hiçbir Anadolu Alevisine kabul ettiremezsiniz!

Ümit Gazioğlu

Alevi kavramının arkasına gizlenen Şiilerin Çorum’da yayınladıkları *Ondört Masum* bülteni, Alevi toplumunun en bağnaz Şii şeriatçılığına çekilmeye çalışıldığını çarpıcı bir örneğidir.

Ondört Masum Bülteni’nin Temmuz-Ağustos 1994 tarihli 38.sayısında yazılanlar karşısında bir Anadolu Alevisinin tiksinti ve ürperti duymaması mümkün değil. Kurt kuzu postuna bürünmüş, ama dişlerini saklayamıyor.

Alevilerdeki Ali ve Ehlibeyt sevgisini ve inancını alabildiğine sömüren *Ondört Masum* bülteni, asıl olarak Hünkar Hacı Bektaş Veli’nin düşünceleriyle, ondan, onun dergahından icazetli Dedeleriyle, Seyitleriyle, cemiyle, saziyla sözüyle semahıyla yüzyıllardır süregelen Alevi-Bektaşî inancını, kültürünü inkar ediyor. Milyonlarca Aleviyi “Yezitlikle” suçluyor:

“Alevilikte ya da Oniki İmam yolunda cemevi, cem, semah, post, dede, baba ve bunların masalları yoktur... İçimizdeki yezitleri iyi tanıyın...” (M.Özates, *Ondört Masum*, Temmuz-Ağustos 1994)

Ondört Masum bülteninde (“Fikirler” bölümünü bu sayımızda yayınlıyoruz-*Kervan*) getirilen görüşler üzerine söylenecek çok şey var ama, ben önemli gördüğüm üç noktaya ilişkin birkaç şey söylemek istiyorum:

Birincisi, söz konusu bültende Hacı Bektaş Veli’nin Sünni, tasavvufçu bir din adamı olduğu, Dergah’ı Osmanlı’nın örgütlediği ve Dergah yoluyla Anadolu Türkmenlerini Sünnileştirdiği yazılarak “Bektaşîlikten kurtulmadıkça Oniki İmam yoluna kavuşamayız” denmekte, Aleviler Hacı Bektaş’tan uzak durmaya davet edilmektedir. Amaç, apaçık:

Halkımızın Hacı Bektaş Veli sevgisini kırmak, Alevi-Bektaşî toplumunun bugün Dergah çevresinde birleşik bir güç oluşturmamasını önlemek! (Ne ilginçtir ki, şeriatçı Şii çevreler ile bazı derneklerin başına tünemiş, kendilerini ilerici sanan bazı “sol” çevreler, farklı gerekçelerden yola çıkıyor ama aynı amacı güdüyorlar: Dergahta birliği engellemek! Alevi toplumunun birliğini engellemek kimlerin işine yarayacaktır?)

Ondört Masum bülteninde ikinci olarak, Alevilik ile Bektaşîliğin “ayrı, zıt inançlar” olduğu, Bektaşîliğin İslam dışı, Hristiyanlık, Yahudilik gibi yabancı unsurların etkisi altında kaldığı ileri sürülmektedir. Bu da yetmemekte ve “Alevilik namazdır”, “Alevilerin merkezi Ehlibeyt camileridir”, “Müslümanlıkta içki yasaktır” gibi sözlerle Şii/Sünni inancın kuralları Aleviliğe monte edilmeye çalışılmaktadır. Bunların “asıl Alevilik” dediği Şii şeriatçılığıdır!

Oysa, Alevilik-Bektaşîlik ile Şiilik, aynı kökten çıkmış ama yüzyılların

mücadeleleri ve etkileşimleri içinde tamamen farklılaşmış iki akımdır. Aralarındaki *tek* ortak nokta, Hz.Ali ve Ehlibeyt sevgisidir. Birbirine zıt olan Alevilik ile Bektaşîlik değildir. Zıt olan, Hacı Bektaş Veli’nin düşünceleriyle yoğrulmuş, şeriatı reddeden “Anadolu Aleviliği” (yani Alevilik-Bektaşîlik) ile şeriat için yaşayan Şiiliktir. Anadolu Alevileri Arap Şiiliğini de hiçbir zaman uygulamamıştır.

Bültenin Aleviliğe saldırısının üçüncü noktası, yüzyıllar ötesinden Aleviliği günümüze taşıyan “Dergah-Dede-Cem” zinciridir. Oysa bugün Alevilik dimdik ayakta ise, bunu bu zincirin kopmamış olmasına borçluyuz. *Ondört Masum*’un bu konudaki bazı görüşleri aynen şöyle:

“Alevileri... sömüren dedelik kurumu artık yok olmalıdır. Bektaşîlik ve Dedelik sömürü düzenidir.”

“Cem ve semah birer kültür olayıdır, gelenektir, eğlencedir. Oniki İmam yoluyla ya da ibadetle hiçbir ilgileri yoktur. Kırklar Cemi diye bir olay yoktur, kaynağı uydurmadır.”

“Halk ozanları artık dedeleri sırtlarında taşımaktan ve yaşatmaktan vazgeçmeli ve Pir Sultan’ın yoluna gelmelidirler.”

Bütün bu karaçalmanın anlamı ne? Alevi-Bektaşî inanç ve kültürünü, onun taşıyıcısı, temel direği olan kurumları (Hacı Bektaş Veli ve Dergahı, Dede, Cem, Halk Ozanı) YOK ETMEYE ÇALIŞMAK! Yerine ne gelsin isteniyor? Cami, namaz, şeriat kuralları, hac, vb. vb..

Alevilik-Bektaşîlik, şeriat kurallarının içine sığmayacak kadar büyük ve **tanrıyı insanda bulan** derin bir inanç ve felsefedir. Dergahsız, Dedesiz, Cemsiz, sazsız sözsüz, semahsız Alevilik mümkün mü? Hiçbir Anadolu Alevisine Şiiliğin dar kalıplarını, cami, namaz kiskacını kabul ettiremezsiniz!

Bugünkü Anadolu Aleviliğinin ardında Anadolu insanının yüzyıllardır çektiği çileler, “Hak Ademde” diyerek onca zulüm ve baskıya karşı verilmiş mücadeleler var. Alevi inanç ve kültürü onlar içinde şekillenmiş. *Ondört Masum*’da getirilen görüşler, Anadolu Aleviliğinin onurlu başkaldırı geleneği, ilerici değişmeye-gelişmeye açık hoşgörülü düşünce ve inanç yapısı ile her yönden gelişmektedir.

Anadolu Alevilerinin İran Şiiliğine uymalarının mantığı yok. Alevinin şeriatçısı olur mu? Kendisini “Alevi” sözcüğünün arkasına saklayan Şii köstebekleri gitsinler Sünni şeriatçılara yapışsınlar. Alevilik-Bektaşîliğin Sünni/Şii şeriat kalıpları ile tamamen ters düşüğünün en canlı kanıtı, **laikliği** savunusudur, kendi geleceğini laik-demokratik Türkiye’de görmesidir.

Ülkemizde laikliğin, demokrasinin, özgür düşüncenin güvencesi 25 milyon Alevi-Bektaşidir. ●

“BEKTAŞİ YEZİTLERİ İYİ TANIYIN!”

Şiilerce Çorum’da yayınlanan *Ondört Masum* bülteninin “Fikirler” bölümünü aynen veriyoruz

FİKİRLER

1- *Alevilik*, Allah’a, Peygambere ve Oniki İmamlara inanmak, İslamı Hz.Ali gibi anlamak demektir. Bütün Aleviler Oniki İmamlara benzemeye çalışmalıdır. Oniki İmam yolu *güzel ahlak yoludur*.

2- *Bektaşîlik*, Osmanlı’nın Oniki İmam yolunun yayılmasını önlemek için, Anadolu’yu denetlemek ve Sünnileştirmek için kurdurduğu bir dergahtır. *Bugünkü Bektaşîlik içinde her türlü fikrin olduğu bir kültür sentezidir. Alevilik ise ilahi bir yaşam programıdır.*

3- *Alevilik ve Bektaşîlik* zıt ve farklı şeylerdir ve bizler *Aleviyiz*.

4- Alevileri yüzyıllardır ekonomik ve fikri yönden sömüren dedelik kurumu artık yok olmalıdır. Bektaşîlik ve dedelik *sömürü düzenidir*. Alevi Seyyitliği ise bunlardan farklıdır.

5- *Cem ve semah* birer kültür olayıdır, gelenektir, *eğlencedir*. Temelleri İslam öncesine dayanır. Oniki İmam yoluyla ya da ibadetle hiçbir ilgileri yoktur. *Kırklar cemi diye bir olay yoktur. Kaynağı uydurmadır.*

6- *Alevilik*, Diyanete ya da başka bir kuruluşa bağlanamaz. Alevi-Bektaşî kurultayı tuzaktır. Alevi olan uzak durmalıdır.

7- Alevilik anlayışı, Caferi mezhebi, Oniki imamcı olma, Ehli Beyt yolu, Şialık, Şiilik, Kızılbaşlık hepsi aynı anlayışın değişik ifadeleridir. Hepsisi aynı yoldur.

8- Diğer dinsel fikirlere saygımız vardır, aynı saygıyı bizim de beklememiz hakkımızdır.

9- *Halk ozanları*, artık dedeleri sırtlarında taşımaktan ve yaşatmaktan vazgeçmeli ve Pir Sultan’ın yoluna gelmelidirler.

10- Devlet Sünnileştirme politikasından vazgeçmelidir. *Türk-İslam sentezi örtülü faşizmdir*.

11- Her Alevi toplumunun Diyanetten bağımsız, özerk olmak şartıyla içerisinde Oniki İmam (*Caferi*) mezhebine göre abdest alınan, ezan okunan, namaz kılınan *ibadet edilen camisi* olması gerekir. Alevilerin merkezi (işte bu tür) *Ehlibeyt camileridir*.

12- Hacı Bektaş kasabası *uzak duralım*. Artık oraya gitmeyelim. Ve Osmanlı’nın bu oyununa bozalım. *Bektaşîlikten kurtulmadıkça Oniki İmam yoluna kavuşamayız. İçimizdeki yezitleri iyi tanıyalım...*

13- *Bektaşîliği Anadolu Aleviliği diye yutturmaya çalışıyorlar. Alevilik bir bütündür. Yere veya bölgelere göre yorumlanamaz. Temel kaynak Kuran ve Ehli Beyt’dir. Aleviliğin temeli namazdır.*

14- Ehli Beytin dostuna dost, düşmanına düşman olmalı ve dostumuzu düşmanımızı buna göre *seçmeliyiz*. ●

Ortak hareket kaçınılmazdır

■ Dozerin vurduğu yer Karacaahmet dergahının duvarıdır. Ama o mantığın asıl vurmayı hedeflediği, bu düşünce sahiplerinin boynudur. Laiklik ve demokrasi savunucuları pasif kaldığı sürece karşı saldırıların yoğunlaşacağı su götürmez bir gerçektir.

RP'li belediye başkanının Alevi toplumunun önemli merkezlerinden olan Karacaahmet Dergahı'na düzenlediği bilinçli-planlı dozerli saldırı Alevi toplumunu, laik kesimleri ayağa kaldırdı. Onbinlerce insan dergahın çevresinde yıkılmaz etten bir duvar ördü.

Bu gelişmeler karşısında RP'li başkan suçlunun "yasalar" olduğunu söylemek zorunda kaldı. Kendisi acizmiş, uygulamak zorundaymış(!) Yalnız imar izni açısından bakarsak İstanbul'un %60'ı kaçak yapıdır. RP'nin adaletine bakın.

Hayır, bunların amaçları Türkiye'yi İran'ı aratacak derecede karanlığa gömmeye çalışmaktır. Ankara'da RP'li başkan Güvenpark'a camiden bahsediyor. Kartal'da belediyenin tiyatro ve kültür merkezlerine kilit vuruluyor. RP'li Adapazarı belediye başkanı çay bahçesini ağırlığıyla bir dini kitap pazarına dönüştürdü. RP'li Körfez belediye

başkanı 20 yıllık uluslararası kültür ve sanat festivalinin içeriğini tamamen değiştiriyor, dinsel vurgulu geceler yapıyor...

Bir de RP'li belediyelerin asli görev alanına bakalım. Günlerce (bazen haftalarca) akmayan, aktığında da kolera ya neden olan sular, yazın tozdan, kışın çamurdan yürümemeyen yollar, çocukların zorunlu oyun alanları ihtiyacı, kanalizasyonlar, yerleşim birimlerinin ortasında her yeri kokuya boğan o dağ gibi yığılmış çöpler... Hepsini duruyor. "Çöp vergisi" hemen konuluyor, çöpleri koyacak yer ise henüz bulunmuş değil.

Trafik sorunu hâlâ çözülmez. Park sorununu da, yaya kaldırımlarını ve bazı sokakları kapatarak, arazileri kendi yandaşlarına peşkeş çekerek "çözüyorlar". Birinci derecede cami yapımına hız veriyorlar. İkinci aşamada da kendi inançlarına uymayanları bir punduna getirip ortadan kaldırmayı planlıyorlar. Ne yani,

insana secde eden, "enelhak" diyen, hacsız Kabesiz, camisiz namazsız Alevilere kütüphane mi açacaklar?

Karacaahmet'ten doğru sonuç çıkarmalıyız. Yoksa tarih bizi affetmez. Bu, inanç özgürlüğü ve laikliğe karşı saldırı, ileriye yönelik bir prova ve nabız yoklama hareketidir.

Dozerin vurduğu yer Karacaahmet dergahının duvarıdır. Ama o mantığın asıl vurmayı hedeflediği, bu düşünce sahiplerinin boynudur.

Tüm sendikaları, meslek örgütlerini *Laik-Demokratik Cephe*'ye katılmaya, demokrasi düşmanlarına karşı mücadelede öne çıkmaya çağırıyoruz.

Demokratik kitle örgütleri de, laiklik yanlısı *Sünni aydın ve emekçileri* bu birliğe yöneltme çabası içine girmeli, şeriatçı tehdide karşı ortak hareket gereğini kavramalıdır.

Laiklik ve demokrasi savunucuları pasif kalırsa emin olalım ki saldırılar yoğunlaşacaktır.

Ahmet Yılmaz, Okmeydanı

Ha şeriat ha laiklik denilebilir mi hiç!

Ahmet Candanoğlu

Laiklik devletle din işlerinin birbirinden ayrılmasıdır. Şöyle diyebiliriz: Laiklik, devletin bütün inanç kurumlarından elini çekmesi, dine hiçbir parasal yardım yapmaması, isteyen inanç topluluğunun kendi parasıyla okulunu ve ibadet yerini yaptırması ve buna karşılık dinin de devletin dışına çıkarılması, yani dinin devleti yönetmemesidir.

Türkiye'de durum nedir? Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasası "laik cumhuriyet" diye yazar. Fakat laiklik Türkiye'de doğru uygulanmamaktadır. Doğru uygulama olacak ise, Diyanet'in derhal devletin içinden çıkartılması, zorunlu din derslerinin kaldırılması ve inanan insanların kendi paralarıyla bunları yapması ve bunun tüm inanç guruplarına eşitlik ilkesi uyarınca uygulanmasıdır. Örneğin 22 milyonluk Alevi-Bektaşî topluluğuna da bu uygulanmalıdır. Zaten Aleviler yıllardır, devletten tek kuruş almadan kendi Dedelerinin ihtiyaçlarını karşılamışlardır.

Şunu da hemen belirtmek gerekir ki, inanmak veya inanamamak yasa zoruyla olacak birşey değildir. İnsanlar bir şeye gönülden evet der, ya da demez. İşte laikliğin önemi de burada yatıyor.

İyi güzel de, laikliğin işçi sınıfıyla ne ilgisi var? İşçi sınıfı kapitalist sistemde temel sınıflardan biridir. Devlet laik olursa işçi sınıfı sömürülmeyecek mi? Daha ileri gidersek, "ha şeriat ha laiklik" mi diyeceğiz?

Tabii ki hayır! Şeriatla yönetilen İran'a bir bakalım. İslam devleti İran'da asgari ücreti 10 yıl dondurmuş, ardından gelen 3 yıl %10 artırmış, iktidara gelişinin 15.yılında ise %300 arttırmak zorunda kalmıştır. Oysa fiyatlar aynı dönemde %1000 ile %3000 arasında artmıştır. Dolayısıyla, şeriat devleti altında korkunç bir emek sömürüsü ve sermaye birikimi gözlenmektedir. Öteki ülkelerdeki eğilimlerle de bir-

leştirilince, "yoğun bir enflasyonist politika ile ücretlerin dondurulmasının İslam devletin bir özelliği olduğunu söyleyebiliriz". (R.Yürükoğlu, *Kervan*, sayı:37) İşte şeriatın "nimetleri" böyledir. İşçi sınıfı katmerli olarak, acımasızca sömürülüyor.

Öte yandan, demokrat insan laik olmak zorundadır. Laiklik demokrasinin olmazsa olmaz koşuludur. Şeriatçının demokrasiyi reddetmesinin sebeplerinden biri de budur. İşçinin şeriat düzeninde hiçbir demokratik hakkı yoktur. Ne sendika vardır, ne dernek. Ne de demokratik kitle örgütleri. Herşey mollalar, İslamcı siyasal iktidar tarafından belirlenir. Onlara bu gücü kim verir? Onlara göre "tanrı"! "Allah herkese rızkını verir"miş!

Bu, aldatmacadan öte birşey değildir. Mollalar kendi iktidarları için dini siyasete alet ederler. İktidarda kalmaları için başka şansları yoktur. Suudi Arabistan'da da böyledir.

Şurası bir gerçektir, işçi sınıfı kendi iktidarına (sosyallizme) kadar sömürülecektir. Laik bir kapitalist düzende yaşasa da sömürülecektir. Fakat laiklik, insanın özgürleşmesinde kocaman bir adımdır. Dolayısıyla işçi sınıfı için kocaman bir kazanımdır. Bunun için "ha şeriat ha laiklik" demek işçiler için lüks olur. Biz işçiler, *laiklikten yana* olmak zorundayız.

Son yıllarda gelişen olaylar şeriatçılara cesaret vermiştir. Sivas davasının sanıklarından biri şöyle diyor: "Beğenmiyorsanız Rusya'ya gidin!". Hayır. Bu ülke BİZİMDİR. Bizim Anadolu'yu kara fikirli- lere terk etmeye hiç ama hiç niyetimiz yok. İstiyorlarsa kendileri istedikleri şeriatçı ülkeye gidebilirler. Cehennem dibi- ne kadar yolları var.

Bu gün "ha şeriat ha laiklik" deyip tavırsız kalmak, işçi sınıfına, ülkenin aydınlık geleceğine yapılacak en büyük haksızlık olur. Ben bu haksızlığın içinde olmayacağım.

Yerim laik cephenin içindedir! ●

Duyuru

Alevi-Bektaşî Temsilciler Meclisi'nin 19-20 Kasım'da İstanbul'da yaptığı toplantıdan sonra yayınlanan duyuruyu veriyoruz.

15-16 Ekim 1994'de Türkiye ve Avrupa'daki Alevi örgütleriyle ileri gelenlerinin birlikte oluşturdukları *Temsilciler Meclisi* ilk toplantısını 19-20 Kasım günlerinde İstanbul'da yaptı. 15 kişilik girişimci yönetim kurulunu oluşturdu. Bu toplantıda alınan kararlar aşağıdaki maddeler halinde somutlaştı.

1- Bundan böyle Alevi toplumunu ilgilendiren inançsal, siyasal, sosyal, kültürel konularda muhatap alınacak tek yetkili kuruluş bu Temsilciler Meclisi'dir. Bu Temsilciler Meclisi dışında bireysel olarak yapılan açıklamalar ve girişimler Alevi toplumunu bağlamayacaktır.

Bu Temsilciler Meclisi, bilimsel kültürel, inançsal ve sosyal alanlarda araştırma kurulları kurar ve sonuçlarını kamuoyuna açıklar.

2- Alevi kimliğinin yasal ve toplumsal kabul görmesini sağlar.

3- Her zaman tekrarladığımız gibi laik devlet yapısında yer alması gereken Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kaldırılmasını, inanç ve ibadet işlerinin ilgili topluluklara bırakılmasını savunur.

4- Okullarda bir inancın dayatması olarak

okutulan zorunlu din derslerine son verilmesi konusunda girişimlerde bulunur.

5- Tunceli'de köyleri yakılan, zorla göç ettirilen canlarımızın kendi mekanlarında yaşam koşulları yeniden oluşturularak geri dönmelerinin sağlanması ve ülkemizdeki kirli savaşın son bulması için bu topraklar üzerinde yaşayan halkların eşitliği, özgürlüğü ve gönüllü birlikteliği temelinde çalışır.

6- Temsilciler Meclisi olarak uzun zamanlardan beri Alevi toplumunun istemleri karşısında suskun ve tavırsız kalan siyasî çevrelerin bu tutumları devam ettiği müddetçe, tercihini laik ve demokratik bir Türkiye'den yana yapan, emeği en yüce değer sayan, insan hak ve özgürlükleri konusunda mücadele veren tüm kitle örgütleriyle birlikte çalışmayı esas kabul eder.

Alevi-Bektaşî Temsilciler Meclisi Girişimcileri adına Oturum Başkanı Lütfü Kaleli

Haberleşme:

Narlıbahçe sok. Kader Han 5-4 Cağaloğlu
Tlf: 0212-526 47 95 veya 0216-380 27 64
Fax: 0212-527 74 58

Baskı eken cehalet biçer Cehalet biçen dünyadan vazgeçer

AHMET TURAN

Şeriatçı dalgaya Laik Demokratik Cephe ve eylemi ile karşı çıkalım

Bu halkları, inançları, kitle kuruluşlarını birbirine düşüren, senlik benlik yaratan, çarpık düzendir. Sınırlarımız içinde yaşayan insanlarımız, yüzyıllardır olduğu gibi, bugün de yöneticilerine güvensizlik içindeler. Memur amirine, işçi ustabaşına, ustabaşı patronuna, milletvekili bakanına, bakan başbakanına, millet meclise, devlete *güvenmiyor*.

Neden? Bugüne kadar meydanlarda verilen sözlerin hiçbirisi meclis çoğunluğunca gündeme getirilmedi, yerine getirilmedi. Kimsenin kimseye güveni yok. Yok Karayalçın'ın mal varlığıydı, yok Çiller'inki... Muhalefetin her ne olursa olsun karalama politikaları, şarkılar türküler, Tarkan'lar Sezen Aksu'lar. Belediye başkanı valiyle kavgalı, emniyet müdürü halkla kavgalı... Bu çarpıklıklar arasında işini yürüten, zammının zulmün arasında kapitalizmin kaymağını yiyen ve sermayesini birkaç kat katlayan da, sermaye sahipleri!

Oysa, şu topraklarda herkesin birbirine, birbirimizin kültürel değerlere saygısı, güveni olmalı. Yoksa bu karmaşa içerisinde nimetleri eşit paylaşmaya, ortaklığa dayalı, cana kıymet veren kültürümüz yok edilecek.

Yaşayan kültürümüze olan güvenimizin sarılması, demokrasinin nimet ve güvencelerine olan güvenin sarılması, işte şeriatın (güçlenmesinin) altında yatan bir önemli neden *budur*.

Aydınlarımıza, araştırmacı profesörlerimize, tüm bilim adamlarımıza, hukukçularımıza, cemevleri yönetimindeki bilgili insanlarımıza, Dedelerimize buradan bir kez daha sesleniyorum. Şeriatı, "şeriat isteriz" diyenleri iyi incelemek, şeriatı sürekli *teşhir etmek*, bu yolda yazıp çizmek, bitmek tükenmek bilmeyen azminiz olsun. Gerçeği bir virgülünü bile atlamadan, korkmadan anlatın ki, halk ne nedir bilsin.

Ancak, şeriatı yargılamak, yalnızca şeriat partilerinin üzerine gitmekle birşey elde edemeyeceğimizi, halka gerçekleri gösterelim derken bazı yığınları incitebileceğimizi unutmamamız lazım. Şeriat partileri ayrı, onun flaması altına "bu partide iş var" ümidiyle toplananlar ayrı.

Cehalet üretenle seçmeni birbirine karıştırmamalıyız kanaatindeyim. Bu önemli bir noktadır.

Ayrıca şeriatı yalnızca RP'ye yamamak hata olur. Cehalet, bilim'e ve kültüre, farklı inanca düşmanlık, vb. yalnızca RP altında olmuyor. İBDA'cılar, İslami Cihat'cılar, İslami Kurtuluş Hareketi, "Kara Ses", Kürt ve Türk İslami Siyasal Hareketleri, Ocakçılar, Işıkçılar, Hilalci-ler, Milli Gençlik'çiler... Şeriatı destek vermeye hevesli küçük burjuva çıkarıcılar. Komünizmi generallerle eş tutanlar, şeyhülislam, "ben 2000 yıllarının halifesiyim" diyenler, camiye yardım vb. makbuzu karşılığı haraç yiyenler, ilahiyat fakültelerinde cehaletin ilmini(!) yapanlar... Bunlar da var.

Bu gerici akım, köleci toplum özlemi duyan bu padişahçı, hilafet yanlısı gürulu Devlet büyüttü! Birkaç oy alabilmek için yobazlıklara "ılımlı yaklaşımlarıyla" göz yuman siyasetçiler, büyüttüler! Dün Maraş, Çorum, vb. birçok katliamın düzenleyicileri, 2 Temmuz katliamını gerçekleştirenler, şimdi elleri kolları salını salını, ağızlarından salyalar akararak dolaşıyorlar.

Daha 1980 öncesinde İstanbul Silivrikapı semtinde mezarlıklara ve duvarlara "buraya Aleviler, Kızılbaşlar giremez, Alevilere ölüm" diye yazanlar onlar değil miydiler? Ve bu yazıların altlarında "MSP" ya da "MHP" gibi kısaltmalar yok muydu?

Bu en korkunç katliamcılar, insani ve vicdani değeri olmayan ve kendisinden başkasına yaşama hakkı tanımayan bu yobaz-faşist sürüleri, bugün yine, bir yandan "şeriat" diye böğürüyorlar, bir yandan da halklar arasına milliyetçilik-şövenizm hancılarını saplıyorlar. Onlara yeşil ışık yakan yakana!

Yeter artık, gaflet uyku-

sundan uyanalım. Şeriat ve milliyetçi-şöven dalgaya karşı **Laik-Demokrat Cephe'yi** kuralım. Demeklerimizi, cemevlerimiz, sendikalarımız, insan haklarına baş koyan vakıflarımız, bir çatı altında **BİRLİK** olalım.

Alevilik, inancında, kültüründe, yaşam tarzında daima iyiyi, doğruyu ve güzelliği arar. Tüm insanlara değer verir. 73 milleti bir tutar. İnsan olabilmeyi tahta değil benlikte, Kabeyi hacda değil insanın kendinde arar. Emeğe değer verir. Alevilik Türkiye'de laikliğin teminatıdır. Kendilerine ne haksızlık yapılırsa yapılsın Aleviler laiklik sancağını ellerinden düşürmeyeceklerdir.

Aydınlarımızın, bilim adamlarımızın dergilerde, gazetelerde isimlerini alt alta yazdırarak, "biz şeriatı karşıyız" diye imza atmaları güzeldir, hoştur. Ama zannetmiyorum ki şeriatçı sürü bunu anlansın.

Siyaset yasağı olan memurun, siyaset yasağı olan Üniversiteli gençliğin, profesörün, askerin, polisin, laik düşünce yapısına sahip Sünni kardeşlerimizin, *şeriat ve ona hizmet edenlere karşı, milliyetçiliğe-şövenizme karşı, birlikte tavır koymalarını* bekliyoruz. Alevi ve aydın kesim üzerindeki baskıların, işçiler ve gecekondu halkı üzerindeki baskıların unutulmaması da genel arzumuzdur.

Adalet, eşitlik, dürüstlük, hoşgörü, özgürlük gibi **bizim** olan değerlerimizin şeriatçıların ağzından propagandasının yapılmasına son vermeliyiz. Şeriatın bu demagojik tavrını sahtekarlıklarını teşhir ederek tüm topluma gösterebilmeliyiz.

Aydınlarımız cesaretle bunu yapmalı. Her yerde şeriatın pisliklerini, çirkefliklerini, iğrençliklerini sergilemeli, şeriatın elimizden, beynimizden, insan hakları gerçeğinden neler götüreceğini, İran'da, Irak'ta, Cezayir'de vb. neler götürdüğünü vurgulayarak anlatmalılar.

Baskı ekenler cehalet biçerler. Cehalet biçenler Türkiye'den, hatta dünyadan vazgeçerler! Silahların gölgesinde, aşağılanan inançların olduğu yerde, insan haklarının uygulanmadığı yönetimlerde, barış-kardeşlik-eşitlik olamayacaktır! ●

Dergah-Dede-Cem zinciri esastır

Alevi-Bektaşî Temsilciler Meclisi toplantısında Şahkulu Sultan Vakfî'nin getirdiği görüşü aynen yayınliyoruz

Saygıdeğer canlar, Şahkulu Sultan Vakfî olarak Alevi örgütlenmesi konusundaki düşüncelerimizi kısaca belirtmek istiyoruz.

a) Dernekleşme (derneklerin merkezleşmesi, federasyonlaşması), kendi içerisinde sağlıklı yapılaşmaya bağlanmalıdır.

Dernekleşme düzeyinde organizasyonun toplumsal demokratik işlevleri her zaman olacaktır. Ama bunun Aleviliğin esas örgütlenmesi olmadığı akıldan çıkarılmamalıdır. Dernekler *esas örgütlenmenin yanında* bir anlam taşırlar.

b) Alevilik bir yaşam biçimi, bir felsefe, engin bir gönül zenginliğidir. Özde bir *inanç birliğidir*. Tüm örgütlenmesini bunu dikkate alarak gerçekleştirmek zorundadır.

c) Önerilerimiz her koşulda "Dergah-Dede-Cem" zincirini eksen almaktadır.

d) Derneklerin komisyonunda yapılan "eğitim çalış-

ması"yla Dede yetişmez, Dede cemle yetişir. Ona soru yönelten taliplerle yüzleşme süreci içinde doğruları bulur, olgunlaşır.

Bu yönde olumlu çaba içine girmeden, Dedelerimize "eleştirir" yöneltilen onların eksiklik ve hatalarından söz etmek, objektif olarak Dedeliğe karşı çıkmak demektir.

Dedelerin bugünkü konuma neden nasıl zorlandıklarını görmeli, günün doğrultusunda topluma hizmet götürsünler diye onlara el vermeliyiz.

"Alevilerin bulunduğu her yere bir cemevi" hedefinde şimdiye dek ne yaptık?

Alevi-Bektaşîliğin tarihsel-güncel kurumlarını dışlamak, temel inançsal-kültürel felsefi içeriğini boşaltmak ve Aleviliği (en iyi ihtimalle) "folklor" düzeyine indirgemek olur. Şeriat 1400 yıllık savaşı işte o zaman kazanır.

e) Alevi partisine kesinlikle karşıyız.

f) Birlik, dernek, vakıf, şirket biçimi eliyle örgütlemeler, Alevilerin birliğini sağlamada uygun ve yeterli temel örgütlenme biçimleri değildir.

g) Koldan kopan Dedeyle Alevi birliği sağlanamaz. Ama Dedelik dün olduğu gibi, Aleviliğin yarın da yaşamsal bir rol oynayacaktır.

Tek çözüm Dergah'ın çevresinde, postnişinin manevi öncülüğünde Dergah-Cemevi-Dede bütünleşmesi ve derneklerin işbirliğidir. ●

Geçmişini bilmeyen geleceğini düşünemez

Birbirimizi kendimize hiç korkmadan anlatabilseydik, eğer kendimize gerçekten güvenip inansaydık, bugün çok daha iyi noktalarda olur, şimdiki gibi iftiralara maruz kalmazdık. Karşımızdakilere kendimizi kabul ettirebilirdik. Bugüne kadar süregelen bir takım olaylardan dolayı birbirimizden bu kadar kopuk yaşamasaydık, kendi öz benliğimizi felsefemizi doya doya yaşayabilirdik.

Öyle yapmadık, bir anlamda kamuf-laj çekmeye başladık. Oysa onlar biz ne yaparsak yapalım, ne edersek edelim bizleri kendilerinden saymadılar. Biz-

Şahkulu Gençleri “kültürümüzü, değerlerimizi yaşatacağız” diyorlar

leri hep “aykırı” gördüler.

Bizim zayıf yanımda birbirimizden kopuk yaşamaktı. Böyle olmasaydı, günümüzde yaşadığımız olaylara böyle seyirci kalmaz, basiretsiz olmazdık. Yani, eğer toplumların kendi öz benliği, yaşam biçimi yok sayılırsa ve toplumlar kendi kültürlerini kendileri yaşatmazlarsa, asimile edilebilirler.

Biz de Şahkulu gençleri olarak “tarihi, kültürü olmayan toplumların

geleceği olmaz” diyoruz.

Onun için **gelin canlar bir olalım, iri olalım, diri olalım, özde sözde bir olalım, geleceğimize umutla bakalım** diyoruz.

Geçmişini bilmeyen millet Benliğini koruyamaz Tarih yazılmadıkça tarih olmaz Tarihini yazamayan, bilmeyen Öz benliğini koruyamayan Kendi kültürünü yaratmayan toplumlar Geleceğinden vazgeçmişlerdir

Bizler, horlanmış, ezilmiş bir toplumun gençleri olarak, bugüne kadar izinde yürüdüğümüz yüce insanlardan, Ehlibeyt'ten, Oniki İmamlardan, Hacı Bektaş Veli'den, Abdal Musa'dan, Kızıl Deli'den, Balım Sultan'dan, Seyit Nesimi'den ve bizler için darağacına giden Pir Sultan Abdal'dan öğrenip dersler çıkararak, sahibi olduğumuz yüce değerlere gerektiği gibi sahip çıkacağız.

Alevi gençleri olarak bizlere düşen bu görevi her ne pahasına olursa olsun yerine getireceğiz.

Şahkulu Gençleri

Eğitimde soygunun yeni adı:

Katkı Payı

Okullarda öğrencilerden her ay 50 ile 70 bin arasında değişen para toplatılmaya başlandı

Bilindiği gibi 1994-1995 eğitim ve öğretim döneminde yeni bir uygulama başlatıldı. “Katkı payı” adı altında öğrencilerden her ay okullara göre 50 ile 70 bin arasında değişen para toplatılmaya başlandı.

Buna ilk tepki Ankara'da Eğitim-Sen ve Eğitim-İş sendikalarından toplam 100 civarında öğretmenden geldi. Ama, böyle bir soyguna alet olmayacaklarını belirten bu eğitim ve öğretim görevlileri hakkında Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) soruşturma açıldı. Bu arada velilerden de tepki alan bakanlık, 2 Ağustos 1994 tarihinde eğitim ve öğretim kurumlarına bir genelge daha yollayarak “katkı” adında toplanacak paranın *zorunlu olmadığını* bildirdi. Ancak hâlâ bazı okullarımızda, öğrenci bilgilendirilmeden, bu uygulama zorunluymuş gibi davranılmaktadır.

MEB, bu kararı almanın gerekçesi olarak, “bütçede eğitim ve öğretim kurumlarına ayrılan paranın yetersizliğini” gösterdi. Doğrudur, ama böyle bir uygulama ile o açık, işçinin zaten dolu olmayan

cebinden çıkarılıyor demektir.

İşin kolayına kaçmayıp başka yollar bulunurdu. Kendi ellerindeki bir olanağı görmüyorlar. Örneğin her yıl Türkiye'de yüzlerce cami yapılmakta ve bu camilerin hocalarına milyonlarca lira devletin cebinden dağıtılmaktadır. Laikliğe ters düşen Diyanet İşleri kapatılarak, buna ayrılan bütçe payı, eğitim ve öğretim kurumlarına pekala transfer olabilir.

Yine, meslek liselerinin uygulamalı ders için harcanan parası aslında çok yüksektir, ama yaratılan değerler bir yere gitmemektedir. Bu uygulamalı derslerin giderleri bir başka lise kuracak kadar çoktur. Bir meslek lisesinin yapı bölümünü ele alalım. Bu bölümde nereden bakarsanız yaklaşık her yıl 50 milyon TL kereste, 20 milyon TL sıva malzemesi, 20-30 milyon TL çini-fayans-seramik, 10-20 milyon TL su, 10-20 milyon TL elektrik, bunun yanı sıra 400-

500 milyon TL'yi aşan makineler bulunmaktadır. Bu bölümler halka açılrsa, hem okula, hem Milli Eğitim'e, hem de öğrenciye ek gelir gelir ve hem de uygulamalı eğitiminin sonucunu öğrenci daha iyi alır.

Ama düzen ne yapıyor? Bütün açgözlülüğü içinde işçi sınıfına açık saldırıda bulunmaktan kaçınmıyor. Nasıl “paran kadar demokrasi” diyorsa, “paran kadar eğitim” diyor.

Düzen, egemen sınıf, şimdilik 50 ile 100 bin TL arasında değişen paralı eğitimi gündeme getirerek, insana, işçiye-emekçiye ne kadar değer verdiğini ortaya koymaktadır.

Bütün laik, demokrat, aydın insanları bu konuda duyarlı olmaya çağırıyorum.

Haydar Kandilci
Kervan Gaziosmanpaşa
Temsilciliği

Yeni ‘Katkı’ Genelgesi

T.C. M.E.B., Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Ankara

Sayı: B.08.0.APK.0.03.03.00/ 1977

Konu: Okullara yapılacak bağışlar

GENELGE 47/1994

İlgi: M.E.B.'nin 18.8.1993 tarih ve Araştırma ve Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nın 93/1719 sayılı genelgesi (Genelge 993/53)

Milli eğitim hizmetlerinin vatandaşlarımıza en iyi şekilde sunulması ve onlara çağdaş eğitim-öğretim imkanlarının sağlanması temel amacımızdır. Son yıllarda bütçede en büyük payın bakanlığımıza ayrılması bunun açık bir ifadesidir.

İlgi genelgemizde de belirtildiği üzere hızlı bir nüfus artışının yanında büyük yerleşim birimlerine olan göç nedeniyle, bütçeden ayrılan ödenekler eğitimin ihtiyaçlarını karşılayamamakla, geleceğimizin güvencesi sayılan çocuklarımıza ve gençlerimize sağlıklı bir eğitim ortamının hazırlanması gittikçe güçleşmektedir. Bu nedenle yeni finans kaynaklarının bulunmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Diğer taraftan, bakanlığımızın okul yapımı, onarımı ve donatımı ve öğretim giderleri hizmetlerine gönüllü olarak katılımda bulunan sağduyulu velilerimiz ile eğitime gönül vermiş halkımızın katkılarının hızla artması, memnuniyet vericidir. Önümüzdeki yıllarda *bu tür katkılar*ın devam edeceği inancındayız.

Çocuklarımızın ve gençlerimizin daha iyi bir ortamda eğitim ve öğretimlerin sağlanması için öğrenci velileri ve vatandaşlarımız tarafından yapılacak bağış ve eğitime gönüllü katkılarının bir esasa bağlanmasına gerek duyulmaktadır. Bundan böyle;

1-Okullara yapılacak bağış ve katkılar öğrenci velilerinin ve vatandaşlarımızın rızasıyla olacaktır. Bağışlar ve katkılar sadece öğretim yılı başında alınmayacak, *yılın her ayında* kabul edilecektir.

2-Bağışlar okul koruma derneklerince makbuz karşılığı toplanacaktır.

3-Okul yöneticileri ile öğretmenler hiçbir şekilde bağış toplama işine katılmayacaktır.

4-Toplanan bağışlar okul yönetimi, öğretmen temsilcileri, okul koruma ve aile birliğinin ortaklaşa belirleyecekleri ihtiyaçlarda kullanılacaktır.

5-Bağışların miktarı ile kullanıldığı yerler hakkında okul yönetimince velilere bilgi verilecektir. ●

MENEMEN'DEN MARAŞ'A

Katil Şeriat

23 Aralık 1930 Menemen isyanı, Nakşibendi bağnazlarının yedi yaşındaki genç laik Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkıp, yerine din devleti kurmaya yönelik bir şeriat azgınlığıydı. Ve Kuvayi Milliyeci yönetim tarafından kanla bastırıldı.

Neredeyse yarım yüzyıl sonra, aynı şeriatçı bağnazlar, Türk milliyetçisi şövenist-faşist kesimle omuz omuza, bu kez Kahramanmaraş'ta - Menemen'deki gibi 3 değil - 300'e yakın Alevi canı yokettiler. Amaç aynıydı: Laikliği ortadan kaldırıp, şeriat yönetimini geçerli kılmak! Yalnız bir önemli gerçeği saptamışlardı: Alevi toplumu şeriatçılığın her türüne karşıydı, Sol'un geniş yelpazesi içerisindeydi ve Laik Cumhuriyet'in güvencesiydiler. Öyleyse her bölgede saldırılara uğratılmalı, sindirilmeliydiler. Malatya, Kahramanmaraş, Çorum vb. yerlerde kırımlar böyle gelişti.

Kubilay'ın boğazını kör testereyle kestiler

Menemen olayı, Atatürk'ün din anlayışına, özellikle laik düşüncesine karşı olan muhalif silah arkadaşlarının kurmuş olduğu Serbest Cumhuriyetçi Fırka'nın kapatılmasının üzerinden henüz bir ay geçmeden patlak verdi.

Nakşibendi şeyhlerinden Derviş Mehmet, çevredeki müridlerini örgütleyip şeriatçıların başına geçerek 23 Aralık'ta Menemen kasabasını bastı. Gericici eşrafın desteğiyle Hükümet Konağı'nı işgal etti, "şeriat yönetimi" ilan etti. Yedeksubay öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay ve iki mahalle bekçisi, gözü dönmüş şeriatçı düşmanı durdurmaya çalıştılar. Bekçiler şeriatçı katillerce anında öldürüldü. Kasaba meydanında "Şeriat Mahkemesi" kuran grup, başlarındaki Nakşibendi şeyhinin fetvasıyla kör testereyle, tek bir getirerek Kubilay'ın kafasını kesti.

Olayların öne kısa sürede alındı, ayaklanma kanlı biçimde bastırıldı, Derviş Mehmet ve yakın adamları öldürüldü. Bakanlar Kurulu, Menemen ile Manisa ve Balıkesir'in ilçe-

rinde 8 Mart 1931'a kadar süren sıkıyönetim ilan etti. Cumhurbaşkanı Atatürk, ayaklanmanın siyasal kaynaklarının araştırılmasını, olaya karışanların cezalandırılmasını istedi. SCF'yi destekleyen muhalif basına karşı sert önlemler aldırdı. Sürecin sonunda sıkıyönetim mahkemesi, Nakşibendilerin en büyük şeyhi Esat Efendi ile birlikte 34 kişiyi ölüm cezasına çarptırdı. 41 kişiye de ağır hapis cezaları verdi.

Menemen olayı, Serbest Fırka'yla bağları da düşünüldüğünde, İslamcı Siyasal Hareket'in Cumhuriyet tarihinde ilk kez kana susamışlığını göstermesidir. Bugün şeriatçı düşmanla mücadelenin o gün kadar acil olduğunun kanıtı, bugün Derviş Mehmet'lerin hem de devlet yönetiminden aldıkları destekle laik-demokrat halka saldırımları, Kahramanmaraş, Sivas gibi katliamlara girişmesidir.

Maraş katliamı

Şeriatçı düşman, genç laik Cumhuriyet'ten Menemen'de yediği darbeyi hiç unutmadı. 1950 seçimlerinden sonra devlet içinde müritleri (milletvekilleri, müsteşarlar, bakanlar, hatta başbakanlar) aracılığıyla istedikleri gibi at oynattılar. Zaten yarım olan laiklik uygulamasını iyice budayarak, şeriatın önündeki engelleri temizleyerek günümüze geldiler.

Şeriat güçleri, Sol'un çoğu kesiminin bugün bile görmediği bir toplumsal gerçeği 70'li yılların toz-dumanı içinde görmüşlerdi: Aleviler! Devrimci sol hareket Aleviliğin müziğini, şiir ve edebiyatını, insanını

kullanıyor, ama Alevi toplumuna gitmeyi, Aleviliğin devrimci içeriğini öğrenmeyi bilmiyordu. Şeriatçılar ise Aleviliği inanç değil sapıklık olarak niteliyor, tarihsel bilgilerinin ışığında Kızılbaşlıkla komünizmi eşdeğer görüyordu. Zaten dağınık olan Alevileri bölge bölge iyice dağıtmak, kırıp sindirmek, laik kurumları da güçten düşürmenin etkin bir yoluydu.

1978 baharında, Malatya'da camiden çıkan kalabalıklar, milletvekili Hamit Fendoğlu'nun bombayla öldürülmesini bahane ederek Alevilerin işyerlerini dağıttılar ve gövde gösterisinde bulundular. Aynı yılın Aralık ayında, şeriatçı/faşist güçler ittifakı - devletin de yardımıyla - Maraş bölgesinde geniş hazırlık yaptı. Şafi köyleri silahlandırıldı. Ev ve işyerleri işaretlenen Alevilere karşı, Menemen olayının 48.yıldönümünde saldırıya geçtiler.

Cami hoparlörlerinden "Kızılbaşlar camiye saldırdılar, üç Kızılbaş öldüren cennetliktir" diye çağrılar yapan, cennetten yer kapmak isteyen cahilleri yanına katan şeriatçı-faşist katil sürüsü, eline geçirdiği her tür silahla, çocuk, erkek-kadın ve yaşlı-geç demeden Alevi halkı katletmeye başladı. Devlet, ancak "iş" bittikten sonra piyasaya çıktı. 2 Temmuz 1993 Sivas katliamındaki gibi...

Menemen'in üzerinden 64 yıl, Kahramanmaraş katliamının üzerinden 16 yıl geçti. Sola, Aleviliğe, işçi hareketine, laikliğe, demokrasiye, cumhuriyete, kısacası İNSANLIĞA DÜŞMAN olan katiller ellerini kollarını sallaya sallaya, hatta milletvekili, vb. yüksek devlet görevlisi kılığında ve dünden daha azgın olarak aramızda dolaşıyorlar. "Şeriat isteriz" çığlıkları meclis içinden yükseliyor.

Türkiye'nin laik, demokratik, cumhuriyetçi milyonlarının önündeki görev, ta 64 yıl öncesindeki gibi **acildir**: Şeriatı dur diyelim, milliyetçi-şövenist akımlara hayır diyelim, Laik-Demokratik Türkiye'yi kurmak üzere tek bir yürek tek bir yumruk olalım. Haydi! ●

Dr.Bedir Aydemir
(11.2.1947-31.12.1988)

Amansız bir hastalığın 31 Aralık 1988 günü aramızdan alıp götürdüğü, TKP MK ve MYB üyesi Bedir Aydemir yoldaşımızı, ölümünün 6.yıldönümünde büyük özlem ve sevgiyle anıyoruz. İncancımızsın, ikrarımızsın. Seni çok özleyoruz.

ÇAVUŞESKU YOLDAŞLARI SAYGIYLA ANIYORUZ

Gorbaçov liderliğindeki SBKP yönetiminin, Batılı emperyalist güçlerle girdiği alçakça işbirliği sonucu, 1989 Aralık ayında Romanya Sosyalist Cumhuriyeti'nde bir karşı-devrim başlatıldı. Sosyalizme düşman ülke-içi ve dışı tüm çevrelerin aktif destek ve katkısıyla bilinçli, planlı uluslararası darbeyi uygulamaya koyan darbeciler, Romanya devlet başkanı ve Romanya Komünist Partisi genel sekreteri Nikolay Çavuşesku ile eşi Elena Çavuşesku yoldaşları, 26 Aralık 1989'da kurşuna dizdiler.

Bugün, karşı-devrimden 5 yıl sonra, Romanya tekrar borç batağına girmiş ve kalleşliğin, bireyciliğin, paraya tapmanın, her türlü soysuzluğun meziyet kabul edildiği bir ülke olmuştur. Kapitalist Romanya'nın sefaletiyle ve fahişeleriyle ün kazanmış olması, Çavuşesku yoldaşların ve sosyalizmin haklılığının canlı kanıtıdır. Onurlu yaşamlarıyla örnek olan, ölene dek inançla sosyalizmi savunan bu iki yiğit komünisti ve karşı-devrimin katlettiği öteki yoldaşlarımızı sevgi ve saygıyla anıyoruz.

Ahmet Yılmaz,
Kervan Dergisi
Okmeydanı Temsilcisi

Filistinlilerin şeriatçı Hamas örgütünün İsrail başkenti Tel Aviv'de bomba patlatarak gerçekleştirdiği katliamın ardından, basındaki yazarlar, sanki ağız birliği etmişçesine bazı saptamalarda bulundular.

"Bu bombayı o otobüse yerleştiren bir kişi değil, bir zihniyettir." Doğru! "Bu herşeye, herkese düşman olan bir zihniyettir." O da doğru.

"Böyle bir zihniyetin İslam dini ile hiçbir ilişkisi olamaz." Hoppalaa! Bizim aydınların kimi saflık derecesinde "iyi niyetli", kimi liberal, kimi de Türkiye'de 70 yıldır gördüğü uygulamayı İslamın kendisi sanıyor. Dünya ve Türkiye tarihini okumadıkları gibi, bugünü de tahlil edemiyorlar.

Türkiye'de liberal, ilerici, demokrat, sosyal demokrat kapsama giren köşe yazarlarının bir ortak özelliği de, şeriatı benimsememekle birlikte (giyim kuşamlarından yaşıntılarına kadar 2000'li yıllara uyum sağlamanın gereğini özümsemiş durumdadır), İslamcı Siyasal Hareketin "hak ve özgürlüklerine", "itibarına" sıcak bakmalarıdır.

Hamas'ın bir İslamcı Siyasal Hareket, şeriatçı bir örgüt olduğunu, şeriatçı İran'la, şeriatla yönetilen Arap ülkeleriyle sıkı fıkı olduğunu bilmeyen mi var! Herkesin inancına ve düşüncesine saygı duyalım, tamam. Ama gerçekleri de gizlemeyelim. İslamcı Siyasal Hareket ile şeriat aynı mantığın ürünüdür. Bunları farklıymış gibi algılamak olacak şey değil. Üstelik, birinci görevi toplumu aydınlatmak iken hele şeriatçı düşman söz konusu iken bunu yapmayan "aydın", yanmayan ampule benzer.

Kimi aydınların şeriatçılara gösterdiği "hoşgörü" ile bağlı olarak akla bir soru daha geliyor: Bizim toplumun İslamiyet anlayışı Arap ülkelerinin İslamiyet anlayışından neden farklı?

Anadolu halkı, Osmanlı öncesinde de sonrasında da, farklı inanca sahip birçok halkla yüzyıllar boyu birlikte yaşadı, kültür alışverişi yaptı. Halifelîği Anadolu'ya getiren Osmanlı bile hiçbir zaman klasik bir İslam devleti olmadı. "Osmanlı toplumunda hem şeriat hem 'yasa' yürürlükteydi." (R.Yürükoğlu, *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır*, 4.Baskı, s.79) Ayrıca, 700 yıl boyunca şeriata direnmiş Alevi-Bektaşî kültürünün Sünnî toplum kesimlerindeki etkisi de azımsanamaz. 1920'li yıllarda Cumhuriyet'in ilanı, hilafetin kaldırılması, şeriat yasalarının geçersizleştirilmesi, "laiklik" kavramının Anayasa'ya girmesi... Bugüne böyle gelindi.

Yani, pratik olarak Anadolu halkının İslamiyeti tanımlamasında ve yaşamında

Gerçeğin adını doğru koyalım

Şeriat İnsana Düşmandır

görüyoruz ki Anadolu'da Sünnî, ama (İslamcı siyasal hareketin içinde yer alanların bir bölümü dahil) toplumsal anlamda *reformize edilmiş bir İslamiyet* yaşanmaktadır.

İlkeli olamayan kimi aydınlar, işte bu Türkiye'ye özel çerçeveyi sanki

İslamiyetin geneli, kendisi imiş gibi algılayıp, insan haklarına-insana düşman yüzü açıkça ortaya çıkan İslamcı siyasal örgütlerin eylemlerini değerlendirirken "böyle bir zihniyetin İslam dini ile hiçbir ilişkisi olamaz" diyebiliyorlar.

Gerçeği anlamak için dışarıya bakmaya gerek var mı? 2 Temmuz 1993 Sivas'ını hatırlayalım. Maraş katliamını, Çorum'u, birkaç yıl önce oruç tutmuyor diye Van'da öldürülen genç üniversiteli kardeşimizi hatırlayalım. Hep camiden çıkan bir guruh, hep tekbir sesleri, vb. söz konusu değil mi idi? Sanki o eylemleri yapanlar İslamiyeti hiç bilmiyor!

Buna da bir kulp takan varsa, İslamiyetin yayılma aşamasında, İslam orduları, kendi dinlerini kabul etmeye yanaşmadıkları için Talkan'da beş bin kişiyi yolboyunca ağaçlara sağlı sollu asmadılar mı?

Bu örnekler de yeterince "ikna edici" olamadıysa o zaman meselenin "özüne" inelim. İslam peygamberi Muhammed, Medine'de yeni dini kabul etmedikleri için üç Yahudi kabile-sinden ikisini zorla sürüyor. Üçüncü kabile Beni Kurazya'nın tüm erkekleri öldürülüyor. Kadın ve çocukları esir pazarında satılıyor. Bunlara "sünnet"tir, "farz"dır mı denilecek?

Kuran ayetlerinden örnekler verelim.

El-Tevbe suresi. Ayet 5:

"O haram olan aylar (Zilhicce, Muharrem, Safer, Rebial'evvel) çıktığı zaman, artık o müşrikleri nerede bulursanız öldürün. Onları yakalayıp esir edin, onları hapsedin ve onların geçit yerlerini tutun. Eğer tevbe ederler, namaz kılıp zekatlarını verilerse, kendilerini serbest bırakın. Gerçekten Allah Gafur'dur Rahim'dir."

Nisa suresi. Ayet 89:

"... Eğer tevhid ve hicretten yüz çevirirlerse onları bulduğunuz yerde yakalayın ve öldürün...."

Son bir örnek de *Bakara* suresinden Ayet 191:

"O kafirleri nerede bulursanız öldürün..."

Ayetlerin devamı uzun, ancak mesaj belli. Yorumu da aslında okuyucuya bırakmak en doğrusu. Şimdi, çıkıp herhangi birisi diyebilir mi ki, "böyle bir zihniyetin İslam dini ile hiçbir ilişkisi olamaz."

Aydınlarımızın anlaması gereken şu: İslami Siyasal Hareket'çiler, şeriatçılar bunları *inkar etmiyor*, aksine pratiğe aktarmaya çalışıyorlar. Bu nedenle, aydınlarımızın, bir yandan gerçeğin üstünü örtüp, bir yandan da "şeriat isteriz" diyenlere kızmalarının anlamı yoktur.

Gerçekleri görmemekte, gördüğümüz gerçekleri doğru anlatmamakta, toplumu doğru bilgilendirmemekte ısrar edersek, bu toplumu idam sehпасına yerleştirip ipini çekmeye başlamışız demektir. Kendi bindiği dalı kesene ne zamandan beri "aydın" diyoruz!

Herkes inandığı gibi ibadetini yapabilmeli, inandığı gibi yaşayabilmelidir. Kendi inancını başkasına baskıyla, zorla kabul ettirmeye çalışmadan...

Şeriat ile Demokrasi asla bir arada olamaz. Şeriatın olduğu yerde laiklikten söz edilemez. **Toplunun ihtiyacı laik, demokratik bir devlettir.** Bu hedefte Laik-Demokratik Cephe'nin taşıdığı önemi ısrarla vurgulamak, tüm aydınların tarihsel görevidir. ●

